

"Sun Söörnäinen on stadiksi sanottuna Sörkka, ei Sörkkä."
Slanginimien *Sörkka* ja *Sörkkä* käyttö digitaalisissa diskursseissa

Anna-Sofia Klemetti

Maisterintutkielma

Suomen kielen ja suomalais-ugrilaisen
kielten ja kulttuurien maisteriohjelma

Suomen kieli

Humanistinen tiedekunta

Helsingin yliopisto

Huhtikuu 2021

Tiivistelmä

Tiedekunta: Humanistinen tiedekunta

Koulutusohjelma: Suomen kielen ja suomalais-ugrilaisten kielten ja kulttuurien maisteriohjelma

Opintosuunta: Suomen kieli

Tekijä: Klemetti, Anna-Sofia

Työn nimi: "*Sun Söörnäinen on stadiksi sanottuna Sörkka, ei Sörkkä.*" Slanginimien *Sörkka* ja *Sörkkä* käyttö digitaalisissa diskursseissa

Työn laji: Maisterintutkielma

Kuukausi ja vuosi: Huhtikuu 2021

Sivumäärä: 63 + 3 liitesivua

Avainsanat: Nimistöntutkimus, epäviralliset paikannimet, *Sörkka*, *Sörkkä*, digitaaliset diskurssit, avainsana-analyysi

Säilytyspaikka: Helsingin yliopiston keskustakampuksen kirjasto

Tiivistelmä: Tutkielmassa tarkastellaan Helsingin Sörnäisten slanginimien *Sörkka* ja *Sörkkä* käyttöä digitaalisissa diskursseissa. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, minkälaisissa diskursseissa slanginimiä *Sörkka* ja *Sörkkä* käytetään. Lisäksi selvitetään, eroavatko slanginimien diskurssit toisistaan tai alueen virallisen nimen diskursseista.

Tutkimusaineistona on Suomi24-keskustelupalstalle kirjoitetuista keskusteluviesteistä koostuva korpus, josta on muodostettu osakorpus kokoamalla kaikki *Sörkan*, *Sörkän* ja *Sörnäisten* esiintymät kappalekonteksteineen. Keskusteluviestit on kirjoitettu vuosina 2001–2016. Tutkielmassa hyödynnetään korpusavusteista diskurssintutkimusta (*Corpus-Assisted Discourse Studies*, CADS) ja avainsana-analyysia. Tutkimuksen kohteena ovat *Sörkan* ja *Sörkän* avainsanat eli sanat, jotka esiintyvät slanginimen kanssa suhteellisen usein. Tarkasteluun on otettu 63 *Sörkän* ja 95 *Sörkan* keskeisintä avainsanaa. Avainsanat on luokiteltu semanttisiin perusteisiin merkitysryhmiin, joiden avulla tutkimuksessa muodostetaan kuva *Sörkan* ja *Sörkän* diskurssiprosodioista.

Analyysin perusteella voidaan sanoa, että *Sörkan* ja *Sörkän* diskurssiprosodiat ovat pääpiirteittäin hyvin samanlaisia. Molemmille nimille erityisen keskeisiä ovat paikkoihin liittyvä diskurssi sekä vankiladiskurssi. Tavallisia ovat myös asumiseen, liikenteeseen ja stadilaisuuteen liittyvät diskurssit. Pieniä eroja on diskurssien laadussa ja slangisanojen käytössä. Sörnäisten kaupunginosan viihtyvyyteen ja turvallisuuteen liittyvä diskurssi on *Sörkälle* tavallisempaa kuin *Sörkalle*. *Sörkän* kanssa slangin käyttö on maltillisempaa ja *Sörkan* kanssa leimallisempaa.

Vertailu *Sörnäisen* diskursseihin osoittaa, että *Sörkalla* ja *Sörkällä* on erityinen merkitys vankiladiskurssissa. Slanginimiä käytetään erityisesti silloin, kun vankilaa katsotaan omasta kokemusmaailmasta käsin.

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	1
1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen kulku.....	1
1.2 <i>Sörkka</i> ja <i>Sörkkä</i>	2
2 Aineisto ja teoria	3
2.1 Korpusavusteinen diskurssintutkimus.....	3
2.2 Muu teoriatausta.....	6
2.3 Aineisto	7
2.3.1 Suomi24-korpus	7
2.3.2 <i>Sörkän</i> ja <i>Sörkan</i> avainsanat	8
3 Sörkkään ja Sörkkaan liittyvät diskurssit	11
3.1 Avainsanat merkitysryhmittäin	11
3.1.1 Paikat ja suunnat	12
3.1.2 Rikos ja vankila.....	16
3.1.3 Ihmiset.....	19
3.1.4 Muut merkitysryhmät.....	23
3.1.5 Kaatoryhmä	28
3.2 Slangin käyttö	35
3.3 <i>Sörkka</i> vai <i>Sörkkä</i> ?	40
3.3.1 Nimikiistan eri puolet.....	40
3.3.2 Kieli-ideologinen näkökulma nimikiistaan	43
4 vertailu viralliseen nimeen <i>sörnäinen</i>.....	46
4.1 Diskurssien erot.....	46
4.1.1 Eri merkitysryhmät keskeisiä.....	46
4.1.2 Slanginimiltä puuttuvat diskurssit.....	49
4.1.3 Slangisanat ja stadilaisuusdiskurssi	52
4.2 Diskurssien yhteiset tekijät	54
5 Lopuksi.....	58
Lähteet.....	61

Liite 1. *Sörkan* avainsanat

Liite 2. *Sörkän* avainsanat

Liite 3. *Sörnäisten* avainsanat

1 Johdanto

Helsingin Sörnäisten kaupunginosan slanginimet *Sörkka* ja *Sörkkä* herättävät usein keskustelua. Toisinaan kuulee kysyttävän, kumpi nimistä on alkuperäisempi, luontevampi suomenkielisen suuhun tai "aidon stadilaisen" käyttämä. Slanginpuhujilla on eriäviä käsityksiä siitä, viittaako toinen ehkä kaupunginosaan ja toinen alueen vankilaan tai onko nimillä muuten erilaisia funktioita (ks. esim. Eskelinen 2006: 112–113; Hirvonen 2015: 23; Paunonen & Paunonen 2000 s.v. *Sörkka*).

Tässä nimistöntutkimuksen alaan kuuluvassa tutkielmassani käsittelen slanginimien *Sörkka* ja *Sörkkä* käyttöä digitaalisissa diskursseissa. Aineistona käytän Suomi24-korpuksesta kerättyjä esiintymiä molemmista nimistä esiintymisympäristöineen. Menetelmäni on korpusavusteista diskurssintutkimusta (*Corpus-Assisted Discourse Studies*, CADS), joka yhdistää kvantitatiivisen korpustutkimuksen ja kvalitatiivisen diskurssintutkimuksen.

1.1 Tutkimuskysymykset ja tutkimuksen kulku

Tutkimuksessani tarkastelen Helsingin Sörnäisten slanginimien *Sörkka* ja *Sörkkä* diskursseja Suomi24-keskustelupalstalla. Tarkastelen slanginimien diskurssien eroja keskenään ja vertaan niitä virallisen nimen diskursseihin. Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

- 1) Minkälaisissa diskursseissa Helsingin Sörnäisten slanginimiä *Sörkkä* ja *Sörkka* käytetään Suomi24-keskustelupalstalla?
- 2) Eroavatko *Sörkän* ja *Sörkan* diskurssit toisistaan tai virallisen nimen *Sörnäinen* diskursseista?

Tutkielma etenee siten, että tässä johdantoluvussa esitellään tutkimuksen aihe eli nimet *Sörkka* ja *Sörkkä*, avataan niiden syntyhistoriaa ja tarkastellaan niiden käyttöä lyhyesti. Luvussa 2 rakennetaan tutkimukselle teoreettinen pohja käymällä läpi tutkimusmetodia eli korpusavusteista diskurssintutkimusta sekä luodaan katsaus muuhun tämän tutkielman kannalta relevanttiin aiempaan tutkimukseen, kuten slanginimitutkimukseen. Lopuksi luvussa 2 esitellään käytettävä aineisto, Suomi24-korpus ja sieltä nousevat *Sörkan* ja *Sörkän* avainsanat¹.

Luvussa 3 analysoin *Sörkkaan* ja *Sörkkään* liitettyjä diskursseja avainsanojen valossa. Avainsanat on jaettu semanttisiin perustein ryhmiin, jotka käyn ensin ryhmä kerrallaan läpi luvussa 3.1 vertaillen samalla *Sörkan* ja *Sörkän* diskursseja toisiinsa. Näin saadaan yleiskuvaus tutkittavien

¹ Aineistossa suhteellisen usein esiintyvät sanat, ks. luku 2.2.2

nimien käyttöyhteyksistä. Luvussa 3.2 tarkastelen aineistossa esiintyvää slangisanastoa, ja luvussa 3.3 käsittelen *Sörkan* ja *Sörkän* käyttöön liittyvää nimikiistaa. Luvussa 4 vertaan slanginimiä kaupunginosan viralliseen nimeen *Sörnäinen* siten, että käyn ensin läpi nimiä erottavat diskurssit ja sen jälkeen nimiä yhdistävät diskurssit. Lopuksi luvussa 5 kokoan tutkimuksen tuloksia yhteen.

1.2 *Sörkka* ja *Sörkkä*

Sörkka ja *Sörkkä* ovat Helsingin itäisessä kantakaupungissa sijaitsevan kaupunginosan virallisen nimen *Sörnäinen* epävirallisia slangivastineita eli *variantteja* (Paunonen & Paunonen 2000: s.v. *Sörkka*). *Sörkkaa* ja *Sörkkää* voidaan pitää saman nimen eri *rinnakkaismuotoina*, koska ne ovat muodostuneet samasta alkuperästä (ks. alla). *Rinnakkaisnimet* ovat sellaisia, jotka viittaavat samaan paikkaan, mutta ovat eri perustein annettuja. (Ainiala, Saarelma & Sjöblom 2008: 113.) Käytän tässä tutkimuksessa kuitenkin rinnakkaismuodon tai variantin sijaan termiä *nimi* käsitellessäni *Sörkkaa* ja *Sörkkää*. Pyrkimykseni on näin selkeyttää aiheen käsittelyä sekä korostaa vertailevaa tutkimusasetelmaa, jossa *Sörkkaa* ja *Sörkkää* tarkastellaan kumpaakin erikseen omissa esiintymisympäristöissään.

Nimet *Sörkka* ja *Sörkkä* ovat Stadin slangin vanhinta kerrostumaa. Stadin slangi sai alkunsa 1800-luvun lopulla, jolloin teollistumisen myötä suuri muuttoliike sekoitti Helsingin kielimaisemaa. Alkujaan lähes täysin ruotsinkieliseen kaupunkiin muutti sankoin joukoin suomenkielistä työväestöä, joka asettui asumaan samoille alueille ruotsinkielisten työläisten kanssa. Näissä työläiskortteleissa syntyi eri kielisiä työläisiä yhdistävä kielimuoto, jossa sekoittuivat ruotsi, suomi ja muut alueen kielet, kuten venäjä. Tämä vanhaksi Stadin slangiksi kutsuttu kieli oli kuitenkin monelta osin hyvin erilainen kielimuoto kuin nykyinen nuorisokieli. 1950-luvulla vanhasta slangista tuli uudenlaisen amerikkalaisvaikutteisen nuorisokulttuurin kielimuoto. Slangin käyttäjäryhmän ja sosiaalisen funktion lisäksi itse slangi muuttui. Aiempien ruotsinkielisten sanojen sijaan uusia ilmauksia muodostettiin enemmän suomenkielisistä sanoista ja myöhemmin englannista. Vaikka vanha ja uusi Stadin slangi voidaan erottaa karkeasti eri kielimuodoiksi, ovat ne samaa kielihistoriallista jatkumoa. Osa 1900-luvun alun slangisanoista on aktiivisessa käytössä edelleenkin, hyvänä esimerkkinä nimet *Sörkka* ja *Sörkkä*. (Paunonen & Paunonen 2000: 14–17.)

Vanha stadin slangi on ollut hyvin vahvasti ruotsin kielen vaikuttamaa, mikä näkyy slanginimistössä ja sen eriaikaisissa kerrostumissa. Monet vanhimmat kaupunginosien slanginimet on muodostettu ruotsinkielisten virallisten nimien pohjalta, kuten Kallioon viittaava *Bärgga* (< *Berghäll*) ja Alppilaa tarkoittava *Hydda* (< *Alphyddan*) (Paunonen 2006b: 59). Slanginimi *Sörkka* ei tietävästi ole tullut suoraan virallisesta ruotsinkielisestä nimestä, vaan se on muodostunut mahdollisesti ruotsinkielisen slanginimen *Sörckan* (< *Sörnäs*) pohjalta. Ruotsin vaikutuksesta vanhalle slangille oli

ominaista vokaaliharmonian puute, mikä näkyy nimessä *Sörkka*. Vokaalisoinnuttoman slanginimen rinnalle tuli jo 1900-luvun alussa käyttöön vokaaliharmoniaa noudattava *Sörkkä*. Molemmat variantit ovat olleet yleisesti slanginpuhujien käytössä tähän päivään saakka, mikä on nähtävissä myös tämän tutkimuksen aineisossa. (Paunonen 2006a: 338–339, 360.) Slangin piirteitä käsittelen tarkemmin luvussa 3.2.

Sörnäisten kaupunginosan lisäksi *Sörkalla* ja *Sörkällä* viitataan myös paikalliseen vankilaan (Paunonen & Paunonen 2000). Kyseinen vankila ei virallisen kaupunginosajaon mukaan sijaitse Sörnäisissä, vaan tämän naapurikaupunginosassa Hermannissa². Vankilan virallinen nimi on Helsingin vankila, eikä sekään sisällä viittausta Sörnäisiin. *Sörkan* ja *Sörkän* aktiivinen käyttö vankilan epävirallisina niminä selittynee sillä, että vanhastaan Sörnäinen on ollut alueellinen yläkäsite koko Pitkäsillan pohjoispuolisille työläiskortteleille (Paunonen 2010: 869–870). Se on alueena mielletty paljon nykyistä laajemmin ja muun muassa Hermannin on katsottu kuuluvan Sörnäisten piiriin (mp.). Lähes 140 vuotta toiminnassa olleen vankilan³ epävirallisiin nimiin ovat *Sörkka* ja *Sörkkä* jääneet näin elämään.

2 Aineisto ja teoria

Tässä luvussa esittelen tutkimustyön pohjana olevaa teoriaa sekä tutkimusaineistoa. Alkuun luvussa 2.1 luon katsauksen tutkimusmetodiin eli korpusavusteiseen diskurssintutkimukseen ja luvussa 2.2 muuhun tämän tutkimuksen kannalta keskeiseen teoriataustaan. Luvussa 2.3 esittelen ensin Suomi24-korpuksen yleisesti, minkä jälkeen tarkastelen varsinaisen aineiston kokoamista ja rajaamista.

2.1 Korpusavusteinen diskurssintutkimus

Korpusavusteinen diskurssintutkimus eli CADS (*Corpus-assisted Discourse Studies*) yhdistää kaksi varsin erilaisina pidettyä tutkimusalaa: kvantitatiivisen, tilastollisiin menetelmiin perustuvan korpustutkimuksen ja kvalitatiiviseen analyysiin nojaavan diskurssintutkimuksen. Vaikka molempia aloja yhdistää niiden pohjautuminen todelliseen kieliaineistoon, perinteisesti niiden tavoitteet ja fokus sekä käytettävät aineistot eroavat monelta osin toisistaan. Diskurssintutkimuksessa keskitytään tyypillisesti tekstin sisältöön ja vuorovaikutuksen keinoihin, kun taas korpustutkimuksessa kohteena on usein kielen rakenne ja sanasto. Aineisto on diskurssintutkimuksessa usein verrattain pieni ja tutkijan itsensä kokoama. Näin ollen se on tutkijalle tuttu ja helposti käsiteltävissä kokonaisuena tekstinä,

² <https://kartta.hel.fi/>

³ <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjajhteystiedot/vankilat/helsinginvankila/toiminta.html>

mutta samalla se on usein edustavuudeltaan rajallinen. Sen sijaan korpustutkimuksessa käytössä voi olla jopa miljardeja saneita sisältävä aineisto, jolloin kokonaisen tekstin sijaan aineistosta poimitaan edustavia näytteitä. Keskiössä ovat aineiston metatiedot, kuten koonti- ja luokitteluperiaatteet, sekä tilastollisiin menetelmiin perustuvat listat, kuten avainsana- ja konkordanssilistat (ks. alla). Toisin kuin diskurssianalyysissä, korpustutkimuksessa pyritään lähtökohtaisesti tulosten yleistettävyyteen. Tutkimusperinteiden omat erityispiirteet tekevät alojen yhdistämisestä hedelmällistä. CADS-metodilla laadullinen analyysi voidaan pohjata laajaan tekstiaineistoon, jolloin kattavasta ja edustavasta aineistosta saadaan yksityiskohtaisia tutkimustuloksia. (Jantunen 2018b: 22–25; Leech 2000: 678–579.)

CADS-metodia hyödyntävä tutkimus lähtee liikkeelle tyypillisesti korpusaineistosta kootusta *konkordanssista*, jolla tarkoitetaan listausta tutkittavan sanan eli hakusanan (tai sanojen) esiintymistä kontekstissaan (ks. kuva 1). Näin päästään käsiksi tutkittavan kielenaineksen esiintymisympäristöihin, joita voidaan konkordanssien käsittelyyn tarkoitettujen tietokoneohjelmien (esim. AntConc) avulla prosessoida edelleen eri tavoin.

Aitoja mestoja on Tölika, Fölis, Gresä, Eira, Brunssa, Skatta, Gruna, Hagis, Bergga, Kinga, Vasis, Sörkka, Heruli, Byya, Maisuli, Koskela, Käbis ja Fredika.
Älä sinä junti tuu gamlalle stadinkundille bamlaa missä on Itis tai Sörkka
Korjaan, että lähi-itä on Sörkka, Itis on jo ihan itä itää.
Stadilaisten alueita on punavuori, eira, vallila, sörkka, kumpula.
Hagiksen tortsalta lähdeittäessä hämeenkarttaa pitkin kohden kurvia Kallio jää vensteriin ja Näkinkujan jälkeen höögenissä alkaa Sörkka jossa Halonen budjaa ukkonsa kanssa.
Iso Arska Sörkka.
Iso Arska Sörkka
Anteeksi pikkukaupunkilaisuuteni, Kaltsu on Kallio, Hagis on Hakaniemi, Sörkka on Sörnäinen, Ogeli on Oulunkylä, jne.
Entäs kumpi on oikein, Sörkka, vai Sörkkä?
150mg, joku Hämis tai Sörkka, 300mg San Quentin, 375mg Quoantamo.
150mg, joku Hämis tai Sörkka, 300mg San Quentin, 375mg Quoantamo.
Ja stadissa on Sörkka ja Tampereella vaan Nysse vai kuis se ny olikaa.
Mihin loppuu Stadi ja onko Sörnäinen Sörkkä vai Sörkka?
sörkka, konnan suo, kylmä koski, pelso, sukeva, naara järvi

Kuva 1. Kuvakaappaus Korp-käyttöliittymän tuottamasta *Sörkka*-nimen konkordanssista.

Yksi lähestymistapa on poimia konkordanssista *kollokaatteja* eli hakusanan lähikontekstissa toistuvasti esiintyviä sanoja. (Partington, Duguid & Taylor 2013: 17–18; Baker 2006: 71–73, 95–95.) Kollokaatit ovat hakusanan syntagmaattisia myötäesiintymiä, jotka ovat tilastollisesti merkittäviä ja esiintyvät riittävän lähellä hakusanaa (Jantunen 2004: 15–19). Tarkasteluväli voidaan rajata esimerkiksi neljään sanaan tutkittavan yksikön molemmin puolin (ks. esim. Ainiala & Jantunen 2019).

Toinen – tässä tutkimuksessa käytetty – tapa on tarkastella *avainsanoja*. Avainsanoja ovat sellaiset sanat, jotka esiintyvät tutkimusaineistossa suhteessa useammin kuin siihen verrattavassa referenssikorpuksessa (Partington ym. 2013: 18; Baker 2006: 125–128). Niillä ei välttämättä ole (voi olla) hakusanan kanssa samanlaista fraseologista yhteyttä kuin kollokaateilla, sillä ne voivat konkordanssista riippuen sijaita tekstissä kaukanakin hakusanasta. Ne antavat kuitenkin viitteitä eri diskursseista aineistossa (ks. esim. Jantunen 2018a). Aineistosta voidaan etsiä myös *klustereita* eli tietyn

mittaisia sanaketjuja, jotka esiintyvät toistuvasti kiinteästi yhdessä. Klusterit eroavat kollokaateista siten, että ne ovat kahta sanaa pitempiä myötäesiintymiskokonaisuuksia, ja ne sijaitsevat tekstissä erottamattomasti tietyssä järjestyksessä (Partington ym. 2013: 18–19, ks. myös Lehto 2018). CADS pohjautuu näin ollen *fraseologiseen kielikäsitteeseen*, jonka mukaan sanat eivät valikoidu käyttöön sattumalta, vaan kieli rakentuu toistuvista ja säännönmukaisista rakenteista. Sen sijaan, että kieltä tuotettaisiin yksittäinen sana kerrallaan, ohjaa kielenkäyttöä kielelliset assosiaatiot: tietyt sanat ja rakenteet esiintyvät toistuvasti yhdessä, mikä osaltaan sujuvoittaa kommunikaatiota. (Jantunen 2018b: 26–27; fraseologisesta kielikäsitteestä ks. myös Hoey 2005.)

Tilastollisin menetelmin kootut avainsana- ja kollokaattilistat toimivat pohjana laadulliselle diskurssianalyysille. Tarkastelemalla tällaisia listauksia päästään käsiksi tutkittavan kielenaineksen *semanttiseen preferenssiin ja diskurssiprosodioihin*. Semanttisella preferenssillä tarkoitetaan joukkoa hakusanan kanssa usein esiintyviä sanoja, jotka kytkeytyvät semanttisesti toisiinsa. Esimerkiksi englannin kielen sanan *rising* ('nousu', 'kasvu') kanssa esiintyy rahaan liittyviä sanoja, kuten *incomes* ('tulot'), *wages* ('palkat') ja *prices* ('hinnat'). Diskurssiprosodia puolestaan viittaa hakusanaan liittyviin diskursseihin, jotka löytyvät tarkastelemalla hakusanan kanssa esiintyviä sanoja, kuten avainsanoja ja kollokaatteja. Termit ovat lähellä toisiaan eikä niiden erottaminen toisistaan aina ole selvää. Lähtökohtaisesti semanttinen preferenssi viittaa sanojen itsensä kantamiin merkityksiin, kun taas diskurssiprosodia kertoo sanan suhteesta kielenkäyttäjään. (Baker 2006: 86–89.) Käytännössä analyysia voidaan siis lähestyä esimerkiksi luokittelemalla kollokaatteja tai avainsanoja semanttisiin merkitysryhmiin ja tarkastelemalla näitä ryhmiä tarkemmin kvalitatiivisesti.

CADS on metodina melko tuore. Vielä parikymmentä vuotta sitten Bieber, Conrad & Reppen (1998: 106) totesivat, että vaikka lähes kaikki diskurssintutkimus perustuu todelliseen kieliaineistoon, ei korpuksia ole juuri hyödynnetty. Hiljattain metodi on kuitenkin saanut diskurssintutkimuksessa jalansijaa ja sitä on hyödynnetty erilaisissa tutkimuksissa, kuten syömishäiriödiskurssin käsittelyssä (Harvey & Hunt 2015), brittisanomalehtien eri vuosikertojen vertailussa (Duguid 2010) ja termien 'individuals' ja 'people' tarkastelussa hallinnollisissa ja akateemisissa julkaisuissa (Piper 2000). Termiä CADS käytti ensimmäisen kerran Partington (2004) artikkelissaan, jossa hän tarkasteli tutkimusalojen yhdistämisen hyötyjä. Korpustutkimuksen ja diskurssianalyysin yhdistämisestä tarkemmin ks. mm. Partington ym. (2013: 10–11), Ädel & Reppen (2008: 1–2) sekä Biber & Jones (2005: 151–154).

Suomessa CADS-metodia on hyödynnetty vielä melko vähän. Sitä on tarkastellut ja soveltanut käyttöön Jantunen (2018a; 2018b) homouden ja heterouden digitaalisia diskursseja käsittelevissä artikkeleissaan, joista toisessa on hyödynnetty kollokaatioita ja toisessa avainsana-analyysia. Kollokaatio-analyysiin perustuu myös Ainialan ja Jantusen (2019) tutkimus slanginimistä *Hesa* ja

Stadi digitaalisissa diskursseissa. Ensimmäinen laaja korpusavusteista diskurssintutkimusta hyödyntävä tutkimus Suomessa on Lehdon (2018) väitöskirja japaninsuomalaisten kielipuheesta. Väitöskirjassa tutkitaan klustereita tarkastelemalla, minkälaisia diskursseja Suomesta Japaniin muuttaneet liittävät suomen, japanin ja englannin kieliin. Tutkimukseni linkittyy osaksi suomalaista CADS-tutkimusta erityisesti Ainialan ja Jantusen (2019) tutkimushankkeen kautta, sillä aineistoni on kerätty ja alustavasti käsitelty jo heidän hankkeensa yhteydessä. Jatkan suoraan siitä, mihin Ainialan ja Jantusen hankkeen tutkimusavustajat ovat jääneet.

2.2 Muu teoriatausta

Diskurssintutkimuksen ja korpustutkimuksen lisäksi tutkimukseni sijoittuu osaksi nimistöntutkimuksen kenttää. Keskeistä on epävirallisen kaupunkinimistön ja erityisesti helsinkiläisten slangipaikannimien tutkimus. Lisäksi tutkimukseni sivuaa slangisanaston tutkimusta sekä kansanonomastista tutkimusta.

Edellä mainitun Ainialan ja Jantusen (2019) CADS-metodia hyödyntävän tutkimuksen lisäksi Helsingin slanginimivariantteja *Stadi* ja *Hesa* on tutkittu muun muassa haastatteluaineistosta ja osana kaupallisia yritysnimiä (Ainiala & Lappalainen 2010; Ainiala 2013; Ainiala & Lappalainen 2017). Helsinkiläisistä epävirallisista paikannimistä on tehty useita pro gradu -tutkielmia. Opinnäytetöissä on käsitelty muun muassa Helsingin Kallion asukkaiden nimimaisemaa (Eskelinen 2006), itähelsinkiläisten nuorten käyttämää paikannimistöä (Turunen 2011) sekä syntyperäisten helsinkiläisten ja muualta muuttaneiden paikannimien käytön eroja (Suomalainen 2015).

Stadin slangin uranuurtaja Heikki Paunonen (2010) on käsitellyt Helsingin paikallishistoriaa epävirallisen paikannimistön kautta. Slangin syntyä ja historiaa käsitellään myös mm. Paunosen, Ainialan ja Vuolteenahon (2009) artikkelissa, joka on katsaus teollistumisen myötä syntyneeseen työläisten ja katupoikien kieleen ja erityisesti heidän käyttämääns slangipaikannimistöön.

Tutkimukseni ei kosketa ainoastaan slanginimistön tutkimusta, vaan käsittelen työssäni myös muuta slangisanastoa ja sen käyttöä. Slangisanaston tutkimukseni pohjaa Paunosen ja Paunosen (2000) kokoamaan mittavaan slangisanakirjaan sekä Saanilahden ja Nahkolan (2000) kuvaukseen suomalaisesta slangista kielellisenä ja sosiaalisena ilmiönä. Stadin slangista on tehty opinnäytetöitä sekä sosiolingvivistisestä näkökulmasta (Rosenberg 2011; Vierto 2014) että sanastontutkimuksen metodeja hyödyntäen (Neuvonen 2015). Vankilaslangin tarkastelussa hyödynnän Lipsosen (1990) kokoamaa vankilaslangin sanakirjaa sekä Hirvosen (2015) opinnäytetyötä 2010-luvun vankilaslangista.

Hyödynnän *Sörkan* ja *Sörkän* tarkastelussa myös *kansanonomastista* lähestymistapaa. Kansanonomastiikka eli kansanlingvistinen nimistöntutkimus nostaa tarkastelun keskiöön kielenkäyttäjän omat käsitykset nimistä ja nimiin liittyvät asenteet (Ainiala ym. 2008: 77; Ainiala & Halonen 2011: 193). Kansanonomastiikka yhdistyy tutkimuksessani kieli-ideologioiden tarkasteluun. Kieli-ideologioiden tutkimuksessa keskeistä on kieleen liittyvät uskomukset, arvostukset ja kysymykset siitä, kuka on oikeutetusti tietyn kielimuodon puhuja (Mäntynen, Halonen, Pietikäinen & Solin 2012: 325). Kieli-ideologioista käsittelen erityisesti standardi-ideologiaa, jonka pohjalla on pyrkimys yhtenäiseen normienmukaiseen kielimuotoon (ks. esim. Milroy 2001; Paffey 2012).

2.3 Aineisto

Käyttämäni aineisto on Suomi24-korpuksesta koostettu osakorpus, joka on laadittu keräämällä korpuksesta kaikki nimien *Sörkkä*, *Sörkka* ja *Sörnäinen* esiintymät. Tästä osakorpuksesta eli varsinaisesta tutkimusaineistosta on tilastollisin menetelmin määriteltä keskeisimmät avainsanat, jotka toimivat analyysin lähtökohtana. Luvussa 2.2.1 luodaan ensin katsaus Suomi24-korpukseen, minkä jälkeen luvussa 2.2.2 esitellään varsinainen aineisto ja siitä nousevat avainsanat.

2.3.1 Suomi24-korpus

Tutkimusaineistona toimiva Suomi24-korpus on samannimiseltä keskustelupalstalta⁴ koottu korpus tutkimus- ja opetuskäyttöön (Aller Media Oy 2014). Se käsittää Suomi24-keskustelupalstalle kirjoitetut viestit vuosilta 2001–2016 sisältäen kaikkiaan noin 257 miljoonaa virkkeen ja 2,7 miljardia sanneen verran keskusteluaineistoa (Meta-Share 2016). Korpus on saatavilla Kielipankista⁵ Korp-käyttöliittymän⁶ kautta.

Suomi24-keskustelupalsta on kaikille avoin ja maksuton verkkokeskustelukanava, jossa keskustellaan monenlaisista aiheista. Keskustelut jakautuvat sivustolla aihealueittain ensin päätasoihin, kuten esimerkiksi harrastukset, suhteet ja yhteiskunta, ja siitä edelleen alatasoihin, kuten käsityöt, sinkut ja politiikka. Alatasot voivat olla monipolveisiäkin (esim. yhteiskunta > politiikka > puolueet > Suomen Keskusta), jolloin keskustelijoilla on mahdollisuus löytää omaa kiinnostuksen kohdetta koskevan keskustelun äärelle. Keskustelupalstalle onkin tyypillistä asiakeskeisyys, eikä niinkään oman identiteetin rakentaminen ja kaveriverkostot. Kirjoittaminen tapahtuu anonyymina nimimerkin takaa, joten esimerkiksi kirjoittajan sukupuoli, ikä ja kotipaikka eivät käy ilmi, ellei hän itse niitä

⁴ <https://www.suomi24.fi/>

⁵ <https://www.kielipankki.fi/>

⁶ <https://korp.csc.fi/>

mainitse. Käyttäjä voi rekisteröidä oman nimimerkin, mutta se ei ole keskusteluun osallistumisen kannalta pakollista. Nimimerkkiä voi myös vaihdella ja samalla rekisteröimättömällä nimimerkillä voi kirjoittaa kuka tahansa. Anonyymiudesta huolimatta Suomi24-keskustelupalsta muodostaa eräänlaisen verkkoyhteisön, joka joidenkin aiheiden ympärillä voi olla tiiviskin. (Lagus, Pantzar, Ruckenstein & Ylisiurua 2016: 5–10.)

Korpuksessa on saatavilla viesteihin liittyvää metatietoa, kuten käyttäjän nimimerkki, kirjoittamisajankohta, viestiketjun otsikko ja aihealue, johon viesti on kirjoitettu. En ota tutkimuksessani näitä tietoja huomioon. Poikkeuksia ovat tapaukset, joissa samoja tai liki samoja tekstejä on esiintynyt useita. Tällöin olen tarkistanut, ovatko esiintymät samasta viestiketjusta tai samalla nimimerkillä kirjoitettuja, ja ottanut sen analyysissä huomioon. Keskustelupalstan aihealuetietoja olen hyödyntänyt silloin, kun viestin tulkinnasta on ollut epäselvyyttä. Esimerkiksi sanan *keskusta* voi päätellä tarkoittavan kaupunginosan sijaan puolueen nimeä, jos keskustelu käydään aihealueella "Suomen Keskusta".

2.3.2 Sörkän ja Sörkan avainsanat

Suomi24-korpuksesta on kerätty aineistot nimistä *Sörkkä*, *Sörkka* ja *Sörnäinen* Ainialan ja Jantusen (2019) Helsingin slanginimiä *Hesa* ja *Stadi* koskevan tutkimuksen yhteydessä. Koko korpuksesta on kerätty kaikki *Sörkän*, *Sörkan* ja *Sörnäisten* esiintymät, ja koottu ne Excel-taulukkoihin kappalekonteksteineen (ks. kuva 2.). Kappalekontekstit rajautuvat sen mukaan, miten kirjoittajat ovat itse erottaneet kappaleet rivinvaihdolla viesteissä. (Joissakin tapauksissa kappale ei rivity oikein, jolloin tekstikontekstina on vain rivi tai osa rivistä, mutta tällaisia häiriöitä on aineistossa hyvin vähän.) Kappaleiden pituudet vaihtelevat yhdestä saneesta yli sataan saneeseen.

Millaiset vuokrat asunnoissa on Helsinginkadulla , kurvissa , Kalliossa Sörkässä	?
ilaan miun ihanat Heidi Montag hiukset . Meil on samanlainen laatu ... Et sörkkää	mustaks ja lävistys .. Hymy saapi nähdä mitä tapahtuu ja jos se jonkin ajaa miut
käläistä punaniskaa jolla on suunnilleen kiertokoulu käyty ja lapsuudeopit Sörkän	ja Linjojen nurkilla saatu . Sörkkä on sit mulle Sörkkä eikä ka .
Stadissa , mutta asunut viimeiset 15 vuotta muualla , joten kyllä mä olen Sörkä	(a) ssakin asunut Suvilahdenkadulla . Ei sillä paljon väliä ole , millä tavalla kukin
ensimmäisiä asioita joita opin oli et Sörkä on Sörkka . Ei Sörkkä	. Ei koskaan . Toinen oli se et fontterit ja dörtsit laitetaan poseen . Niitä ei jätä
(juttu kopoitu sörkän	seinältä 2008)
koja asua - Kallio , Vallila , Punavuori , vanha Ruoholahti , Eira , Kruna , Sörkkä	, Skatta - Etelä-Haaga ja Larukin menettelee , muuttasin mihkä vaan takas Stad
Hakis , isot osat Sörkkää	ja Alppilaa ovat myös aika perseestä vaikka rakennukset olisikin rakennettu 30-4
niin mitäköhän siellä sörkässä	on ? ei yhtään mitään . metroasema , 500 räkstä baaria ja juoppoja sammune
sit väärää taloo . Jos menisit katsoo Sörkkää	tai Kakolaa , niin sieltä vois löytyä sitä sun mieleistäs ...
Sitten nuo konsertit . Tietääkseni esim. Helsingin vankilassa eli Sörkässä	järjestetään rokkikonsertti kerran kesässä . Ja sekin on Sinulle liikaa ! Merkillistä
No minäpä tuikkaan sitten postin Sörkkään	
Sörkän	vankilaan !
Olen asunut 1970-luvulla 8½ vuotta Sörkässä	(anteeksi : Sörkassa) , mutta aito stadilaisuus ei ole oikein tarttunut minuun .

Kuva 2. Kuvakaappaus Excel-taulukosta, johon on koottu *Sörkän* esiintymät kappalekonteksteineen.

Milla vuokra asunto olla Helsinginkadulla , kurva , Kallio sörkkä	?
ihana Heidi Montag hius . Meil olla samanlainen laatu ... ei sörkkä	musta ja lävistys .. Hymy saapi nähdä mikä tapahtua ja jos se jokin ajaa mie jyrkä
ska joka olla suunnilleen kiertokoulu käydä ja lapsuudeopit sörkkä	ja linja nurkka saada . Sörkkä olla sit mä Sörkkä ei ka .
mutta asua viimeinen 15 vuosi muualla , joten kyllä mä olla sörkkä	(a) ssakin asua suvilahtikatu . ei se paljon väli olla , mikä tapa kukin kirjoittaa , pa
ensimmäinen asia joka oppi olla et Sörkkä olla Sörkkä . ei sörkkä	. ei koskaan . toinen olla se ei föntsterit ja dörsit laittaa pose . se ei jättää oppan
(juttu kopoitu sörkkä	seinä 2008)
Kallio , Vallila , punavuori , vanha ruoholahti , Eira , Kruna , sörkkä	, Skatta - Etelä-Haaga ja Larukin menetellä , muuttasin mihkä vaan takas stadi jos
hakea , iso osa sörkkä	ja Alppila olla myös aika perse vaikka rakennus olla rakentaa 30-50-luvulla 70-luku
niin mitä siellä sörkkä	olla ? ei yhtään mikään . metroasema , 500 räkstä baari ja juoppo sammua katul
sit väärä taloo . jos mennä katsoa sörkkä	tai Kakola , niin sieltä voida löytyä se sä mieleistä ...
sitten tuo konsertti . tietää esim. Helsinki vankila eli sörkkä	järjestää rokkikonsertti kerta kesä . ja se olla sinä liikaa ! merkillinen laskuoppi !
no minä tuikata sitten posti sörkkä	
sörkkä	vankila !
olla asua 1970-luku 8½ vuosi sörkkä	(anteeksi : Sörkassa) , mutta aito stadilaisuus ei olla oikein tarttua minä .

Kuva 3. Kuvakaappaus Excel-taulukosta, jossa *Sörkän* aineisto on lemmatisoitu.

Nimen *Sörkkä* esiintymiä on yhteensä 1117 ja *Sörkka* 1318. Aineistolle on tehty automaattinen lemmatisointi eli kaikki sanat on perusmuotoistettu hakusanamuotoon (ks. kuva 3). Tämän jälkeen lemmatisoidusta aineistosta on AntConc-konkordanssiohjelmalla koottu kuhunkin nimeen liittyvä avainsanalista vertaamalla sitä referenssikorpuksen. Referenssikorpus on Suomi24-korpuksesta koottu korpus, joka sisältää keskustelupalstalle lähetetyt viestit rajatulla aikavälillä, jolloin se tarjoaa yleisen vertailukohdan tutkittavalle aineistolle. Sen koko on noin 1/60 koko Suomi24-korpuksesta sisältäen noin 1,8 miljoonaa sanetta. Sanat, jotka esiintyvät aineistossa suhteessa enemmän kuin referenssikorpuksessa, ovat avainsanoja. Ne antavat näin kuvan *Sörkkä* ja *Sörkka* -nimiin liittyvistä diskursseista.

Ainialan ja Jantusen (2019) tutkimusavustajat ovat keränneet, lemmatisoineet ja alustaviin avainsanalistoihin asti käsitelleet käyttämäni aineiston. Olen näin ollen saanut valmiina käyttööni sekä *Sörkasta* että *Sörkästä* kootut 250 keskeisimmän avainsanan listat, joita olen itse työstänyt eteenpäin alla kuvatuilla tavoilla. Olen jättänyt tutkimuksessani huomiotta avainsanat, jotka esiintyvät aineistossa alle kymmenen kertaa, koska ne ovat usein samasta viestistä tai yhdestä keskustelusta. Joissakin tapauksissa olen jättänyt pois myös yli kymmenen kertaa esiintyvät sanat, jos olen huomannut niiden avainsanaisuuden johtuvan vain yhdestä tai kahdesta viestistä. Tällaisia ovat *Sörkalla* sanat HIETANEN,⁷ KORHONEN, KERIMÄKI, SEPPO, ELVIS, SAIITI ja CITY, jotka kaikki esiintyvät taajaan yhdessä erityisen pitkässä viestissä ja korkeintaan vain kahdesti muualla aineistossa. *Sörkältä* vastaavasti olen jättänyt tutkimuksen ulkopuolelle avainsanan PIRKKO, koska se mainitaan vain kahdessa eri viestissä. *Sörkän* avainsanoista olen lisäksi jättänyt huomiotta sanat LATE, LAPPI, KONNA ja RY. Aineistossa toistuu samalla nimimerkillä kirjoitettu allekirjoitus ”*Late Lapista. Konnat Sörkkään Ry!*” sekä sen eri versioita, kuten ”*Late Lapista. Rosvot Sörkkään Ry!*”. Kyseiset sanat esiintyvät aineistossa muuten vain marginaalisesti. Koska sanojen avainsanaisuus johtuu yhdellä nimimerkillä kirjoitetusta toistosta, olen katsonut ne *Sörkän* diskurssiprosodian kannalta

⁷ Avainsanat on erotettu muusta tekstistä kapiteelikirjaimilla.

epäolennaisiksi. Näiden edellä mainittujen tapausten poistamisen jälkeen *Sörkkä*-nimeen liittyviä avainsanoja jäi analysoitavaksi 63 ja *Sörkkaan* liittyviä 95 (ks. liitteet 1–2).

Olen luokitellut avainsanat semanttisin perustein merkitysryhmiin, joista tässä aineistossa keskeisimmät ovat ”paikat ja suunnat” sekä ”rikos ja vankila”. Muita ryhmiä ovat ”ihmiset”, ”asuminen”, ”liikenne”, ”ominaisuudet” ja ”aika”. Sanat, jotka eivät istu mihinkään merkitysryhmään, olen luokitellut kaatoryhmään. Luokittelun lähtökohtana olen käyttänyt samoja merkitysryhmiä, joita Ainialan ja Jantusen tutkimusavustajat ovat jo aineiston keruu- ja esikäsittelyvaiheessa hyödyntäneet. Olen kuitenkin jättänyt pois sellaisia tutkimusavustajien käyttämiä kategorioita, joihin ei tästä aineistosta liittynyt kuin yksittäisiä avainsanoja. Nämä ovat ”kommunikaatio ja media”, ”opiskelu ja työ”, ”maahanmuutto”, ”uskonto”, ”urheilu”, ”tapahtuma”, ”kauppa”, ”määrä”, ”politiikka ja yhdistykset” sekä ”julkiset palvelut ja virastot”. Merkitysryhmien avulla päästään tarkastelemaan *Sörkän* ja *Sörkan* diskurssiprosodioita eli niille tyypillisiä diskursiivisia konteksteja (ks. myös Jantunen 2018b: 29).

Semanttinen luokittelu ei aina ole yksiselitteistä. Ongelmallisia ovat mm. paikannimet, joilla viitataan aineistossa kyseisen paikan vankilaan. Tällaisista tapauksista avainsanat KAKOLA, SUKEVA, RIIHIMÄKI, RIKSU, KONNUNSUO ja VAASA olen luokitellut ryhmään ”rikos ja vankila”, koska niillä viitataan aineistossa ensisijaisesti vankilaan. Sen sijaan sanat KERAVA ja VANTAA olen luokitellut ryhmään ”paikat ja suunnat”, koska ne viittaavat aineistossa yhtälailla sekä vankilaan että kaupunkiin. Olen katsonut paikkamerkityksen ensisijaiseksi. Myös ihmisiin viittaavat sanat kävisivät usein kahteen ryhmään; esimerkiksi LINNAKUNDI on yhtä aikaa sekä ihmistarkoitteen että vankila-aiheinen. Tällaisissa tapauksissa olen luokitellut sanan muuhun kuin ihmiset-kategoriaan, esimerkiksi sanan LINNAKUNDI ryhmään ”rikos ja vankila”. Tähän ratkaisuun olen päätenyt, koska olen mieltänyt ihmistarkoitteisuuden semanttisen preferenssin kannalta toissijaiseksi ja muun merkityksen ensisijaiseksi. Ongelmallinen on myös sana LANDE, jolla tarkoitetaan aineistossa sekä paikkaa (maaseutu) että ihmistä (maalainen). Olen tulkinut sanan enemmän paikkaa merkitseväksi ja luokitellut sen ryhmään ”paikat ja suunnat”. Kunkin sanan luokittelu vain yhteen merkitysryhmään on olennaista siksi, että ryhmien avulla päästään vertailemaan eri diskurssien jakautumista ja nähdään, mitkä diskurssit ovat keskeisiä.

Yksittäiset avainsanat eivät ole keskenään aineistossa yhtä merkittäviä, minkä voi nähdä niille lasketuista ns. *avainsanaisuusarvosta* (ks. liitteet 1–2). Avainsanaisuusarvo on suhteellinen arvo, joka antaa kuvan kunkin sanan merkittävydestä aineistossa suhteessa referenssikorpuksen⁸ (ks. myös Jantunen 2018b: 8). Esimerkiksi *Sörkan* aineistossa sanat SÄ ja KALLIO esiintyvät määrällisesti lähes yhtä monta kertaa, mutta sanan KALLIO avainsanaisuusarvo (547,7) on huomattavasti suurempi kuin

8 Laskettu log-likelihood-testillä.

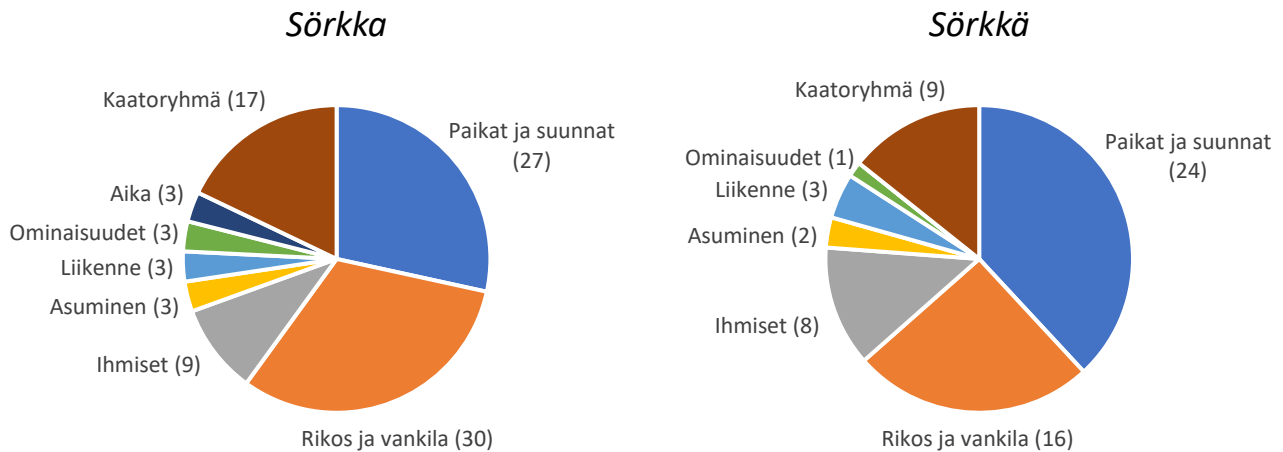
sanan SÄ (46,7). Tällainen selittyy sillä, että tavallinen persoonapronomini SÄ esiintyy referenssikorpuksessa useammin kuin Sörnäisten naapurikaupunginosan nimi KALLIO. Avainsanojen frekvensseissä on myös eroja. Osa sanoista esiintyy aineistossa yli sata kertaa ja osa vain kymmenen kertaa. En ole huomionnut esiintymien avainsanaisuusarvoja analyysissa. Frekvenssit olen ottanut huomioon vain silloin, kun niissä on ollut jotakin erityisen poikkeavaa. Olen toiminut näin, koska analyysin lähtökohtana ei ole yksittäiset sanat vaan niiden muodostamat semanttiset preferenssit.

3 *Sörkkään ja Sörkkaan* liittyvät diskurssit

Sörkkä- ja *Sörkka-*aineistoista löydettyjä avainsanoja tarkastelemalla voidaan nähdä, minkälaisiin diskursseihin kyseiset nimet liittyvät Suomi24-keskustelupalstalla. Tässä luvussa käsittelen molempia slanginimiä ensin merkitysryhmittäin (luku 3.1), minkä jälkeen tarkastelen slangisanojen käyttöä aineistossa (luku 3.2) sekä *Sörkasta* ja *Sörkästä* käytyä nimikiistaa (luku 3.3). Käsittelen *Sörkkää* ja *Sörkkaa* rinnakkain pyrkien samalla tuomaan esille niitä yhdistävät ja erottavat diskurssit.

3.1 Avainsanat merkitysryhmittäin

Sekä *Sörkkaan* että *Sörkkään* liittyy merkitysryhmien perusteella hyvin samantyyppisiä diskursseja, kuten kaaviosta 1 voidaan nähdä. Keskeisimmät ryhmät molemmissa ovat ”paikat ja suunnat” sekä ”rikos ja vankila”. ”Paikat ja suunnat” -merkitysryhmä kattaa monenlaisia paikkaan viittavia ilmaisuja, kuten kaupunkien ja kaupunginosien nimiä (HELSINKI, VALLILA), mutta myös epämääräisiä alueita (KULMA, ITÄ) sekä sijaintia tai suuntaa ilmaisevia sanoja (SINNE, SIELLÄ). ”Rikos ja vankila” puolestaan sisältää muun muassa vankiloihin viittaavia sanoja (KESKUSVANKILA, RIKSU), muuta vankilasanastoa (SELLI, LUSIA), rikossanastoa (MURHA, TAPPO) sekä muita oikeuslaitokseen ja poliisiin liittyvää sanastoa (TUOMIO, POLIISI). Kolmanneksi suurin ryhmä on ”ihmiset”, johon kuuluu ihmisiin viittaavia sanoja, kuten henkilönnimiä (HALONEN, KARI), persoonapronomineja (MIE, SÄ) ja muita ihmistarkoitteisia sanoja, jotka eivät kuulu mihinkään muuhun ryhmään (STADILAINEN, JENGI). ”Asumiseen”, ”liikenteeseen” ja ”ominaisuuksiin” liittyviä avainsanoja on molempien nimi-varianttien aineistossa hyvin vähän. Aikaa kuvaavia sanoja liittyy ainoastaan *Sörkka*-nimeen, ja niitäkin on vain muutama.

Kaavio 1. *Sörkan* ja *Sörkkä* avainsanojen jakautuminen merkitysryhmiin.

3.1.1 Paikat ja suunnat

Sörkkä suurin ja *Sörkan* toiseksi suurin semanttinen ryhmä on ”paikat ja suunnat”. Ryhmä kattaa sekä paikannimiä että muita sanoja, joilla on paikkaa tai suuntaa ilmaiseva merkitys. Tällaisia ovat muun muassa kaupunginosien nimet, kaupunkien nimet ja kadunnimet sekä epämääräistä aluetta sekä suuntaa ja sijaintia ilmaisevat sanat. Vankilatarkoitteiset sanat sekä sellaiset paikannimet, joilla viitataan aineistossa ensisijaisesti vankilaan, on luokiteltu kategoriaan ”rikos ja vankila”.

Paikkoja ja suuntaa ilmaisevia avainsanoja on *Sörkkä*-aineistossa 24 eli yli kolmasosa kaikista *Sörkkään* liittyvistä avainsanoista. *Sörkka*-aineistosta vastaavia sanoja on puolestaan 27, mikä kattaa alle kolmasosan kaikista *Sörkkaan* liittyvistä avainsanoista. Diskurssit ovat paitsi määrällisesti myös laadullisesti hyvin samantyyppisiä. *Sörkan* ja *Sörkan* yhteydessä puhutaan lähes täsmälleen samoista kaupungeista ja kaupunginosista. Ainoastaan kaupunginosat MERIHAKA⁹ ja HAGIS (Hakaniemi) esiintyvät vain *Sörkan* avainsanoissa (esimerkki 1). HELSINKI, HESA, STADI, VANTAA ja KERAVA ovat molempien nimien kanssa tyypillisesti esiintyviä (esimerkit 2–4), samoin SÖRNÄINEN, KALLIO, HAKANIEMI, VALLILA ja KESKUSTA (esimerkit 4–5). KESKUSTA viittaa *Sörkan* aineistossa ensisijaisesti Helsingin keskusta. *Sörkan* aineistossa sillä viitataan lisäksi Suomen Keskusta -puolueeseen.

Aineistossa on runsaasti keskustelusta aiheesta, kumpi nimistä *Sörkka* ja *Sörkkä* on oikeampi tai parempi. Nimet esiintyvät tuolloin usein samassa yhteydessä, mistä johtuen *Sörkka* lukeutuu *Sörkan* avainsanoihin ja päinvastoin (esimerkki 13). Tätä käsitellään vielä tarkemmin luvussa 3.3.

- 1) Jos esim. Näkinpuisto kuuluu **Hagikseen** niin kyllä se on uudempi alue kuin **Merihaka** joka sekin voi yhtä hyvin kuulua *sörkkaan* kuin **hagikseen**?¹⁰

⁹ Merihaka on virallisesti osa Sörnäisten kaupunginosaa (<https://kartta.hel.fi>), mutta rinnastan sen tässä kaupunginosaan, sillä se on kaupunginosaa muistuttava erillinen asuinalue.

¹⁰ Esimerkit on poimittu sanatarkasti suoraan aineistosta mahdollisine kirjoitusvirheineen. Katkelmat ovat toisistaan erillisiä eivätkä muodosta yhtenäistä keskustelua.

- 2) Tämä *Sörkkä* on nyt **Hesan** helmi eli timantti.
- 3) **Stadi** on **Stadi** ja **Helsinki** on virallisesti pääkaupunkimme. Hesari on Erkon tai *Sörkan* kauppakartsa.
- 4) Minkälaista on olla opiskelijana **hesassa** noin rahajuttuja ajatellen? Suurin osa varmaan opiskelijoista asuu yksiossa *sörkässä* tai **kalliossa**, eikä omaa autoa taida olla kovinkaan monella?
- 5) **Kallion** ja **Sörnäisten** suunnalla on halpoja partureita, esim. Vaasankadulla *Sörkan* metroaseman vieres, siellä on useita partureita/kampaamoja.

Muissa paikkoihin liittyvissä diskursseissa laadullisia eroja *Sörkän* ja *Sörkan* välillä on enemmän, kuten taulukosta 1 ilmenee. Yhdistäviä avainsanoja ovat RANTATIE, LANDE, KURVI, KAUPUNGINOSA ja KULMA, kun taas HÄMEENTIE, ALUE, PAIKKA ja ITÄ liittyvät vain *Sörkkään* ja TALO, NESTE ja MESTA ainoastaan *Sörkkaan*. Suuntaa ja sijaintia ilmaisevista avainsanoista ainoastaan SIELLÄ on yhteinen. TIÄLLÄ, SINNE ja PÄIN ovat vain *Sörkän* avainsanoja, ja SIEL ja SISÄÄN puolestaan *Sörkan* avainsanoja.

Taulukko 1. Paikat ja suunnat.

<i>Sörkkä</i>	<i>Sörkka</i>
Kaupungit: HELSINKI, HESA, STADI, VANTAA, KERAVA	Kaupungit: HELSINKI, HESA, STADI, VANTAA, KERAVA
Kaupunginosat: SÖRNÄINEN, HAKANIEMI, KALLIO, VALLILA, KESKUSTA, SÖRKKA	Kaupunginosat: SÖRNÄINEN, HAKANIEMI, KALLIO, VALLILA, KESKUSTA, HAGIS, MERIHAKA, SÖRKKÄ
Muut paikat: RANTATIE, KURVI, KAUPUNGINOSA, HÄMEENTIE	Muut paikat: RANTATIE, KURVI, KAUPUNGINOSA, TALO, NESTE, KATU, KÄYTÄVÄ
Epämääräisiä alueita: KULMA, LANDE, PAIKKA, ITÄ, ALUE	Epämääräisiä alueita: KULMA, LANDE, PAIKKA, MESTA
Suunta ja sijainti: SIELLÄ, TIÄLLÄ, SINNE, PÄIN	Suunta ja sijainti: SIELLÄ, SIEL, SISÄÄN

Kun avainsanoja ja niiden esiintymisympäristöjä aineistossa tarkastellaan lähemmin, *Sörkän* ja *Sörkan* diskursseista nousee esiin pieniä eroavaisuuksia. Vain *Sörkän* avainsanoihin lukeutuvat HÄMEENTIE ja PÄIN esiintyvät tyypillisesti reitti- tai sijaintiohjeita annettaessa tai tiettyä sijaintia tai reittiä kuvailtaessa (esimerkki 6). Reitin ja sijainnin kuvailu on tavallista myös molempien nimien avainsanoihin kuuluvan RANTATIEN yhteydessä (esimerkit 7–8). *Sörkän rantatie* ja *Sörkan rantatie* ovat oletettavasti Sörnäisten kaupunginosaan sijoittuvan kadun virallisen kaavanimen *Sörnäisten rantatie* slangiasuisia vastineita.¹¹

- 6) Kokeile Viivoania Hakaniemessä. Vietnamilainen kauppa **Hämeentiellä**, Hakaniemen hallista seuraava kortteli *Sörkkään päin*.
- 7) Tietääkseni käpylästä (johon nainen oli matkalla?) pääsee myös hämeentietä kumpulan sivuitse ja *sörkan rantatietä*, koko matkan juuri pyörille tarkoitettua väylää.
- 8) Aivan yhtä käsittämätöntä on ettei ihminen jaksa kiertää polkupyörällä pitkin *Sörkän rantatietä* jossa aivan loistavat pyörätiet, ja matkan ei pitene kuin muutaman metrin

Epämääräisiin alueisiin viittaavat avainsanat, kuten KULMA ja ALUE, sekä suuntaa ja sijaintia ilmaisevat avainsanat, kuten SIELLÄ ja SINNE, kertovat, että sekä *Sörkästä* että *Sörkasta* puhutaan paljon alueena yleensä. Tavallisia aiheita ovat paikan viihtyvyys ja turvallisuus sekä alueella asuminen (esimerkit 9–10). Nämä diskurssit näkyvät myös ”asumisen” ja ”ominaisuuksien” kategorioihin lukeutuvissa avainsanoissa (ks. luku 3.1.4). Viihtyvyys nousee esille myös KURVI-avainsanan yhteydessä (esimerkki 11). Hämeentie tekee Helsinginkadun risteyksen tienoilla mutkan, minkä ympäristöön sana KURVI tässä yhteydessä yksinomaan viittaa (Paunonen & Paunonen 2000). Sana on aineistossa usein kirjoitettu isolla alkukirjaimella, mikä antaa viitteitä siitä, että KURVI mielletään alueen nimeksi. On kuitenkin huomattava, ettei aineistossa noudateta systemaattisesti kielenhuollon oikeinkirjoitusohjeistuksia ja useita erisnimiä kirjoitetaan myös pienellä alkukirjaimella.

- 9) Toiseksi flaidikset kuuluu stadin luonteeseen ainakin *sörkan kulmilla*¹²
- 10) *Sörkän* vanhat leipomot ja kahvilat muutetaan asunnoiksi, joten **alueen** asunnot todella huokuvat upeaa historiaa ja elämää.
- 11) *Sörkässäkin* on se vähän parempi puoli ja sitten on se **Kurvin** ympäristö.

Myös avainsanan LANDE käyttötapa on nimillä samantyyppinen. Sanaa käytetään enimmäkseen halventavassa merkityksessä (esimerkki 12), joskaan ei kaikissa tapauksissa. Niin ikään KAUPUNGINOSA yhdistää *Sörkkään* ja *Sörkkaan* liittyviä diskursseja. Se nousee esille usein, kun

11 kartta.hel.fi, viitattu 6.11.2019

12 flaidis (slangia): tappelu (Paunonen 2000)

keskustellaan kaupunginosien rajoista tai Sörnäisten kaupunginosan oikeaoppisesta slanginimestä (esimerkki 13).

Sörkan kanssa verrattain usein esiintyvät TALO ja NESTE eivät puolestaan lukeudu *Sörkan* avainsanoihin. Huomattavaa on, että huoltoasemaan viittaava NESTE ei esiinny vastaavassa merkityksessä *Sörkkä*-aineistossa lainkaan, vaan se on koko aineistossa aina *Sörkan Neste* (esimerkki 14). TALO-avainsanalla on *Sörkkä*-aineistossa pääasiallisesti kaksi merkitystä: asuintalo tai vankilalaitos (esimerkit 15–16). Sekä Paunonen & Paunonen (2000) että Lipsonen (1990) listaavatkin slangisana-kirjoissaan *talon* vankilaslangiin kuuluvaksi. Jälkimmäisen merkityksen perusteella TALO voisi kuulua myös ryhmään ”rikos ja vankila”. Merkitykset ovat kuitenkin aineistossa yhtä yleisiä, joten olen sijoittanut sanan TALO paikka-kategoriaan.

- 12) *sörkkä* on **landet** kova paikka, ette te siellä **landella** tajua.
- 13) *Sörkkä* tai *Sörkka*, kumpaakin käytetään, kumpikin yhtä hyvä. Koskee niin vankilaa kuin **kaupunginosaa**.
- 14) Kauan sitten opin käymään *Sörkan Nesteellä*, nurkilla kun asuin ja olen siihen juuttunut.
- 15) Veljeni asui aikoinaan **talossa**, josta näkyi suoraan *Sörkan* vankilaan ja päinvastoin.
- 16) Kakola on hyvä **talo** verrattuna *Sörkkaan*, toisin kuin ennen oli.

Slangisanoja esiintyy hieman useammin *Sörkan* avainsanoissa, mikä näkyy muun muassa sanoissa HAGIS ja MESTA. Slangisanoja ja -nimiä lukeutuu kuitenkin myös *Sörkan* avainsanoihin, kuten molemmille nimille yhteiset STADI, HESA ja LANDE. Tarkastelen slangin käyttöä tarkemmin luvussa 3.2. Huomattavaa on myös siellä-sanan puhekielisen variantin SIEL suhteellisen runsas esiintyminen *Sörkkä*-aineistossa molemmille nimille yhteisen SIELLÄ-avainsanan lisäksi.

Sörkan avainsana, diftongiutunut TIÄLLÄ (täällä) kytkeytyy enimmäkseen ironiseen murteiden käyttöön Suomen Keskustaa koskevassa keskustelussa (ks. luku 3.1.3). Samassa yhteydessä käytössä on usein *Helsingin* slangivariantti HESA. *Hesaa* käytetään tyypillisesti Helsinkiä ulkoa päin katsottaessa (Ainiala & Jantunen 2019: 75–76). *Sörkan* aineistossa se kuitenkin yhdistetään paikallisuuteen, minkä avulla on mahdollisesti haluttu korostaa ironista sävyä (esimerkki 17).

- 17) Miks pittää yrittöö puhuu **Hesan** murretta jos ei ossoo. Myö **tiällä** *Sörkässä* ollaan oittu murre äitinmajosta ja se on selekytimessä. **Tiällä** *Sörkan* kuumilla kaduilla kajahtaa keskustalainen uus-Sörkkä niin kauniina että tulloo ihan kyynel silimmään - niin vitun kaunniilta se kuullostaa.

3.1.2 Rikos ja vankila

Sörkan suurin ja *Sörkän* toiseksi suurin semanttinen ryhmä on ”rikos ja vankila”. Tämä sisältää vankiloiden nimiä, vankilasanastoa, poliisiin ja oikeuslaitokseen liittyviä sanoja sekä rikossanastoa. Olen ottanut ryhmään myös sanoja, joilla näyttäisi olevan yleisempikin merkitys, mutta jotka tämän tutkimuksen aineistossa ovat kapea-alaisessa käytössä. Tällaisia ovat muun muassa paikannimet, joilla viitataan kyseisessä paikassa sijaitsevaan vankilaan (esim. VAASA) sekä sanat, kuten KAKKU (vankeustuomio) ja VAPAUTUA (vapautua vankilasta), joita käytetään tässä aineistossa lähes ainoastaan vankilaa koskevassa keskustelussa. Olen jättänyt pois sellaisia sanoja, joita aineistossa käytetään sekä yleisessä että vankilaan liittyvässä merkityksessä. Tällaisia rajatapauksia ovat esimerkiksi vankilaa tarkoittava TALO sekä vankilatuomion suorittamiseen viittaava ISTUA.

Yhteensä tähän ryhmään kuuluvia avainsanoja on *Sörkkä*-aineistossa 16, mikä kattaa neljäsosan kaikista *Sörkkään* liittyvistä avainsanoista. *Sörkkä*-aineistossa vastaavia avainsanoja on 30, mikä tarkoittaa lähes kolmasosaa kaikista *Sörkan* avainsanoista. Diskurssit ovat avainsanojen lukumäärien suhteen erilaiset, mutta suhteutettuna kaikkien avainsanojen määrään, on *Sörkalla* merkitysryhmä vain vähän suurempi. Valtaosa avainsanoista on *Sörkälle* ja *Sörkalle* yhteisiä ja erityisen tiheään aineistossa esiintyviä, kuten VANKILA, VANKI ja VARTIJA, mutta osa esiintyy vain toisen nimen avainsanoissa, kuten taulukosta 2 ilmenee.

Tiettyyn vankilaan viitataan usein pelkällä kaupungin tai alueen nimellä, kuten SUKEVA (Sukevan vankila), VAASA (Vaasan vankila) ja KAKOLA (Turun keskusvankila Kakolanmäellä¹³). Vankilan nimenä aineistossa toimii myös kaupungin tai alueen slanginimi, kuten RIKSU (Riihimäen vankila) ja NOKKA (Helsingin lääninvankila Katajanokalla¹⁴). Paunonen ja Paunonen (2000) huomioivat nimien *Kakola* ja *Nokka* merkityksen myös vankilana, mutta *Riksun* selitteenä on vain kaupungin nimi 'Riihimäki'. Lipsonen (1990) listaa vankilaslängin sanakirjassaan vankiloiden nimiksi *Kakolan*, *Sukevan*, *Riksun* ja *Nokan*.

13 Yhdistetty Turun lääninvankilaan ja toiminta siirretty Turun Saramäkeen 2007 (<https://www.kakola.fi/historia/>).

14 Toiminta siirretty Vantaan vankilaan 2002

(<https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/toimipaikatjayhteystiedot/vankilat/vantaanvankila/historia.html>).

Taulukko 2. Rikos ja vankila.

<i>Sörkkä:</i>	<i>Sörkka:</i>
Vankilat: VANKILA, KAKOLA, SUKEVA, RIIHIMÄKI, RIKSU, LINNA	Vankilat: VANKILA, KAKOLA, SUKEVA, RIIHIMÄKI, RIKSU, LINNA, KESKUSVANKILA, KONNUNSUO, VAASA, NOKKA
Vankilasanasto: VANKI, LUSIA, PAMPPU, VARTIJA, OSASTO, SELLI, KAKKU, LINNAKUNDI	Vankilasanasto: VANKI, LUSIA, PAMPPU, VARTIJA, OSASTO, SELLI, KAKKU, VANGINVARTIJA, MUURI, PORTTI, VAPAUTUA, VASIKKA, SIVIILI
Poliisi ja oikeuslaitos: TUOMIO, HOVIOIKEUS	Poliisi ja oikeuslaitos: TUOMIO, POLIISI, RIKOLLINEN
Rikokset: —	Rikokset: PAHOINPIDELLÄ, PAHOINPITELY, TAPPO, MURHA

Kuten taulukosta 2 voidaan nähdä, kytkeytyvät sekä *Sörkän* että *Sörkan* diskurssit tältä osin vahvasti vankilateeman ympärille. Vankiloiden nimiä, kuten KAKOLA, SUKEVA, RIIHIMÄKI ja RIKSU, käytetään hyvin samantyyppisissä yhteyksissä sekä *Sörkän* että *Sörkan* kanssa. Aineistossa esiintyy runsaasti tapauksia, jossa nimiä rinnastetaan keskenään tai esitetään erilaisissa listauksissa (esimerkit 18–20). Tavallista on myös kertoa omasta vankila-ajastaan (esimerkki 20) sekä vertailla eri vankiloita (esimerkki 21). Yleiskielistä sanaa VANKILA vastaavaa slangisanaa LINNA käytetään usein paitsi neutraalisti indikoimaan vankilaa, myös jossain määrin affektiivisessä sanaleikissä, jossa linna rinnastetaan presidentin linnaan (esimerkki 22). Vain *Sörkan* avainsanoihin lukeutuva KESKUSVANKILA on lähes aina *Sörkkaa* selittävänä osana (esimerkki 23).

- 18) Onneksi rikollinen ei kuitenkaan voi rehvastalla vähään aikaan, muualla kuin **Riksussa** tai *Sörkassa*.
- 19) Suomessa olen vieraillut mm. *Sörkässä*, **Riksussa**, **Sukevalla**, Konnulla, Naaralla. Minulla itsellä ei ole vankitaustaa.
- 20) Minäkin lusin nuoruudessani 70 luvulla keravalla, rixussa, *sörkassa*, hämeessä mikkelissä ja **kakolassa**.

- 21) Vaarallisten vankien paikka ei ole **Konnunsuo** vaan esimerkiksi *Sörkka*, Saramäki tai **Riihimäki**
- 22) Niinistö on väärässä **linnassa**, hänen pitäisi olla *Sörkässä*
- 23) Olet nyt sekoittanut pahasti Nokan eli Nenän eli Katajanokan lääninvankilan ja Helsingin **keskusvankilan** (Helsingin vankilan) *Sörkan*.

Vankiladiskurssia tarkasteltaessa erityistä on, että *Sörkka* ja *Sörkkä* merkitsevät lähinnä alueen vankilaa, eivätkä juuri lainkaan kaupunginosaa, kuten esimerkeistä 18–23 voidaan nähdä. Paunosen ja Paunosen (2000) mukaan *Sörkka* on vankilamerkityksessä tavallisempi ja *Sörkkä* harvinaisempi. Ei ole kuitenkaan selkeää näyttöä, että näin olisi (Hirvonen 2015: 23). Myös tämän tutkimuksen aineisto osoittaa, että molemmat nimet ovat vankilatarkoitteisessa käytössä.

Vankilakeskusteluun näyttäisi liittyvän jonkin verran vankilaslangiin kuuluviksi katsottavia sanoja, kuten LUSIA, PAMPPU ja KAKKU (Lipsonen 1990; Hirvonen 2015: 67–68). Vankilaslangin voidaan olettaa olevan vankien ja entisten vankien käyttämää, joten on mahdollista, että vankilaslangisanaston sisältyminen *Sörkän* ja *Sörkan* avainsanoihin implikoisi juuri vankien ja entisten vankien osallistumista *Sörkkään* ja *Sörkkaan* liittyvään vankiladiskurssiin. Sanat LUSIA ja KAKKU ovat kuitenkin jossain määrin yleisesti tunnettuja, eivätkä ne sulje pois kielenkäyttäjiä, joille vankilamaailma ei ole omakohtaisesti tuttu (esimerkki 24). Useissa tapauksissa puhuja tuo kuitenkin esille oman vankilakokemuksensa (esimerkki 25), tai samassa yhteydessä esiintyvä muu sanasto antaa viitteitä puhujan kosketuspinnasta vankilamaailmaan, kuten esimerkissä 26 ilmaiset *pelkääjien osasto* ja *rundi*, joilla viitataan vankilan erityisosastoihin (Hirvonen 2015: 35–37). Vanginvartijaa tarkoittava PAMPPU ei sen sijaan ole yleisesti tunnettu ilmaus, ja se esiintyykin lähinnä vankilamaailmaa sisältä päin katsottaessa (esimerkki 27). Myös Hirvonen (2015: 103) toteaa vankilaslangia käytettävän ennen kaikkea omasta vankila-ajasta kerrottaessa, joskin hänen tutkimuksensa ei kerro, miten muut kuin vangit käyttävät vankilaslangisanastoa.

- 24) Jotenkin vahvistuu vaan vuosi vuodelta, että syntyperäinen stadin kundi on sellainen kaljupää, joka on ainakin kerran istunut **kakkua** *Sörkän* vankilassa.
- 25) Ajattelin vain kirjoittaa tuntemuksiani 9 vuoden **lusimisen** jälkeen. Tämä on ensimmäinen lomani *Sörkasta*.
- 26) Sellaiset rikolliset joutivat **lusimaan** *Sörkässä* pelkääjien osastolla, rundissa.
- 27) Hakeudu huviksesi esim. Kakolaan tai *Sörkkaan* tutkailemaan tätä rauhaisaa yhteiseloä. Kohtalaisen monta kivitaloa nähneenä voin kertoa, että erityisesti Kakolassa vankien väliset törkeätkin pahoinpitelyt ovat arkipäivää ja **pamputkin** turvautuvat voimakeinoihin herkemmin kuin muissa taloissa.

Kuten taulukosta 2 näkyy, *Sörkan* avainsanoissa ei ole yhtään rikossanastoa, toisin kuin *Sörkan* avainsanoissa. Tämä voi selittyä osittain sillä, että *Sörkan* avainsanoja on lähtökohtaisesti enemmän ja erityyppisiä sanoja mahtuu mukaan runsaammin. Rikoksia kuvaavat sanat PAHOINPIDELLÄ, PAHOINPITELY, TAPPO ja MURHA kytkeytyvät usein vankilakeskusteluun (esimerkki 28), joskaan näin ei ole kaikissa tapauksissa (esimerkki 29).

28) Muutamia kymmeniä vuosia sitten kun olin nuori poika istuin *Sörkassa* **murhasta** elinkautista.

29) Pikkusiskoa oli puukotettu ja **pahoinpidelty** *Sörkassa*, lähellä Kurvia.

Vaikka ”rikos ja vankila” -merkitysryhmän avainsanoja on kaikkiin avainsanoihin suhteutettuna *Sörkällä* ja *Sörkalla* lähes saman verran, on niiden tilastollisessa merkittävyudessa eroja. Nimille yhteiset avainsanat esiintyvät *Sörkka*-aineistossa huomattavasti tiheämmin kuin *Sörkkä*-aineistossa. Esimerkiksi VANKILA esiintyy *Sörkka*-aineistossa 209 kertaa, mikä tarkoittaa käytännössä sen esiintymistä keskimäärin noin joka kuudennen *Sörkka*-sanon yhteydessä. Vastaavasti *Sörkkä*-aineistossa VANKILA toistuu 127 kertaa, jolloin sitä käytetään keskimäärin noin joka yhdeksännen *Sörkkä*-sanon yhteydessä. Sana VANKI esiintyy *Sörkka*-aineistossa 125 kertaa eli noin joka 10. *Sörkka*-sanon kanssa, kun taas *Sörkan* kanssa VANKI esiintyy vain 49 kertaa eli noin joka 23. *Sörkkä*-sanon kanssa. Vastaavat erot toistuvat kaikkien tämän merkitysryhmän avainsanojen esiintymismäärässä. Tästä voidaan päätellä, että vaikka vankilaan liittyvä diskurssi on keskeistä sekä *Sörkälle* että *Sörkalle*, liitetään sitä tässä aineistossa enemmän *Sörkkaan*. Molempia nimiä kuitenkin käytetään vankilatarkoitteisesti, eikä kumpikaan ole siihen tehtävään erikoistunut (ks. myös Hirvonen 2015: 23).

3.1.3 Ihmiset

Kolmas keskeinen merkitysryhmä on ”ihmiset”. Ryhmä kattaa persoonapronomineja, henkilönnimiä sekä muita ihmisiin viittaavia sanoja. Olen jättänyt ryhmästä pois sellaiset sanat, jotka sopivat myös johonkin toiseen kategoriaan, kuten LINNAKUNDI ja VANGINVARTIJA, jotka on luokiteltu kuuluvaksi ryhmään ”rikos ja vankila”.

Tässä kategoriassa avainsanoja on huomattavasti vähemmän kuin kahdessa edellä esitetystä ryhmästä. *Sörkkä*-aineiston avainsanoista tähän ryhmään lukeutuu yhteensä 8 ja vastaavasti *Sörkka*-aineistosta 9.

Taulukko 3. Ihmiset.

<i>Sörkkä:</i>	<i>Sörkka:</i>
Henkilönimet: KOLLAA	Henkilönnimet: HALONEN, KARI
Persoonapronominit: MIE (MYÖ)	Persoonapronominit: SÄ
Muut: STADILAINEN, KUNDI, JÄTKÄ, JENGI, SÄLLI, KESKUSTALAINEN	Muut: STADILAINEN, KUNDI, JÄTKÄ, JENGI, MUSTALAINEN, TOVERI

Sörkän ja *Sörkan* avainsanoihin henkilönnimiä lukeutuu vain muutama, ja niidenkin frekvenssit suhteessa muihin avainsanoihin ovat verrattain pienet. *Sörkän* avainsana KOLLAA näyttäisi olevan aineistossa käytössä henkilönnimenä; sillä viitataan mahdollisesti tiettyyn keskustelufoorumin käyttäjään. Viestit ovat useimmiten kohdistettu toiselle keskusteluun osallistujalle, ne ovat sävyltään loukkaamaan pyrkiviä ja sisältävät seksuaalisia viittauksia (esimerkki 30). *Sörkkä* merkitsee KOLLAAN yhteydessä poikkeuksetta vankilaa eikä kaupunginosaa. Viestejä voi pitää niin kutsuttuna trollauksena, jolla tarkoitetaan muun muassa tarkoituksella vastapuolelta vihaisia tai naiiveja vastauksia provosoivaa kommentointia verkkokeskusteluissa sekä toisen keskustelun osapuolen tahallista kiusaamista (Fichman 2016: 6).

Sörkan avainsanoihin lukeutuvista henkilönnimistä HALONEN viittaa presidentti Tarja Halosen. Keskustelunaiheina ovat enimmäkseen Halosen synnyin- ja asuinseudut (esimerkki 31). Myös juristi Kari Uotin vankilatuomio herättää keskustelua (esimerkki 32). Aineistossa esiintyy lisäksi muita Kari-nimisiä, joiden vankila-aika puhuttaa, minkä seurauksena KARI lukeutuu yhdeksi *Sörkan* avainsanoista.

- 30) Takkuinen on **Kollaan** tie. Apukoulusta sivariksi, snägäri, fattarahoilla ja velaksi hankittu Korolla, keharipoikaystävä, AIDS, *Sörkkä*, pikkupoikien aanus, nyt kulkukoirana Keravalla. Tuskin piparia nähnyt muualla kuin kirjaston ilmaistietokoneella.
- 31) Tarja **Halonen** on syntynyt kultalusikka suussa työläisperheeseen Helsingin *Sörkkaan*.
- 32) muistakaapas **kari** uoti. oli *sörkassa* ja mallivanki. professori opiskelija. kirjoitti kirjan. ei huumeita. ei huilua suussa. ei tablettia. ei mitään.

Niin ikään persoonapronomineja on avainsanoissa vähän, *Sörkällä* MIE (MYÖ) ja *Sörkalla* SÄ. Aineiston automaattisessa lemmatisoinnissa tietokoneohjelma on tulkinut murteelliset yksikön ja

monikon ensimmäisen persoonaan pronominit MIE ja MYÖ saman sanan yksikkö- ja monikko-muodoksi ja yhdistänyt molempien esiintymät yhteen. Tästä syystä käsittelen näitä pronomineja yhdessä tässäkin. Murteellinen ensimmäisen persoonan pronominin käyttö sijoittuu aineistossa pitkälti keskustelualueelle, jonka aiheena on Suomen Keskusta -puolue. Diskurssissa yhdistetään urbaani työläiskaupunginosa ja slangin synnyinalue Sörnäinen maaseutulähtöisen Keskusta-puolueen kannatukseen ja korostettuun murrepiirteiden käyttöön (esimerkki 33). Sörnäisten luonnetta työläisten ja slangin puhujien alueena korostaa slangisanojen JÄTKÄ ja SÄLLI esiintyminen samassa diskurssissa. Paunosen ja Paunosen (2000) mukaan yksi *sällin* alkuperäisistä merkityksistä on sakilainen, joka viittaa 1900-luvun alun kaupunkilaisiin työläisnuoriin ja jengiläisiin. Viesteissä alleviivataan murrepiirteiden käyttöä ja sen vastakkainasettelua slangin kanssa viittaamalla käytettyyn kielimuotoon *uus-Sörkkänä* tai *uuslangina* (esimerkki 34). Keskustadiskurssin myötä *Sörkän* avainsanoista löytyy myös KESKUSTALAINEN, jolla ei viitata juuri lainkaan kaupungin keskustassa asuvaan henkilöön vaan Keskusta-puolueen kannattajaan.

Sörkan avainsanoista ainoa persoonapronomini on puhekielinen SÄ, jota käytetään keskustelun toista osapuolta puhuteltaessa. Se esiintyy aineistossa lähes aina negatiivissävytteisessä yhteydessä, kuten esimerkiksi tilanteissa, joissa puhuteltavaa halutaan loukata tai väheksyä (esimerkit 35–36).

- 33) **Myö** *Sörkän* jätkät ei tykätä sossukomukoesta. Jos arhinmäkiläiset tulloo tänne *Sörkkään*, **myö** veettään turppaan että mätkähtää. Turha on sitten kitistä - itehän aloit. *Sörkkä* on mejän Hesän keskustalaesten kotipesä.
- 34) **Myö** kehitettiin *Sörkän* uuslangi Keskusta-uatteen mukana. Kun myö ruvettiin keskustalaesiksi tiällä *Sörkässä*, **myö** kehitettiin uus-sörkkäläenen slangi.
- 35) Älä **sä** *Sörkan* kimma lässytä.
- 36) Kyllä **sä** noilla puheilla päädyt vaan *Sörkan* vankilaan.

Sörkän ja *Sörkan* ihmisiin liittyvää diskurssia yhdistävät avainsanat KUNDI, JÄTKÄ, STADILAINEN ja JENGI. KUNDI ja JÄTKÄ merkitsevät molemmat poikaa tai miestä yleensä, joskin *jätkä* viittaa usein erityisesti huonotapaiseen tappelupukariin (Paunonen & Paunonen 2000). *Sörkka*-aineistossa sekä KUNDI että JÄTKÄ yhdistetään usein kovuuteen (esimerkki 37). Sana KOVA listautuukin yhdeksi *Sörkan* avainsanoista (ks. luku 3.1.4). KUNDI esiintyy koko aineistossa usein paikkaan viittaavan genetiivimääritteen kanssa (*Stadin kundi*) ja JÄTKÄ puolestaan useammin ilman vastaavanlaista genetiivimääritettä (esimerkit 37–38). Vain *Sörkän* avainsanoihin lukeutuva SÄLLI merkitsee myös poikaa tai miestä (mt.), mutta sen käyttö tässä aineistossa on rajatumpaa. SÄLLI esiintyy lähes poikkeuksetta genetiivimääritteen *Sörkän* kanssa ja sillä viitataan sekä omaan

kaupunkilaisidentiteettiin että yleisesti mielikuvaan tyypillisestä kaupunkilaisesta, helsinkiläisestä tai kovanaamaisesta henkilöstä (esimerkit 39–40).

- 37) Suomen **kovimmat** vankilat riksu, *sörkka*, turun saramäki, pelso ja muutama muu. – – Se miksi vangit ei niin valita ja pärjäävät niissä oloissa jotka päättäjät hajottaa on se että kyseessä on oikeesti **kovia jätkiä** ja tiedetysti ihminen on sopeutuvainen eläin joka keinot selviytymiseen keksii.
- 38) Slangia kun oli monenlaista, Tölikän **kundit** bamlas eri tyyliin kuin *Sörkän kundit*, koulupojat eri tyyliin kuin katupojat.
- 39) Olen Katajanokalla syntynyt ja asun Eirassa, mutta tunnen itseni *Sörkän sälliksi*!
- 40) Nyt ympäristötekijät säätelevät paljossa sen, millainen ihmisestä loppujen lopuksi tulee ja näin ollen on täysin ymmärrettävää, että Lapin erämaissa kasvanut ja elänyt kaveri on kokonaan toista kuin joku *Sörkän Sälli*.

Molempia nimiä yhdistävä avainsana STADILAINEN kytkeytyy vahvasti diskurssiin aidosta tai oikeasta stadilaisesta. Aineistosta löytyy runsaasti keskustelua siitä, minkälaista kieltä kunnon stadilainen käyttää, sanooko hän *Sörkkä* vai *Sörkka*, tai kuka ylipäätään on oikeutettu kyseiseen nimitykseen (esimerkki 41). Kaupunginosan slanginimikiistaa käsitellään tarkemmin vielä luvussa 3.3. Neljäs *Sörkälle* ja *Sörkalle* yhteinen avainsana on JENGI. Sanaa käytetään molempien nimien kanssa Paunosen ja Paunosen (2000) määrittämällä tavalla viittaamaan tiettyyn joukkoon ihmisiä tai ihmisiin yleensä (esimerkit 42–43).

Vain *Sörkan* avainsanoihin lukeutuvien sanojen MUSTALAINEN ja TOVERI frekvenssit ovat aineistossa verrattain pienet suhteessa muiden avainsanojen esiintymistiheyteen. MUSTALAINEN esiintyy erilaisissa konteksteissa, kuten vankiladiskurssissa sekä menneen ajan nostalgisoinnissa (esimerkki 44). TOVERI on usein yhdyssanan *sellitoveri* perusosana. Sillä ei koskaan viitata omaan lähipiiriin, vaan aina joko keskustelun toisen osapuolen tai kolmannen osapuolen tuttavaan ja silloinkin usein negatiivissävytteisessä yhteydessä (esimerkki 45).

- 41) Ei *Sörkkään*, vaan *Sörkkaan*. Jokainen aito **stadilainen** tuon tietää.
- 42) Tietääkseni Suomen historiassa on useita eri maalaisia **jengejä** koittanut rantautua Suomee. – – Selvitä kanssa minkä takia *sörkässä* on oma ulkomaalais osasto!
- 43) *Sörkassa* oli aikoinaan sellasii lafkoja (teurastamoja) mis ne duunas elukoista kaikkee kutaa mitä niist sai **jengille** safkaks.
- 44) Me olimme *Sörkan* kundeja, tämän päivän mittapuun mukaan huonosti kasvatettuja, mutta kun Bellan mammalle, **mustalaisleskelle**, tuli klapikuorma, me heitettiin puut liiteriin ennen kuin kukaan ehti aivastaa.
- 45) Voi voi. Oletko sä tullut tietoiseksi omasta surkeasta elämästäsi ja alkanut ryypäämään? Oliko naiset Tampereelta mukana vai **sellitoveri sörkasta**?

Sekä *Sörkän* että *Sörkan* ihmistarkoitteisista avainsanoista löytyy useita slangisanoja, kuten STADILAINEN, KUNDI, JÄTKÄ ja JENGI. Kun näiden slangisanojen esiintymisympäristöjä tarkastellaan lähemmin, voidaan huomata, että *Sörkan* kanssa ne yhdistyvät huomattavasti useammin muihin slangisanoihin (esimerkit 42–43). Näitä eroavaisuuksia käsitellään kattavammin luvussa 3.2.

3.1.4 Muut merkitysryhmät

Muita aineiston avainsanoista muodostuneita merkitysryhmiä ovat ”asuminen”, ”liikenne”, ”ominaisuudet” ja ”aika”. Näissä ryhmissä avainsanoja on vain muutamia. Aikaan liittyviä avainsanoja ei *Sörkän* aineistossa ole lainkaan.

Taulukko 4. Muut merkitysryhmät.

<i>Sörkkä:</i>	<i>Sörkka:</i>
Asuminen: ASUA, ASUNTO	Asuminen: ASUA, KAKSIO, HIMA
Liikenne: METRO, METROASEMA, JUNA	Liikenne: METRO, METROASEMA, TSÖRAA
Ominaisuudet: RAUHALLINEN	Ominaisuudet: SNADI, KOVA, AITO
Aika: —	Aika: KLO, KK, VIEL

Asumisen kategoriaan liittyvä avainsana ASUA esiintyy sekä *Sörkän* että *Sörkan* aineistossa melko usein. Molempien nimien kanssa puhutaan sekä Sörnäisten kaupunginosassa että muualla asumisesta ja asumisesta ylipäätään (esimerkit 46–48). Huomattavaa on, että *Sörkan* aineistosta löytyy hieman enemmän tapauksia, joissa puhuja itse mainitsee asuvansa Sörnäisten kaupunginosassa (esimerkki 46). Ero on kuitenkin melko pieni, eikä siitä voi vetää johtopäätöstä, että Sörnäisissä asuvat käyttäisivät kotipaikastaan enemmän muotoa *Sörkka*. Alueen viihtyvyydestä ja turvallisuudesta puhutaan enemmän *Sörkän* kuin *Sörkan* aineiston asumiskurssissa (esimerkki 47). *Sörkkä* mainitaan usein esimerkkinä huonomaineisesta tai turvattomasta asuinalueesta (esimerkki 48). Molempien nimien kohdalla on myös tyypillistä, että avainsanan ASUA yhteydessä *Sörkkä* ja *Sörkka* viittaavat ensisijaisesti kaupunginosaan, eivätkä juurikaan vankilaan.

- 46) Minäkin **asun** Stadissa *Sörkassa*, talo komea ja vanha kuin taivas, 6.kerros, rauhassa saan olla ihan tarpeeksi.
- 47) Kalliosta en kovin välitä, nuorena **asuin** töölössä, ja kun kulki esim raitiovaunulla vallilasta töölöön, oli karua vaihtaa raitiovaunua puolen yön aikaan *sörkässä*.

- 48) Nykyisin **asun** Helsingissä ja huvittaa kun Mikkeliissä pidetään jotain asuinalueita huonona, vrt. Helsingin tapahtumat metrossa, kurvi *Sörkässä* ym. Kyllä Mikkeli vielä on turvallinen paikka **asua**.

Sörkan avainsanaksi nousee lisäksi ASUNTO. Keskustelu on samantyyppistä kuin ASUA-sanankanssa, mutta aiheena on lisäksi usein asuntomarkkinat sekä paikallisen vankilan muuttaminen asunnoiksi (esimerkit 49–50). Kaupunginosan viihtyvyydestä tai turvallisuudesta ei ASUNNON yhteydessä juurikaan puhuta.

Sörkan avainsanoja tästä merkitysryhmästä ovat KAKSIO ja HIMA. Näillä on molemmilla aineistossa verrattain pieni frekvenssi. KAKSION yhteydessä puheeksi nousee lähinnä alueen asumisoikeusasunnot (esimerkki 51). HIMA esiintyy monenlaisissa yhteyksissä, mutta tyyppillistä sille on, että sen ympärille keräytyy muitakin slangisanoja (esimerkki 52).

Suoraa selitystä avainsanojen eroille asumisen kategoriassa ei aineistosta voida päätellä. Slangisana HIMA kertoo osaltaan siitä, että *Sörkkaan* liitetään jonkin verran enemmän slangisanoja kuin *Sörkkään* (ks. luku 3.2). Se on myös linjassa sen havainnon kanssa, että *Sörkan* yhteydessä puhutaan aavistuksen enemmän puhujan itsensä asumisesta Sörnäisten kaupunginosassa. Erot ovat aineistossa kuitenkin niin pienet, ettei niistä voi tehdä yksioikoisia johtopäätöksiä.

- 49) Täällä eutuovi.com tai oikotie.fi, kun selaa vaikka vanhojen kaksioiden hintoja vuosaari, kontula, mellunmäki, läsimäki, *sörkkä*, kallio niin **asunnot** pääosin niissä aika vaatimattomia ja hintapyynnit poskettomia sekä remppoja tulossa.
- 50) Sinänsä ihmeellistä että noin hyvällä paikalla jotain kriminaaleja majoitetaan. Matalaksi vaan ja uusi vankila jonnekin Espoon/Vantaan takametsiin. *Sörkan* tilalle **asuntoja** kunnon ihmisille.
- 51) Tietääkö joku millaisella aso numerolla nykyään saa niitä kaikkkein halutuimpia (pieni **kaksio**) Helsingin keskustasta (*Sörkka*, Hermannin, jne.)¹⁵
- 52) Hesari oli ostoskartsa ku koko alue, Harju, Kallio ja *Sörkka*, oli täys duunareitten **himoja** ja kaikki kivijalat täynnä erilaisii kauppoi. Sota-aikana varsinkaa ei duunarit paljo viikolla ehtiny dokata, lesti slumpattii perjantaina kun jengi meni bastuun ja skragigset oli **himassa** eikä kartsalla.

Merkitysryhmässä ”liikenne” *Sörkkää* ja *Sörkkaa* yhdistävät avainsanat METRO ja METROASEMA. Tämä onkin odotettavaa Sörnäisissä sijaitsevan samannimisen metroaseman takia. Näiden avainsanojen käyttö on molempien nimien kanssa hyvin samantyyppistä. Useimmiten viittauskohteena on Sörnäisten metroasema. Vaikka *Sörkkä* tai *Sörkka* ei aina olekaan suoraan METRON tai METROASEMAN määritteenä, on yhteys kaupunginosan ja paikallisen metroaseman välillä useimmiten ilmeinen (esimerkki 53). Keskeistä on METRON ja METROASEMAN merkitys sijainnin osoittajana ja osana reittiohjeita (esimerkit 54–55).

15 aso: asumisoikeusasunto <https://fi.wikipedia.org/wiki/Asumisoikeusasunto>

Metrolla on oma merkityksensä myös vankilaslangissa, jossa sillä viitataan tiettyyn vankilan osastoon (Hirvonen 2015: 33). Tässä merkityksessä sana ei kuitenkaan näytä aineistossa esiintyvän, vaikka vankiladiskurssi on muutoin sekä *Sörkälle* että *Sörkalle* keskeistä ja aineistossa esiintyy muita vankilaslangiksi mielletäviä sanoja (ks. luku 3.1.2). METRON ja METROASEMAN yhteydessä *Sörkkä* ja *Sörkka* viittaavat lähes yksinomaan kaupunginosaan vankilan sijaan.

- 53) Ihän normimenoa *Sörkässä*. Itse käreitin **metron** Ärrällä kaljavarkaissa olleen nistin ihan sanan voimalla.
- 54) Esim. Vaasanaukion ympäristö **Sörkan** *metroaseman* tuntumassa on erityisen vältettävä paikka sinulle.
- 55) Ei kuitenkaan kannata rautatieasemalle asti körötellä **metrolla**, vaan jäädä pois *Sörkassa*, jossa on lyhyin matka raahata kamoja **metrosta** bussiin.

Merkitysryhmään ”liikenne” lukeutuu myös *Sörkan* avainsana TSÖRAA. Sana on 1900-luvun alusta säilynyttä slangia ja sen merkitys on ensisijaisesti 'ajaa' tai 'ajella' (Paunonen & Paunonen 2000). Valtaosa avainsanan esiintymistä tulee Veikko Lehmukselan vuonna 1941 sanoittaman laulun ”Niin gimis on stadi” (tunnetaan myös nimellä ”Stadin kundin kaiho” ja ”Ässän kaiho”) sanojen lainaamisesta, jota aineistossa esiintyy suhteellisen paljon (esimerkki 56). Kappale on alun perin ollut runo, jonka Jussi Isomeri on säveltänyt lauluksi. Se on ylistyslaulu Helsingille ja sitä voidaan pitää yhtenä merkittävimmistä slangisanoituksista. Stadin Slangi ry on ottanut kappaleen tunnuslaulukseen. (Neuvonen 2015: 88–89.) Laulu on vuosien saatossa levytetty useaan kertaan, muun muassa vuonna 1980 sen esitti Alan Miehett -yhtye ja 1984 Jussi Raittinen¹⁶ (Fonoäänitietokanta). Näin ollen ”Niin gimis on stadi” on monelle tuttu, ja laulun sanoja lainataan, jaetaan ja muistellaan myös keskustelupalstalla. Saman kappaleen sanojen lainausten myötä *Sörkan* avainsanoissa on myös MIELIÄ, joka on luokiteltu kaatoryhmään, ”ominaisuuksiin” kuuluva SNADI sekä ”aika”-merkitysryhmään lukeutuva VIEL (esimerkit 56–57).

- 56) Niin gimis on Stadi, ois toivomus **snadi**: et tsiigaa sais sen vielä kerran. **Mieli** *Sörkkaan* ois **tsöraa**, sinne skuru kyllä föraa tai vislaa vois issikan tsärran.¹⁷
- 57) ...sais *sörkkaan* **viel tsöraa**, sinne skuru kyllä föraa...

Liikenteen kategoriasta nousee *Sörkan* avainsanaksi METRON ja METROASEMAN lisäksi JUNA, joka esiintyy hyvin monenlaisissa yhteyksissä. Tavallisia keskustelunaiheita ovat muun muassa kaupungissa asuminen ja sen infrastruktuuri (esimerkki 58). Jonkin verran mukana on myös vankilaan liittyvää diskurssia, kuten esimerkiksi vankien kuljetuksesta puhuttaessa. Myös JUNAN yhteydessä

16 <https://www.youtube.com/watch?v=wL2PTola58Y>

17 Huom. Esimerkki on ote aineistosta, eikä vastaa täysin alkuperäisen kappaleen sanoitusta.

käydään keskustelua ”oikeasta” Sörnäisten slanginimestä. Nimen *Sörkkä* sanotaan olevan *junan tuomien* eli muualta muuttaneiden sanastoa (esimerkki 59). Esimerkissä 59 on mahdollisesti kirjoitusvirhe ja *Sorkalla* tarkoitetaan *Sörkkää*. Kaikkiaan *Sorkka* esiintyy aineistossa neljästi, joista yhdessä tapauksessa kyse on tahallisesta sanaleikistä ja toisessa kyseisen kirjoitusasun oikaisemisesta.

- 58) *Sörkässä*/Kalliossa 21 vuotta kahdessa omistusasunnossa enkä koskaan muuta minnekään. Tosi kätevä paikka kaikin puolin ja kaikki on lähellä, pääsee pyörällä ja kävellen. Ennen olin töissä Malminkartanossa ja siellä pelkäsin iltaisin paljon enemmän **junaa** odotellessa kuin koskaan *Sörkässä*.
- 59) oikeat Stadilaiset bamlaa Sorkasta, **junan** tuomat savolaiset *Sörkästä*.

”Ominaisuudet”-merkitysryhmässä ei ole yhtään *Sörkkää* ja *Sörkkää* yhdistävää avainsanaa. *Sörkän* ainoa avainsana on RAUHALLINEN, joka liittyy aineistossa vahvasti asumisen diskurssiin. Tyypillisesti puheenaiheena on alueen rauhallisuus, tosin käänteisesti niin, että usein Sörnäisiin verrattuna jokin toinen alue on rauhallinen tai vaihtoehtoisesti kielteisenä siten, että Sörnäisten kaupunginosa ei ole rauhallinen (esimerkit 60–61). Tämä on linjassa aiemman havainnon kanssa, että *Sörkän* kanssa puhutaan *Sörkkää* useammin alueen turvallisuudesta ja viihtyisyydestä (erityisesti kielteisesti turvattomuudesta ja epäviihtyisyydestä) sekä verrataan *Sörkkää* muihin asuinalueisiin huonona esimerkkinä. Joitakin yksittäisiä mainintoja myös alueen rauhallisuudesta löytyy (esimerkki 62).

- 60) Poliisin mukaan Martsarissa on jokunen ongelma-asunto johon tulee hälytys viikoittain. Mutta missäpä näitä ei olisi. Ja jos vaikka *Sörkkään* tai Mellunmäkeen vertaa niin todella **rauhallista** ja turvallista.
- 61) asuin *sörkässä* opiskeluaikana ja ei tosiaan ihan **rauhallisimmasta** päästä ole.
- 62) Oon asunu kahdessa nuorisosäätien kämpässä, herttoniemen nuorisohotellissa ja *sörkässä*, hotelli on todella perseestä, siellä saa oikeesti varoa iltäsin liikkueessaan, paljon sekalaista seurakuntaa, *sörkässä* suvilahdenkadulla oli paljon **rauhallisempaa**

Sörkan avainsanoja ”ominaisuudet”-kategoriassa ovat SNADI, KOVA ja AITO. SNADIN runsas esiintyminen selittyy paitsi kappaleen ”Niin gimis on stadi” lainauksilla, kuten edellä mainittiin (esimerkki 56), myös slangin käytöllä ylipäättään. SNADIA käytetään aineistossa Paunosenkin (2000) listaamissa merkityksissä 'pieni' ja 'lapsi', ja se esiintyy useimmiten yhdessä muiden slangisanojen kanssa (esimerkki 63).

Avainsanan KOVA esiintymät liittyvät isolta osin vankiladiskurssiin. Eri vankiloista puhutaan *kovana paikkana* tai kielteisesti siten, että joku paikka ei ole kova. *Paikan* lisäksi sanat *vankila*, *osasto* ja vankilaan viittaava *talo* saavat usein määritteen KOVA (esimerkit 64–65). On myös tavallista yhdistää KOVA ihmistarkoitteeseen sanaan. Käytössä on usein mieheen tai poikaan viittaava slangisana, kuten *kundi*, *jätkä* tai *aijä* (esimerkki 66). Muutakin kuin vankilaan liittyvää käyttöä avainsanalla KOVA on jonkin verran, kuten *kova vauhti*, *juosta kovaa* ja *kovat olot*. Myös *kova kundi*

ja *kova jätkä* esiintyvät vankiladiskurssin ulkopuolella, joskaan aina tekstiyhteydestä ei käy ilmi, viitataanko *Sörkalla* vankilaan vai kaupunginosaan.

Sörkan aineistossa avainsanan AITO käyttö liittyy lähes yksinomaan keskusteluun aidosta stadilaisuudesta sekä kiistaan, kumpi *Sörnäisten* slanginimivarianteista on oikeaoppisempi. Nämä diskurssit puolestaan kytkeytyvät vahvasti toisiinsa, kun slanginimen oikeaa käyttöä pidetään aidon stadilaisen merkinä (esimerkki 67). Slanginimikiistaa käsitellään tarkemmin luvussa 3.3.

- 63) kyllä itse ainakin tään sanan *Sörkka* lausun aina *Sörkka*... niin faijani sen näiden muiden sanojen ohella **snadina** opetti minuakin koska olin hänelle aina se hänen rakas Friidunsa..
- 64) voidaan laittaa *Sörkkaan*, joka ei ole lainkaan niin **kova** paikka kuin annetaan ymmärtää.
- 65) Ei suomessa mitään **kovia** vankiloita olekaan vaan on vittumaisia ja vielä vittumaisempia taloja. Esim *sörkan* yösellit oli ikävämpiä paikkoja kun ei mitään ikkunaa ulos vaan ovesa lasiton kalteri-ikkuna käytävälle.
- 66) Olin **kovan** kundin maineessa, mutta Lennun veroista en ollut koskaan tavannut, – – Lennu oli siirretty *sörkkaan* Kakolasta, jossa hän oli nopeasti saanut pelottavan maineen.
- 67) Se on kyl *Sörkka* ihan niin kuin stygissa sjungataan, samoin ku Tölika **aidon** stadilaisen korvissa.

Merkitysryhmään ”aika” kuuluvia avainsanoja ei *Sörkällä* ole lainkaan. Sen sijaan *Sörkan* aineistossa ovat KLO, KK ja VIEL. Viimeisin selittyy lähinnä kappaleen ”Niin gimis on stadi” lainauksilla (esimerkki 57). KK ja KLO esiintyvät aineistossa keskenään hyvin erilaisissa ympäristöissä. Kuukautta tarkoittavaa lyhennettä KK käytetään lähinnä vankiladiskurssissa, kun puhutaan vankilatuomioiden kestoista (esimerkki 68). Tässä yhteydessä *Sörkka* viittaa lähes poikkeuksetta vankilaan kaupunginosan sijaan. Kellonaikaa ilmaisevan lyhenteen KLO kanssa *Sörkan* tarkoite on useimmiten kaupunginosa ja vain harvoin vankila. Lyhennettä KLO käytetään jonkin tulevan tapahtuman ajankohdasta tiedottamiseen (esimerkki 69) sekä tilanteissa, joissa pyritään tavoittamaan tuntematon aiemmin kohdattu ihminen kertomalla kohtaamisaika ja -paikka (esimerkki 70). Tällaisissa viesteissä ihmistä yleensä halutaan kiittää tai hänen ulkonäköään kehua.

- 68) *Sörkassa* kun lusi 6**kk** nuorena miehenä, sekin kului nopeammin kuin 2 viikkoa Hua Hinissä.
- 69) Kurssin ilmoittautuminen, lajiesittely ja ensimmäiset harjoitukset on to 2.2. **klo**. 19.30 Helsingin *Sörkassa*.
- 70) Kiitos sinulle nainen joka tulit rullaportaissa vastaan *Sörkan* metroasemalla 24.9. **klo** 22.30. Oli oikein kiva saada kaunis hymy piristämään raskaan päivän iltaa...

3.1.5 Kaatoryhmä

Kaatoryhmään on koottu kaikki ne *Sörkän* ja *Sörkan* avainsanat, jotka eivät suoraan istu mihinkään edellä mainituista kategorioista. Tällaisia sanoja on *Sörkän* aineistossa yhteensä 9 ja *Sörkan* aineistossa 17, kuten taulukosta 5 ilmenee.

Taulukko 5. Kaatoryhmä.

<i>Sörkkä:</i>	<i>Sörkka:</i>
RYKMENTTI, LUKU, ISTUA, SLANGI, NAKKI, SNÄGÄRI, SIKA, LIITTO, SULKEA	RYKMENTTI, LUKU, ISTUA, SLANGI, NAKKARI, MIELIÄ, SNAGARI, KULLI, MAKKARA, LOMA, MAINE, HUUME, VAI, LAULU, PÄÄSTÄ, HESARI, DUUNI

Näistä vain neljä on molemmille yhteisiä: RYKMENTTI, LUKU, ISTUA ja SLANGI. RYKMENTTI selittyy talvisodassa palvelleella jalkaväkirykmentillä, joka tunnetaan epävirallisella nimellä *Ässä-rykmentti*. Ässä-rykmentti koostui lähes täysin helsinkiläisistä ja erityisesti Pitkäsillan pohjoispuolen työläiskaupunginosien, Sörnäisten, Kallion, Alppiharjun, Hermannin ja Vallilan asukkaista. Punaisilta alueilta tulevien kaupunkilaisten luotettavuus ja taistelutahto herätti etukäteen epäilyksiä, mutta rykmentti osoitti epäilykset turhiksi ja nousi legendaksi. (Harinen ym. 2010: 9–11, 42.) *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoissa sanaa RYKMENTTI käytetään hyvin samalla lailla. Viestit koskevat lähinnä Ässä-rykmentin kokoonpanoa, mutta sivuavat esimerkiksi myös oikeaoppista Sörnäisten slanginimeä (esimerkit 71–72).

- 71) Sinä et ole siis koskaan kuullut legendaarisesta ässä **rykmentistä**? Tuo joukko-osasto koottiin Kallion ja *Sörkän* "pahimmilta" punukkialueita.
- 72) Mutta kummiskin senverran että kun **Ässärykmentti** lähti talvisotaan Haapiksen kentsulta skodaamaan sloboja, niin Sörnäisten kaverit bamlas kotikaupungin osastaan *Sörkkänä*. Molli-Jori ja moni muu äidinkieleltään Ruotsinkielinen on käyttänyt kyllä tätä *Sörkka* versiota, mutta enimmäkseen se on 70 luvun junantuomien tänne istuttamaa sanastoa.

Toinen *Sörkkää* ja *Sörkkaa* yhdistävä avainsana kaatoryhmästä on LUKU. Tätä käytetään molempien nimien kanssa lähinnä ilmaisemaan vuosikymmentä, kun mm. muistellaan menneitä aikoja. Aineistoissa mainitaan vuosikymmenet 1930-luvulta 2000-luvulle asti, mutta *Sörkän* yhteydessä puhutaan eniten 60- ja 70-luvuista ja *Sörkan* yhteydessä puolestaan 70- ja 80-luvuista. 70-luvun runsas esiintyminen nuoruusvuosista puhuttaessa viittaisi keskustelijoiden olevan aineiston kertymisen aikaan (2001–2015) suurin piirtein keski-ikäisiä.

Sörkän aineistossa sanan LUKU yhteydessä aiheet jakautuvat tasaisesti vankilan ja Sörnäisten kaupunginosan kesken. Tavallista on oman lapsuuden ja nuoruuden muisteleminen Sörnäisten seu-
duilla sekä omista vankila-ajoista puhuminen (esimerkit 73–74). Menneistä vuosikymmenistä puhu-
miseen liittyy myös slangikeskustelu ja kiista Sörnäisten slanginimistä, kun keskustelijat kertovat,
minkälaiseen kielimaisemaan tai normeihin he itse ovat omassa ympäristössään kasvaneet (esimerkki
73). *Sörkan* aineistossa LUKU-avainsanan yhteydessä on tavallisempaa puhua vankilasta kuin kau-
punginosasta. Tyypillistä on juuri omasta vankila-ajasta kertominen erityisesti 70- ja 80-luvuilla
(esimerkki 75). Molempien nimien kohdalla vuosikymmenistä puhuttaessa viitataan jonkin verran
myös yksittäisiin tapahtumiin sekä muun muassa talojen rakennusajankohtiin (esimerkki 76).

- 73) Sujuva stadin murre ei synny niin, että jokaiselle kirjakielen sanalle etsitään slangisanakirjasta vastine ja sitten laitetaan niitä peräkkäin. Ainakaan lapsuudessani 1940- ja 50-lukujen *Sörkässä* (huom. ä) ei tehty niin.
- 74) kyllä olin töissä. *sörkässä* putsarina 70 **luvulla** muutaman vuoden sukevalla veneveistämöllä ja putsarina.
- 75) Istuessani *Sörkan* pitkässä siivessä, pitkää kakkua 80-luvulla, jolloin elin hurjaa nuoruuttani, sain sellikaveriksi kaverin, jota kutsun nyt vaikkapa nimeltä Lennart (Lennu).
- 76) Hakis, isot osat *Sörkkää* ja Alppilaa ovat myös aika perseestä vaikka rakennukset olisikin rakennettu 30-50-luvulla 70-luvun sijaan.

Vaikka varsinaisia slangisanoja liittyy *Sörkkaan* enemmän kuin *Sörkkään*, ei sanan SLANGI esiintymisympäristöissä ole nimillä merkittävästi eroa. Usein keskustelun alla on kysymys siitä, kumpi Sörnäisten slanginimistä on oikea (ks. luku 3.4). Tältä osin aineistot myös leikkaavat toisiaan, kun samassa viestissä mainitaan molemmat nimivariantit (esimerkki 77). Oikeaoppista slangia pyritään myös kuvaamaan ja määrittelemään, vertaillaan slangin puhuma-alueita sekä kerrotaan puhujan omasta slangin käytöstä (esimerkit 78–79).

- 77) Yleensä ihan ykslysti onko se *sörkka* vaiko *sörkkä*, ja muuteskin ei kunnon stadilaisen toimeen kuvaan kuulu **slangin** kohdalla pilkkujenbylsiminen.
- 78) Helsingin **slangi** syntyi alunperin yhteiskieleksi suomen- ja ruotsinkielisten kollien välille. Kielioppi tuli suomesta, sanasto mukaellen ruotsista ja suomesta, vähän venäjästään ja muista kielistä. Mitään yhtenäistä **slangia** ei ole koskaan ollut: esim. Rööperissa ja *Sörkassa* puhuttiin vähän eri tavalla.
- 79) puhuin kouluun mennessä melkein *sörkän slangia*.

Sekä *Sörkan* että *Sörkän* avainsanoihin lukeutuu rajatapauksia, jotka voisivat kuulua myös merkit-
tysryhmään ”rikos ja vankila” niiden erikoistuneen käytön vuoksi aineistossa. Tällaisia ovat molem-
mille yhteinen ISTUA, *Sörkän* SULKEA ja *Sörkan* PÄÄSTÄ, LOMA ja HUUME. Olen kuitenkin luokitellut

sanat tässä tutkimuksessa kaatoryhmään, koska niitä käytetään myös tavanomaisessa ja yleisessä merkityksessä.

Sanalla ISTUA on slangimerkitys 'suorittaa vankeusrangaistusta' (Paunonen & Paunonen 2000; Lipsonen 1990), minkä näkyy sen käytössä sekä *Sörkän* että *Sörkan* aineistoissa. Vain noin yksi viidesosa kaikista ISTUA-sanan esiintymistä koskee konkreettista istumista esimerkiksi bussissa tai saunassa (esimerkki 80). Loput tapaukset liittyvät vapausrangaistuksesta kärsimiseen. Valtaosa sanan esiintymistä kytkeytyy kiinteästi *Sörkkään* tai *Sörkkaan*; puhutaan nimenomaan *Sörkässä* ja *Sörkassa* istumisesta sekä jonkin verran *Sörkän/Sörkan* vankilassa tai linnassa istumisesta (esimerkit 81–83). Verbiä käytetään myös yksinään impikoimassa vankilatuomion suorittamista (esimerkki 90) sekä ilmauksissa *istua tuomiota*, *istua elinkautista* ja *istua kakkua* (esimerkki 82).

- 80) Kävelin *Sörkkään* sinne asnottomien päiväkeskukseen ja siellä sai pestä vaatteet. Kun vaatteet olivat pesussa **istuin** päiväkeskuksen saunassa muiden hörhöjen kanssa ja kuuntelin niitä juttuja.
- 81) **Istui** ainakin 2008 *Sörkassa*. Karski kaveri, pari tappoa taisi olla kontollaan.
- 82) heinojen murhaajista kolme nuorinta on jokelassa ja vanhin **istuu** elinkautistaan *sörkässä*
- 83) 70 luvulla eräs *Sörkan* vankilassa **istunut** kaveri sai työpaikan vapauduttuaan vankilasta graafisella alalla kun kertoi edellisen työpaikan olleen HKV:n kirjapaino.

Toinen *Sörkän* avainsana, jota voidaan pitää jonkinasteisena rajatapauksena luokittelussa, on verbi SULKEA. Verbin partisiippimuodolla SULJETTU on *Sörkän* aineistossa oma erikoistunut merkityksensä. Se esiintyy ensisijaisesti vankilan tai vankilan osaston attribuuttina tai yksinään ilman pääsanaa viitaten näin vankilan suljettuun osastoon (esimerkit 84–85). Hirvonen (2015: 121) luokittelee sanan vankilaslangiksi tässä merkityksessä. Paunosen ja Paunosen (2000) mukaan sanan SULJETTU merkitys on "mielisairaalan ym. hoitolaitoksen suljettu osasto", mutta vankilaa ei mainita erikseen. Verbillä on jonkin verran myös yleisluontoista käyttöä, joten sen luokittelu vankilasanastoksi ei ole perusteltua (esimerkki 86).

- 84) Oikea paikka olisi pikemminkin ollut *Sörkän* **suljettu** osasto!
- 85) Mä pidän tota potkimista murhamiesten touhuna jokka sais viskata elinijäks *Sörkän* **suljetulle** virumaan satanan luuserit :((
- 86) Vaikka *Sörkkä* **suljettaisiin** vaatisi museovirasto sen suojelemista joten asunnot voit heittää unholaan.

Sörkan avainsana PÄÄSTÄ on käyttöalaltaan laaja ja tavallinen, mikä näkyy myös tässä aineistossa. Sen frekvenssi on verrattain suuri, ja sitä käytetään sekä Sörnäisten kaupunginosaan että vankilaan liittyvässä keskustelussa. Sanan lukeutuminen *Sörkan* avainsanoihin selittyy erityisesti

vankiladiskurssilla. Lähes kolmasosa PÄÄSTÄ-verbin sisältävistä tapauksista koskee joko vankilasta pois pääsemistä tai johonkin vankilaan sisään pääsemistä (esimerkit 87–89). Jälkimmäisissä tapauksissa verbiä käytetään sekä vankilasta toiseen siirtämiseen liittyen että ironisesti (esimerkit 88–89). *Sörkan* avainsana LOMA kytkeytyy niin ikään merkittävästi vankiladiskurssiin. Sillä tarkoitetaan lähes yksinomaan lomaa vankilasta (esimerkki 90) lukuun ottamatta kahta poikkeusta, joista niistäkin toisessa LOMALLA viitataan ironisesti vankilassa oloon. *Sörkka* viittaa LOMAN yhteydessä lähes aina vankilaan ja vain kerran kaupunginosaan.

- 87) Vie sinne Keravan snägärin viereen näytille jos nyt joskus **pääset** vielä *Sörkasta* vapaaksi.
- 88) *Sörkkaan* halusin, mutta eipä **päässy** lusin koko ajan Konnulla, mut ainut hyvä oli et smugut ja muut liskolla!
- 89) Hyvä tavaton! Kylläpä sitä äitin pikku kulta on oikein taitava! Näin hyvin osaa jo väärentää eikä ikääkään ole vielä paljon mitään. Ties mihin sinä vielä **pääseekään** isona! No, ainakin *Sörkkaan* Pelsonsuolle, niin mamma uskoo.
- 90) Arvelisin jos yli 2v. niin eiköhän se ole *sörkka*. muistaakseni **lomille** voi anoa kun on puolet **istuttu**... ja avolaitokseen samoihin aikoihin.

Sörkan avainsana HUUME voisi kuulua ryhmään ”rikos ja vankila”, koska se linkittyy jossain määrin huumausainerikoksiin, kuten keskusteluun huumeiden salakuljetuksesta vankilaan (esimerkki 91). Kuitenkaan HUUME itsessään ei ole rikosnimike ja sen käyttö aineistossa ei yhdisty aina rikollisuuteen, joten se on luokiteltu kaatoryhmään. Rikoksiin viittaavan keskustelun lisäksi aineistossa puhutaan huumeiden käytöstä sekä vankilassa että vankilan ulkopuolella (esimerkki 92). Silloin kun *Sörkalla* viitataan vankilan sijaan kaupunginosaan, on puhe poikkeuksetta alueen viihtyvyydestä ja huumeiden näkymisestä katukuvassa (esimerkki 93).

- 91) Eiköhän se ole helpompi salakuljettaa **huumehia** vankilaan. *Sörkan* pihaan on heitelty muurin yli tennispalloja joissa oli kaikkea kivaan sisällä.
- 92) **Huumeita** kyllä oli, mutta varsin niukasti ja harvoilla. *Sörkka* oli jo -70 luvulla maineessa, jos sivilissä aineet loppui niin täytyi mennä *Sörkkaan* niin aina järjestyi.
- 93) Kallion on helsingin alueista levottomin, **huumeongelmat**, alkoholistit, rikolliset, katsokaa *sörkan* seutua!

Muita *Sörkän* avainsanoja ovat LIITTO, SIKA, NAKKI ja SNÄGÄRI ja *Sörkan* SNAGARI, NAKKARI, KULLI, MAINE, VAI, LAULU, DUUNI ja HESARI. Näillä kaikilla on VAI-konjunktioita lukuun ottamatta aineistossa melko pieni frekvenssi. LIITTO esiintyy sekä fraasissa *vanha liitto* että puhuttaessa vankilavirkailijain ammattiliiton toiminnasta (esimerkit 94–95). Sanan SIKA käytöllä ei näytä olevan yhdistävää tekijää. Sillä tarkoitetaan sekä lihaa, eläintä että halventavasti ihmistä (esimerkki 96). *Sörkän* avainsana NAKKI selittyy muun muassa lihanjalostaja Chef Wotkin'sin tuotemerkillä *Sörkän*

nakki.¹⁸ Kiinnostavaa on, että *Sörkan* avainsanoihin lukeutuu nakin sijaan MAKKARA, joka liittyy myös Chef Wotkin'sin tuotteisiin. Puheenaiheina ovat lihajalosteet Sörkän grilleri¹⁹ ja Sörkän väärä,²⁰ mutta Sörkkä on vaihtunut a-loppuiseksi *Sörkaksi* (esimerkki 97). Keskustelijat ovat siis valinneet käyttöön eri variantin kuin valmistajan itsensä käyttämä.

- 94) Onko se *Sörkkä*, vai Sörkka? Vanhan **liiton** miehet sanoo, että se on Sörkka.
- 95) Heräsi vain kysymys nähtyäni uutisen: Keitä olivat ne ulosmarssineet tyypit? Eivät ainakaan *Sörkän* henkilökuntaa, sillä olen itsekin siellä töissä. Oliko **liitto** maksanut joillekin harrastelijänäyttelijöille, että he tekisivät näyttävän ulosmarssin? Ihmeellistä peliä VVL:lta!
- 96) suurempi pomo sitä suurempi **sika**. – – Sellaiselta henkilöltä olisi muna syötettävä *sörkän* lokeille.
- 97) Unohtui kertoa se oma suosikki A-luokan **makkaroista**. Se on Wotkin'sin *Sörkan* Grilleri.

Sörkan avainsana MAKKARA esiintyy myös toistuvissa viesteissä, joissa esitetään loukkaus samalla idealla: teurastamossa on aikoinaan työnnetty sika koneeseen, josta on näin saatu makkara ulos, mutta puhuteltavan sanotaan olevan koneesta, josta on tullut sika ulos, kun makkara on työnnetty sisään (esimerkki 98). Viestit ovat eri keskusteluista, eri nimimerkeillä ja hieman eri sanoin kirjoitettuja, mutta kaikki leimallisesti slangia viljeleviä. On mahdotonta sanoa, ovatko kaikki viestit saman käyttäjän eri nimimerkeillä kirjoittamia vai vanhan vitsin uudelleen levittämistä.

Aineistossa toistuu myös toinen katkelma, joka on puolestaan sanatarkasti aina sama (esimerkki 99). Google-haku paljastaa, että samaa tekstiä on ammennettu muuallakin kuin Suomi24-keskustelupalstalla, mutta sen alkuperää on mahdotonta selvittää. Katkelman toistumisen seurauksena sanat SNAGARI ja NAKKARI nousevat *Sörkan* avainsanoiksi. *Sörkän* avainsanoista löytyy puolestaan SNAGARIA vastaava slangisana SNÄGÄRI. Molemmilla näistä tarkoitetaan nakkikioskia (Paunonen & Paunonen 2000). On kiinnostavaa, että juuri *a*:llinen versio esiintyy *Sörkan* kanssa ja *ä*:llinen *Sörkän* kanssa.

- 98) Stadissa *Sörkassa* oli ennen sellasii lafkoja mis ne duunas elukoist kaikkee safkaa mitä niist sai duunattuu. Niil oli sellaset masinat, et ku skuttas sian sisää niin ulos tuli **makkara**. Sä taidat olla sellasest masinasta mihin skutattii **makkara** sisää nii ulos tuli sika.
- 99) Osa landeista höpisee omaa Riihimäki-slangii ja luulee, että se menee täydest. Jos kuulet et joku sanoo spåraa tai skuruu raitsikaksi, dösää limpuks, Stadii Hesaks, **snagarii nakkariksi**, Tölikkää Tölikaks tai *Sörkkaa* Sörkäks, nii smiitaa oitis: Jossain on navetan ylisiltä pääkaupunkiin dyykannu tahnappää.

18 <https://www.wotkins.fi/tuotteet/sorkan-nakki/>

19 <https://www.wotkins.fi/tuotteet/sorkan-grilleri/>

20 <https://www.wotkins.fi/tuotteet/sorkan-vaara-uunilenkki/>

Sörkan avainsana KULLI liittyy aineistossa poikkeuksetta vankiladiskurssiin, ja sitä voidaan pitää alatyylisenä (KS). Sen käyttöyhteydet ovat myös alatyylisiä ja enimmäkseen suuseksiin viitattavia (esimerkki 100). *Sörkan* avainsanan MAINE yhteydessä *Sörkalla* viitataan sekä kaupunginosaan että vankilaan. Puheenaiheina ovat sekä asuinalueen että vankilan maine (esimerkki 101). Myös joidenkin henkilöiden ja ihmisryhmien maineesta keskustellaan (esimerkki 102).

- 100) Hinttari hannuhannu kehuskeli olevansa **kullin** imemisen sörkanmestari 9 vuotta putkeen ja ylpeänä sanoi että ainoa asia mikä jäi harmittamaan oli se ettei saanut olla *sörkassa* 10 vuotta tai vielläkin pitempään
- 101) Asuinalueiden **maine** muuttuu vuosien saatossa. Nyt Helsingin *Sörkkäkin* on kuulemma OK aluetta, kuten Rööperikin.
- 102) Hesassa on myös liike damnation Ink *sörkassa*, jonka tekijällä on hyvä **maine** ja tekee todella hyvää jälkeä.

Avainsana VAI selittyy osittain runsaalla keskustelulla siitä, kumpi on oikein *Sörkka* vai *Sörkkä*, mutta ei täysin. Tämä voidaan nähdä siitä, että VAI lukeutuu vain *Sörkan* avainsanoihin eikä lainkaan *Sörkän*. VAI-sanat käyttö on aineistossa runsasta ja monipuolista, mutta slanginimikeskustelun lisäksi tavallinen tehtävä sillä on eri vankiloiden nimiä erottavana konjunktiona kysymyslauseissa (esimerkki 103).

Sörkka ja sen avainsana LAULU linkittyvät toisiinsa monella tapaa. Sörnäinen kaupunginosana on muun muassa innoittanut lauluntekijöitä, kuten Turo Karttoa, joka on sanoittanut Birgit Kronströmin 1943 levyttämän kappaleen *Katupoikien laulu* (Fono-äänitietokanta). Kappaleessa mainitaan sekä LAULU että *Sörkka*²¹ ja sen sanoja lainataan myös tässä aineistossa (esimerkki 104). *Sörkkaa* ja LAULUA yhdistää niin ikään Sörnäisissä kuvattu elokuva "Laitakaupungin laulu".²² Sana tulee esille lisäksi muun muassa vertauskuvallisessa merkityksessä sekä lauluista ylipäättään puhuttaessa (esimerkit 105–106).

- 103) Linnapaisti? Onks sen repse Nokalta **vai** *Sörkasta*? Syökös tytär siis kalaa, eli lihaa?
- 104) On **laulu** katupoikien, kätköissä *Sörkan* laitakatujen...
- 105) Kun Kauppiaat siirsi Vantaalle tuotantoaan, porukkaa vähennettiin *Sörkasta*. Sain lopputilin tuotannolliset ja taloudelliset syyt todistuksella. – – Siihen kun alkaa ottamaan kuppia vähän runsaammin, on **laulu** valmis.
- 106) Ja nykyäänhän ei enää jauheta vanhojen jermujen tapaan pelkästään *Sörkasta* ja ns. muista vanhoista mestoista, sen sijaan **lauluissa** vilahtelevat itäiset kaupunginosat.

21 <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2007/10/25/birgit-kronstrom-katupoikien-laulu>

22 https://elonet.finna.fi/Record/kavi.elonet_elokuva_122290

Slangisanan DUUNI merkityksiä ovat muun muassa 'työ', 'työpaikka', 'työnteko' ja 'ansiotyö' (Paunonen & Paunonen 2000), joista jälkimmäisin on tässä aineistossa tavallisin (esimerkki 107). Jonkin verran DUUNILLA tarkoitetaan vankilan sisäistä vankien tekemää työtä (esimerkki 108). DUUNISTA puhuttaessa *Sörkka* viittaa hieman useammin kaupunginosaan kuin vankilaan, eikä vankiladiskurssi ole muutenkaan työdiskurssissa erityisen keskeistä. Sanan DUUNI käyttö yhdistyy usein muuhun slangisanastoon, joskaan ei kaikissa tapauksissa eikä aina kovin leimallisesti, kuten esimerkeistä 107 ja 108 voidaan nähdä. Slangin käyttöä aineistossa käsitellään tarkemmin luvussa 3.2.

- 107) Mä olin joskus - 70 luvun alussa **duunissa** Karjakunnan fabriikissa, *Sörkassa*.²³
- 108) No sit kun nämä vangitut kirurgit käyttäytyy *Sörkassa* hyvin, niin ne saa tehdä jotain pikku **duunia** aikansa kuluksi.

Sörkan avainsanoihin lukeutuva HESARI on luokittelun kannalta ongelmallinen, koska sillä on kaksi erillistä merkitystä: 'Helsingin Sanomat' ja 'Helsinginkatu' (Paunonen & Paunonen 2000). Jälkimmäisen merkityksen perusteella nimi kuuluisi merkitysryhmään ”paikat ja suunnat”. Sitä kuitenkin käytetään aineistossa yhtä paljon molemmissa merkityksissä, joten olen luokitellut sen kaatoryhmään. Helsinginkatu alkaa aivan Sörnäisten rajalta Sörnäisten metroaseman luota,²⁴ joten ei ole yllättävää, että HESARI esiintyy aineistossa yhdessä *Sörkan* kanssa. Sitä käytetään muun muassa vanhoista ajoista puhuttaessa ja kaupunginosien rajoja vedettäessä (esimerkit 109–110). Sanomalehti Helsingin Sanomat²⁵ tulee aineistossa puheeksi muun muassa slanginimikiistaan liittyvässä keskustelussa sekä tiedon lähteenä vankilaan liittyvissä kertomuksissa (esimerkit 111–112).

- 109) **Hesari** oli ostoskartsa ku koko alue, Harju, Kallio ja *Sörkka*, oli täys duunareitten himoja ja kaikki kivijalat täynnä erilaisii kauppoi.
- 110) Oikeat stadilaiset tietävät kyllä, että *Sörkka* on *Sörkkaa* ja Kallio loppuu **Hesariin**. Vaasis ei ole Kalliota, kuten ei myöskään Merihaka eikä Hakaniemi.
- 111) Sörkässä aidot sörkkäläiset puhuvat Sörkästä aina ä:n kera, paitsi silloin, kun lähistölle tulee joku **Hesarin** fiini kukkahattu-toimittaja-setä pikkusormi pystyssä. Sitten siirrytään puhutaan *Sörkasta*, ja **Hesarin** kukkahattusetä kiirehtii taas iloisena takaisin paskalehtensä toimitukseen kirjoittamaan paskaa *Sörkasta* ja keksimään haukkumasanoja pakkoruotsin vastustajista.
- 112) Eiköhän kovimmat ja järkevimmat ollut 90luvun sörkän äijät.. – Olivat **hesarin** mukaan ottaneet *sörkan* kovalla kädellä muiden kans haltuun.

23 fabriikki (slangia): tehdas (Paunonen 2000)

24 <https://kartta.hel.fi>

25 <https://www.hs.fi>

3.2 Slangin käyttö

Sörkkä ja *Sörkka* ovat slanginimiä, joten on odotuksenmukaista, että niiden kanssa esiintyy myös muuta slangisanastoa. Tämä näkyykin molempien nimien avainsanalistoista, joihin lukeutuu useita slangisanoja, kuten STADI, LANDE ja KUNDI (Paunonen & Paunonen 2000).

Jotta slangisanastoa voidaan tarkastella, on syytä ensin luoda katsaus siihen, mitä slangi on ja miten sitä voidaan määritellä. Pohdin tässä luvussa slangin määrittelyn ongelmallisuutta ja teen joitakin rajoituksia tarkastelemaani sanastoon. Tämän jälkeen siirryn tarkastelemaan *Sörkalle* ja *Sörkälle* yhteisiä ja niitä erottavia slangiasuisia avainsanoja ja niiden esiintymisympäristöjä.

Helsingin slangi eli Stadin slangi voidaan jakaa karkeasti kahteen aikakauteen: vanhaan 1900-luvun alkupuolen työläisten puhumaan Stadin slangiin ja uudempaan nuorison suosimaan slangiin. Vanhan slangin sanasto oli vahvasti ruotsin kielen vaikuttamaa, ja vain noin viidennes sanoista oli suomalaisperäisiä. Lisäksi jonkin verran sanoja lainattiin myös venäjältä ja muista kielistä. Uudemman koululaisslangin myötä sanasto ja äännerakenne suomalaistui isolta osin ja mukaan on tullut myös lainoja englannista. Vaikka vanha Stadin slangi ja uudempi slangi ovat monelta osin hyvin erilaisia kielimuotoja, ovat ne osa samaa kielihistoriallista kehitystä. Vanhasta slangista on säilynyt tähän päivään asti sekä sanastoa että slangille ominaisia äännepiirteitä. (Paunonen & Paunonen 2000: 14–17, 28.)

Slangin puhuminen ei nykypäivän Suomessa rajoitu vain Helsinkiin, vaan monet slangi-ilmaukset leviävät nopeasti median avulla ympäri maata (Paunonen & Paunonen 2000: 36). Slangia voidaan tarkastella muutenkin kuin helsinkilähtöisesti. Muun muassa Saanilahti & Nahkola (2000) luokittelevat Helsingin slangin lisäksi slangin eri lajeiksi *koululaisslangin*, *yleisslangin*, *sotilasslangin* ja *erikoisalojen slangit*. Koululaisslangilla tarkoitetaan nuorten kaikkialla Suomessa puhumaa nopeasti muuttuvaa slangia ja yleisslangilla puolestaan ikäryhmästä riippumatta lähes kaikkien suomea puhuvien käyttöön levinneitä slangisanoja ja niiden rakennemalleja. Tutkijat eivät ole yhtä mieltä siitä, voidaanko jälkimmäisen kohdalla puhua slangista, vai onko kyse ennemminkin yleispuhekielestä. (mts. 92–107.) Ottamatta kantaa terminologisiin kysymyksiin, voidaan todeta, että sekä koululaisslangin että yleisslangin (ts. yleispuhekieleen levinneiden slanginomaisten piirteiden) juuret ovat vanhassa Stadin slangissa ja ne ovat osa samaa kielihistoriallista jatkumoa. Näin ollen rajan vetäminen näiden kielimuotojen välille on häilyvää, eikä yksittäisistä ilmauksista voida aina yksiselitteisesti sanoa, ovatko ne Stadin slangia vai yleissuomalaista puhekieltä. Myös maallikoiden slangikäsitteistä tehty tutkimus osoittaa, ettei slangin määritelmästä, sen käyttäjäryhmästä tai puhuma-alueesta ole vain yhtä yhtenäistä näkemystä, vaan slangi voidaan nähdä paitsi helsinkiläisenä, myös yleisesti kaupunkilaisten käyttämänä tai yleissuomalaisena kielimuotona (ks.

Rosenberg 2011). (Stadin slangin määrittelystä ja luokittelusta ks. esim. Neuvonen 2015: 16–19; Vierto 2014: 26–27.)

Vaikka yleispuhekielen ja erityyppisten slangien erottelu ei ole yksiselitteistä, olen tässä tutkimuksessa pyrkinyt rajaamaan slangin käsittelyn Helsinkiin liitettyyn Stadin slangiin. Tämä on helsinkiläisiä paikannimiä koskevan tutkimuksen ja käytössä olevan aineiston kannalta kiinnostavinta. Jatkossa viitataan slangilla lähtökohtaisesti Stadin slangiin (sekä vanhaan että uudempaan). Vaikka slangilla on joitakin kieliopillisia ominaispiirteitä, on se ensisijaisesti sanastollinen ilmiö (Saanihahti & Nahkola 2000: 87; slangin kieliopillisista ominaispiirteistä ks. Paunonen & Paunonen 2000: 24–25). Keskityn tässä tarkastelemaan slangin käyttöä yksinomaan sanaston kannalta, eikä huomioi mahdollisia kieliopillisia ilmiöitä. Slangin käyttö voi olla eriasteista riippuen siitä, miten tiheään slangisanoja puheessa esiintyy (Saanihahti & Nahkola 2000: 88).

Rajanvedon haasteellisuus näkyy siinäkin, että Paunonen ja Paunonen (2000: 6) ovat ottaneet slangisanakirjaansa mukaan myös puhekielen sanastoa. Vaikka sanakirjaa ei olekaan rajattu tiukasti slangiin, on se slangisanojen tarkastelussa hyvä lähtökohta. Jos slangisanaksi katsotaan kaikki sanat, jotka löytyvät Paunosen ja Paunosen (2000) slangisanakirjasta, on *Sörkan* avainsanoista 32 slangia ja *Sörkän* puolestaan 21. Näin ollen molempien nimien avainsanoista olisi kolmasosa slangisanoja. En ota tässä kontekstissa kuitenkaan huomioon sellaisia sanoja, joiden olen katsonut olevan puhekielessä niin laaja-alaisesti käytössä, ettei niitä ole tässä yhteydessä mielekäästä pitää slangisanoina. Tällaisia ovat persoonapronomini SÄ, alatyylinen KULLI ('penis') sekä ihmiseen viittaava SIKÄ ('epämiellyttävä', 'törkeä'). On kuitenkin huomattava, että monet käsittelyyn nostetuistakin sanoista saattavat olla laajasti yleispuhekielessä käytössä. Lisäksi Paunonen ja Paunonen (2000) listaavat useita vankilaslangiksi lukeutuvia sanoja, kuten LINNA ('vankila'), TALO ('vankila') ja SIVIILI ('normaalielämä esim. vankilan ulkopuolella'), joita en niiden erikoistuneen luonteen vuoksi huomioi tässä kontekstissa. Kun jätetään pois sekä vankilaslangiin kuuluvat että slangin ja puhekielen rajamaastoon jäävät sanat, jää *Sörkan* avainsanoihin 19 ja *Sörkän* 12 slangisanaa, mikä on noin viidennes kummankin nimen kaikista avainsanoista.

Taulukko 6. Slangisanat *Sörkän* ja *Sörkan* avainsanoissa

Sörkkä	Sörkka
STADI, SLANGI, KUNDI, STADILAINEN, KURVI, LANDE, HESA, JENGI, JÄTKÄ, SÖRKKA, SÄLLI, SNÄGÄRI	STADI, SLANGI, KUNDI, STADILAINEN, KURVI, LANDE, HESA, JENGI, JÄTKÄ, SÖRKKÄ, TSÖRAA, SNADI, NAKKARI, HAGIS, SNAGARI, DUUNI, MESTA, HIMA, HESARI

Lähes kaikki taulukossa 6 listatut avainsanat ovat Paunosen ja Paunosen (2000) mukaan peräisin jo 1900-luvun alkupuolelta, HIMA ja KUNDI jopa 1890-luvulta. Ainoastaan SNAGARI ja NAKKARI ovat tulleet käyttöön vasta 1960-luvulla ja SNÄGÄRI 1970-luvulla. NAKKARIN käyttö on vähentynyt jo 1980-luvulla, eikä se tässäkään aineistossa esiinny kuin saman lainauksen toistossa.

Vaikka slangisanojen määrä suhteessa kaikkien avainsanojen määrään on *Sörkällä* ja *Sörkalla* yhtä suuri, poikkeaa niiden käyttö osittain toisistaan. Kun verrataan tiettyjen avainsanojen esiintymisympäristöjä, voidaan huomata, että muiden slangisanojen esiintyminen *Sörkan* kanssa on näiltä osin korostuneempaa. Tällaisia avainsanoja ovat STADI, KUNDI, STADILAINEN ja JENGI. *Sörkan* kanssa esiintyvät slangisanat ovat useimmiten sellaisia, jotka ovat yleisesti tunnettuja, kuten *landelainen* ja *duunari* (esimerkit 113–114), kun taas *Sörkan* yhteydessä käytetään myös sellaista sanastoa, joka on leimallisemmin juuri Stadin slangia, kuten *flaidaa* ('tapella') ja *klesa klabb* ('kipeä jalka') (esimerkit 115–116). *Sörkan* kanssa esiintyvät slangisanat ovat usein sellaisia, joissa on korostetusti suomen yleiskielestä poikkeavia, mutta slangille tyypillisiä piirteitä. Tällaisia ovat muun muassa vanhastaan suomelle vieraat konsonantit *f*, *d*, *b* ja *g*, ja niiden esiintyminen myös geminaattana ilman astevaihtelua (*byggassa* 'talossa'), sananalkuiset konsonanttikasaumat (*tsimmaa* 'uida') sekä erityisesti vanhalle slangille tyypillinen vokaalisoinnuttomuus (*flygaa* 'lentää') (Paunonen & Paunonen 2000: 18–22).

- 113) Konnunsuolla on pelkkiä landelaisia paskan haistajia. Tänne **stadin** *Sörkkään* lusii niin loppuu suun soittos. Terv. Äiti ja kolme lasta jotka käy tapaamisissa!
- 114) Larussa syntyneenä ja meillähdessä ja töölöössä asuneena sen varttunut Munkassa voin sanoa että **Stadin kundit** ovat duunarin perheistä syntyneet jälkeläiset jotka *sörkässä* asuivat eivät muuta aiheuttaneet kuin harmia kansalaisille. Silkkaa roskasakkia.. jotka eivät osanneet edes puhua.
- 115) Sotien jälkeen **Stadissa** flaidattiin kaupunginosien välillä. Valkan **kundi** sai Vasiksella daijuunsa, jos arveltiin, että ei ollut *Sörkasta*. Kun ikää karttui ja friidut alkoivat kiinnostaa, ei enää tehty mitään niin lapsellista kuin tappelut olivat .
- 116) Pera ei välittänyt lekurin ohjeista ruhjeen hoidossa vaan se sai ehkä sieltä *Sörkan* skeidarantsussa tsimmatessaan klesaan klabbinsa sellasen pöpön et se joutu Auroraan moneks viikoks. Pitskulla sen systeri kerto kerran, ett siltä ehkä joudutaan soogaamaan koko klabb polven kohalta veks. Meillä muilla **kundeilla** rupes ajatukset flygaa sillä samassa byggassa asu yks vanha gubbe jolta kranu oli vieny sodassa klabb ja se aina fyllassa näytteli pihapenkillä veduklabbiaan ja niitä kiinnitysremmejä meille. Alettiin funtsia Peralle sellasta klabbia jossa olisi vaikka fillari blääkän kohdalla ja sillä pääsis ainaki sataa tai ainaskin kovempaa kun potkutselillä. Onneks se tuli kondikseen.

Sen sijaan avainsanojen KURVI, LANDE, HESA ja JÄTKÄ yhteydessä muiden slangisanojen käyttö on sekä *Sörkan* että *Sörkan* aineistoissa maltillista. Näiden sanojen kanssa esiintyy lähinnä yleisesti tunnettuja slangisanoja, kuten *duuni* ja *kaffe* (esimerkit 117–118). Huomionarvoista on, että silloinkin, kun slangisanojen käyttö on muuten vähäistä, on käytössä usein slangipaikannimiä, kuten *Laru*

('Lauttasaari'), *Munkka* ('Munkkiniemi') ja *Flemari* ('Fleminginkatu') (esimerkit 114 ja 119). Helsingissä on runsaasti slangiasuisia paikannimiä, mikä kertoo osaltaan helsinkiläiseksi identifioitumisesta (Paunonen 2006b: 59). Tällaisia havaintoja on tehty myös helsinkiläisnuorten slanginkäyttöä käsittelevässä pro gradu -tutkielmassa (Vierro 2014: 30).

- 117) Kävin *sörkässä* Lävistysliike nimisessä paikassa ottamassa niskaan pari microdermalia. – – **jätkät** tekee hyvää duunia! Ajan sai helposti varattuu vaikka hiukan täyttä olikin.
- 118) Aha. Ehkä teillä **landella**, mutta siellähän on ovet yötämyöten auki. Saa naapurit tulla kaffelle.. Itse asun *sörkassa*, täällä eväkään ei värähdä jos joku nukkuu kadulla tai huutaa apua...
- 119) Jopa parjattu **kurvin** alue *sörkässä* on tavallaan ihan hauska, tosin en lasten kanssa sinne muuttaisi, ehkä vähän turhan hektistä mun makuun :) Opiskeluaikoina tuli asuttua linjoilla ja flemarilla, ja ne oli oikein sympaattisia alueita.

Sörkan avainsanoihin lukeutuu lisäksi sellaisia slangisanoja, jotka *Sörkältä* puuttuvat. Tällaisia ovat muun muassa DUUNI, MESTA, HIMA, HAGIS, HESARI ja SNADI. Myös nämä ovat sanoja, joiden ympärille kerääntyy usein muutakin slangisanastoa (esimerkit 120–122). Aina slangin käyttö ei ole erityisen leimallista, mutta toisinaan se on hyvinkin korostunutta. *Sörkan* aineistossa tavallista on, että poikkeuksellisen paljon slangia viljelevissä viesteissä on myös sellaisia sanoja, jotka ovat kuuluneet vanhaan slangiin tai uudemman slangin alkuajoille, mutta ovat sittemmin jääneet pois aktiivisesta käytöstä. Tällaisia ovat *bokrailija* ('nyrkkeilijä'), jonka Paunonen ja Paunonen (2000) sijoittavat vuosille 1930–1950, *hesta* ('hevonen') vuosilta 1930–1940, *tsöbaa* ('ostaa') vuosilta 1950–1970 sekä *soogaa* ('sahata') vuosilta 1910–1950 (esimerkit 116, 121–122). Vuosikymmenet kuvaavat suuntaa antavasti aikaa, jolloin sanat ovat olleet aktiivisessa slangi-iässä olevien eli 10–20 vuotiaiden nuorten käytössä (mts. 12).

- 120) FUNTSAA NY ET TOI *SÖRKAN* JENTTA EI HIFFAA DUUNARIN ELÄMÄSTÄ MITÄÄ. SE ON TSITANNNU **HAGIKSESSA** BYROOSSA JA NE ON SILLE STIKANNU AINA FYRKKA OLEMISESTA. MÄ PANEN PAPRUUN 3 JA **DUUNIT** JÄÄ **HIMAA** KU NYT KAIKKI LAFKAT FLYTTAA MUUALLE.
- 121) Meit tsittaa siin sbuli **jengi** gammeleita starbuja aitoja **Stadilaisii** Käkiksen, Valkan, Bergan, **Hagiksen** ja *Sörkan* hörneillä ja gartsoilla ikänsä notkuneita. Ollaan treffattu siin jo vuosia joka arkiaamu, edes mennyt kirjailia Jorma Ojajarju aloitti tsittaamisen bokrailija Jomi Limmosen kans, hankin on jo kravarissa me ollaan jatkettu perinnettä.
- 122) *Sörkassa*, pääskylänrinteellä budjas aikoinaan **stadin** sähkölaitoksella timpurina työskennellyt starbu, joka toi käkiksen raveista romaneilta tsöbaamansa hestan rabaan, kerrosta en muista. Starbu oli vetänny shivaa rajusti ja oli aika bökrassa ettei tajunnu jutusta mitään. Slurgit tuli paikalle, stiggas starbun fiudeen ja föras penkereen sumppuun selvi. – – Starbu budjas **Hagiksesta** eläkepäivinä ja tsittas usein Kori- tai Meri baarissa vetämässä keskari. Delas syöpään 70luvun lopulla.

Kuten esimerkeistä 120–122 voidaan nähdä, erityisesti kaupunginosanimi HAGIS ('Hakanie-mi') saa rinnalleen nykyslangista jo hävinnyttä sanastoa. Paunosen ja Paunosen (2000) arvion mukaan äänneasu *Hagis* itsessäänkin olisi jäänyt aktiivisesta käytöstä jo 1970-luvulla ja nuorison käyttöön olisi jäänyt ensisijaisesti rinnakkaismuoto *Hakis*. HAGIKSEN päätyminen *Sörkan* avainsaksi kertoo kuitenkin, että asu on vielä ainakin jonkun käyttäjäryhmän hallussa. Vanhaksi slangiksi mielletyt sanavalinnat saattavat kertoa kirjoittajien tietoisesta pyrkimyksestä mahdollisimman alkuperäiseen slangin muotoon. On myös todennäköistä, että monet keskusteluviestien kirjoittajista ovat itse olleet sanojen puhuma-aikaan aktiivisessa slangi-iässä ja säilyttäneet omaksumansa sanaston aikuisuuteen. Tätä väitettä tukee viestien sisältö, joka on usein menneitä aikoja muistelevaa (esimerkki 122). Slangin käytölle on tavallista ryhmän yhteenkuuluvuuden rakentaminen ja samalla muista erottautuminen sekä puheenaiheiden affektiivisuus (Saani-lahti & Nahkola 2000: 111). Slangilla voidaan siis alleviivata omien nuoruusmuistojen affektiivisuutta sekä samalla lähestyä muita Helsingissä samaan aikaan nuoruuttaan eläneitä ja erottua kielellisesti muista sukupolvista.

Sörkan avainsanoja ovat myös TSÖRAA, NAKKARI ja SNAGARI. TSÖRAA selittyy lähes yksin-omaan *Niin gimis on Stadi* -kappaleen toistuvilla lainauksilla (ks. luku 3.1.4). Myös NAKKARI ja SNAGARI liittyvät aineistossa usein toistuvaan katkelmaan (ks. esimerkki 98 luvussa 3.1.5). Katkel-massa kommentoidaan oikeana pidettyä slangia ja pilkataan *landeja*, jotka kutsuvat *Sörkkaa Sörkäksi*, *Stadia Hesaksi* tai *snagaria nakkariksi*. Sanojen SÖRKKÄ, HESA ja NAKKARI ei siis katsota olevan oikeanlaista slangia, vaan niitä kutsutaan *Riihimäki-slangiksi*.

Vaikka slangille on ominaista nopea muuttuminen, herättää muutos toisinaan mielipahaa ja pelkoa kielimuodon rappeutumisesta (Saani-lahti & Nahkola 2000: 88, 94). Slangin puhujalla saattaa olla vahva käsitys oikeanlaisesta ilmaisusta, jonka rinnalla muut vaihtoehdot näyttäytyvät väärinä ja käyttökelvottomina. Tämä näkyy aineistossa erityisesti *Sörkkaa* ja *Sörkkää* koskevassa nimikiistassa (ks. luku 3.4), mutta myös muut sanastolliset kysymykset herättävät keskustelua. *Sörkan* aineistosta poimitussa esimerkissä 123 kirjoittaja ei hyväksy sanaa *kinga*, jolla on ilmeisesti keskustelussa aiemmin viitattu naistenklinikkaan. Kirjoittaja esittää, että on olemassa *Kallion* tai *Sörkan yleisslangi*, johon sana voi joko kuulua tai olla kuulumatta. Tilapäistä johdosta virallisesta nimestä ei kelpuuteta oikeaksi slangiksi ja vääränä pidetyn sanan käyttäjää pilkataan vihjailemalla maalaisuudesta.

Slangia voidaan käyttää myös ironisesti, kuten esimerkissä 124, jossa satunnaisia slangisanoja sekä slangisanojen näköisiä sanoja on niputettu sattumanvaraisesti yhteen ilman, että sanoista muodostuisi koherenttia kokonaisuutta. Ilmaukset *sössön sössön mössön* ja *opettele suomea* kertovat kirjoittajan asenteesta slangia kohtaan.

- 123) Onks savitappi saanu handuunsa jonkun slangiknigun, ku skrivaa tolleen? Naistenklinikalla. Kinga on jotain omaa mongerrustanne, ei Kallion tai *Sörkan* yleisslangia. Jääpä miettimään näitä, mä lähen nyt duuniin. Tai niinku teillä mennään navettaan aamu la.

- 124) Annatsä helaa mun röpöön et mä saan slutsin kyteen kundi on bööna lens fönariin et mä snadisti *sörkkaan* sua sössön sössön mössön vittu stadi skutsi stevari. vitun dorka , opettele suomea!

Vain *Sörkän* slangiasuisia avainsanoja ovat SÄLLI ja SNÄGÄRI. SÄLLIIN yhdistyy aineistossa vain vähän muuta slangisanastoa. Sen sijaan siihen liittyy ironinen korostettujen murrepiirteiden käyttö Keskusta-puolueen keskustelualueella. Myöskään SNÄGÄRI ei saa ympärilleen erityisen paljon muuta slangisanastoa, vain muutamia yksittäisiä sanoja.

3.3 *Sörkka vai Sörkkä?*

Aineistossa on runsaasti keskustelua *Sörkasta* ja *Sörkästä* ja erityisesti siitä, kumpi nimistä on oikea ja kumpi väärä, ovatko molemmat käypiä vaihtoehtoja vai onko nimillä kenties keskinäinen työnjako. Aineisto tarjoaa näin mahdollisuuden myös kansanonomastiseen lähestymistapaan, johon on syytä tarttua.

Nimi SÖRKKA esiintyy *Sörkan* aineistossa yhteensä 62 kertaa ja SÖRKKA *Sörkän* aineistossa 64 kertaa,²⁶ ja ne lukeutuvat toinen toisensa avainsanoiksi. Näiltä osin nimet esiintyvät aineistossa siis samassa yhteydessä. Vain kuudessa tapauksessa molempia nimiä käytetään yhdessä ilman min-käänlaista viittausta nimen valintaan. Kaikissa muissa tapauksissa viestit sisältävät joko kannanoton jommankumman nimen oikeellisuudesta tai muun nimien käyttöön liittyvän kommentin. Lisäksi muita avainsanoja tarkastellessani olen löytänyt aineistosta sellaisia nimikiistaan liittyviä kommentteja, jotka sisältävät vain toisen nimistä. Tässä luvussa tarkastelen kaikkia aineistosta löytämiäni tapauksia, jotka liittyvät keskusteluun *Sörkan* ja *Sörkän* käytöstä. On kuitenkin huomattava, että *Sörkan* ja *Sörkän* aineistot ovat kokonaisuudessaan niin laajat, ettei niitä ole mahdollista käydä läpi systemaattisesti siten, että jokainen nimikiistaan liittyvä kommentti nousisi esille.

Käsittelen aineistosta nousevaa slanginimikiistaa ensin yleisesti vertailemalla eri näkökantoja, minkä jälkeen tarkastelen argumentointia kieli-ideologioiden näkökulmasta.

3.3.1 *Nimikiistan eri puolet*

Sörnäisten slanginimen kieliasu on kiistellyin asia Helsingin slangissa. Kiistalle leimallista on käsitys yhdestä ainoasta oikeasta nimestä, jonka rinnalla toinen vaihtoehto on vääräoppinen. Sekä *Sörkkaa* että *Sörkkää* puolustetaan, mutta erityisesti *Sörkan* käytöstä on tullut aidon helsinkiläisyyden symboli, mikä heijastuu myös tämän tutkimuksen aineistossa. (Paunonen & Paunonen 2000 s.v.

26 Määrällinen ero selittyy sillä, että joissakin viesteissä toinen nimistä mainitaan useamman kerran.

Sörkka.) *Sörkan* puolesta puhuvia viestejä löytyi yhteensä 29, joista 8 on kaikki saman kommentin toistoa (ks. esimerkki 98 luvussa 3.1.4). *Sörkkää* kannattavia viestejä puolestaan löytyi vain 10. Vaikka saman toistuvan kommentin esiintymät jätetään huomiotta, on *Sörkan* puolustusta noin tuplasti *Sörkkään* verrattuna. Tämä ei kuitenkaan korreloi nimien esiintymien kanssa aineistossa. *Sörkan* esiintymiä on yhteensä 1318 ja *Sörkän* 1117, jolloin *Sörkkaa* on aineistossa vain noin 18% enemmän. Tästä voisi päätellä *Sörkan* omaksuneiden pitävän oikean variantin käyttöä ja sen puolesta puhumista tärkeämpänä. Slanginimikiistaan viittaavien keskusteluviestien määrä on kuitenkin niin pieni, ettei yksin niiden perusteella voi vetää yleispäteviä johtopäätöksiä.

Sörkkaa ja *Sörkkää* kannatetaan enimmäkseen samoin perustein. Keskeinen tekijä molemmilla on paikallisuus. Viesteissä tulee esille toistuvasti *stadilaisuus* sekä *sörkkalaisuus* ja *sörkkäläisyys* oikean nimen määrittelijöinä (esimerkit 125–127). Paikallisuus näkyy käänteisesti myös siten, että toista nimeä pidetään muualta muuttaneiden ja ulkopaikkakuntalaisten käyttämänä ja näin ollen toisarvoisena tai virheellisenä (esimerkit 127–130). Vastakkainasettelua korostetaan käyttämällä affektiivista sanastoa. Stadilaisuuteen yhdistetään sana *aito* korostamaan autenttisuutta ja oikeellisuutta (esimerkki 125). Muualta muuttaneista ja ulkopaikkakuntalaisista käytetään puolestaan muun muassa pilkkanimiä, kuten *joulupohjalainen*, *savitapit*, *landepaukku* ja *landelainen* (126–129). *Landelainen* ja *landepaukku* eivät viittaa yksinomaan maalaiseen, vaan ne ovat myös yleisesti Helsingin ulkopuolella asuvista käytettyjä ilmauksia (Paunonen & Paunonen 2000). Samalla käytetään muitakin ilmaisuja, joilla on negatiivinen konnotaatio, kuten *vääntää väkisin* ja *sianpaskaa haistelemaan navettaan* (esimerkit 127–128). Aina affektiivisuus ei ole silmiinpistävää, vaan kannanotto voi olla myös neutraalin näköinen huomautus muun asian keskellä (esimerkit 130 ja 132). Kuitenkin jo tarve oman näkemyksen ilmaisulle kertoo osaltaan, ettei asia ole puhujalle merkityksetön.

- 125) Se on kyl *Sörkka* ihan niin kuin stygissa sjungataan, samoin ku Tölika aidon stadilaisen korvissa.
- 126) Ainoastaan joku joulupohjalainen puhuu *Sörkästä* sörkkalaiselle, joka on ja asuu palstalla kuin pastalla.
- 127) Menkääs nyt savitapit nukkumaan. Aamulla taas sianpaskaa haistelemaan navettaanne. *SörkAssa*, nuijat. Se on *Sörkkä* Stadilaiselle.
- 128) *Sörkka* on aina ollut *Sörkka*. Landelaiset sit jotka tänne tulee.. vääntää ton ä;n väkisin siihen.
- 129) Ja mitä *Sörkan* nimen kirjoittamiseen tulee, niin omassa viestissäsi on juuri se virheellinen landepaukkujen käyttämä kirjoitusmuoto, joten jokainen voi päätellä kirjoituksesi tason siitä.
- 130) Ennenvanhaan *Sörkä*n Rantatie (NB vain uusihelsinkiläiset puhuvat Sörkasta) oli niitä harvoja paikkoja mihin ei saanut piikkikortin harjoutusluvalla lainkaan ajaa.

Sörkkaa ja *Sörkkää* puoltavissa kommentteissa on myös joitakin eroja. *Sörkan* käyttöä perustellaan muutamassa viestissä henkilökohtaisesti opittuna asiana (esimerkki 131). *Sörkästä* puhumisen

yhteydessä tuodaan puolestaan esiin lapsuuden kielimaisema Sörnäisten alueella (esimerkki 132). Vaikka molemmille näkökulmille on tavallista ehdottomuus, on se aavistuksen jyrkempää *Sörkan* puolesta puhujille. Nimeä *Sörkka* ei pidetä aina pelkästään parempana vaihtoehtona, vaan *Sörkkä*-nimistä kaupunginosaa ei katsota olevan olemassakaan (esimerkki 133).

- 131) ensimmäisiä asioita joita opin oli et *Sörkka* on *Sörkka*. Ei *Sörkkä*. Ei koskaan.
- 132) Sujuva stadin murre ei synny niin, että jokaiselle kirjakielen sanalle etsitään slangisanakirjasta vastine ja sitten laitetaan niitä peräkkäin. Ainakaan lapsuudessani 1940- ja 50-lukujen Sörkässä (huom. ä) ei tehty niin.
- 133) Missäs päin se semmoinen *Sörkkä* on?. *Sörkka* on stadis mut missä *Sörkkä*? oookoo nää oulusta vaikka turkku se?

Vastakkainasettelusta kertoo osaltaan myös aineistosta löytyvä runsas kysymysten määrä siitä, kumpi slanginimi on oikea tai aito. Kysymyksissä tuodaan toisinaan esille tietoisuus, että aihe herättää erimielisyyksiä ja kysymällä haetaan väittelyä (esimerkki 134). Mukana voi olla ajatus, että *Sörkkä* on nuoremman ja *Sörkka* vanhemman sukupolven käyttämä (esimerkit 135–136). Samanlainen käsitys nimien käytön jakautumisesta ikäryhmien kesken nousee esille myös neljän 15-vuotiaan helsinkiläisnuoren haastatteluun perustuvassa kansanonomastisessa paikannimitutkimuksessa (Ainiala 2014). Tutkimuksen informantit käyttivät itse muotoa *Sörkkä*, kun taas *Sörkka* mielletään vanhemman polven variantiksi (mts. 39).

- 134) Mutta jos stadilaisena haluaa alkaa väitellä, niin onkos se nyt sitten *sörkkä* vai *sörkka*? :)
- 135) Sitten voidaan vaikka siirtyä keskustelemaan siitä että onko vanhan sukupolven *Sörkka* vai nuorempien *Sörkkä* oikea slangisana Sörnäisille.
- 136) Mikä sitten on aitoa? Onko se *Sörkkä*, vai *Sörkka*? Vanhan liiton miehet sanoo, että se on *Sörkka*.

Slanginimikiistaa kommentoidaan myös ottamatta kantaa, kumpi nimistä on parempi. *Sörkalle* ja *Sörkälle* ehdotetaan työnjakoa, että toinen tarkoittaisi vankilaa ja toinen kaupunginosaa (esimerkki 137). Paunosen ja Paunosen (2000) mukaan *Sörkkä* on vankilamerkityksessä harvinainen, mutta aineistossa esitetään asia myös päin vastoin (esimerkki 137). Nimiä pidetään myös yhdenvertaisina (esimerkit 138–139). Kiinnostavaa on, että tässäkin yhteydessä esille nousee kysymys oikeanlaisesta stadilaisuudesta (esimerkki 139).

- 137) *Sörkka* on kaupunginosa ja Hermannissa sijaitsevaa vankilaa kutsutaan nimellä *Sörkkä*.
- 138) *Sörkkä* tai *Sörkka*, kumpaakin käytetään, kumpikin yhtä hyvä. Koskee niin vankilaa kuin kaupunginosaa.
- 139) Yleensä ihan ykslysti onko se *sörkka* vaiko *sörkkä*, ja muuteskin ei kunnon stadilaisen toimeen kuvaan kuulu slangin kohdalla pilkkujenbylsiminen.

Nimikiista itsessään on myös keskustelun alla. Sitä katsotaan kokonaan ulkopuolelta (esimerkki 140) tai tuodaan muuten esille tietoisuus erimielisyyden olemassaolosta (esimerkki 141). Nimien vastakkainasettelua käytetään muun muassa esimerkkinä kaupunkilaisesta ylimielisyydestä (esimerkki 142). Aina viesteissä ei tuoda suoraan kiistaa esille, vaikka siihen epäsuorasti viitataan (esimerkki 143). Nimien rinnakkuutta ilmennetään myös muista asioista puhuttaessa merkitsemällä toinen vaihtoehto sulkuihin (esimerkit 143–144).

- 140) Viimeiset parikymmentä vuotta kaltaisesi stadilainen ja Al Capone tyylilleen uskollisena ovat keskittyneet arvokeskustelussaan väittelyyn, onko oikein sanoa *sörkka* vai *sörkkä* tai onko oikein tölika vai tölikä?
- 141) Olen myös erittäin tietoinen että on erimielisyyttä Liffasta *Sörkasta* ja Kliffasta *Sörkästä*
- 142) Kessua ja kahvia menee samalla kun ne kokoontuvat shellin baariin jauhamaan elämästään ja siitä miten joku maalta tuleva asiakas ei tiennyt että Sörnäinen on sorkka - ei *sörkkä*. Hei haloo mikä idiootti...
- 143) Olen asunut 1970-luvulla 8½ vuotta *Sörkässä* (anteeksi: *Sörkassa*), mutta aito stadilaisuus ei ole oikein tarttunut minuun.
- 144) Helsingin kaupungin tietokeskuksen mukaan näyttää *Sörkan* (*Sörkän*) rajat olevan Hämeentien eteläpuoli Näkinkujasta itään (+Merihaka) ulottuen idässä Teollisuuskatuun.

Kuten esimerkeistä ilmenee, sekä *Sörkkaa* että *Sörkkä* puolustetaan ainoana oikeana nimenä ja samalla väheksytään toisen version käyttäjiä. Kiista voidaan myös tiedostaa ottamatta nimen valintaan kantaa tai ehdottamalla niille työnjakoa. On joka tapauksessa ilmeistä, ettei nimivalinta ole slangin puhujille yhdentekevä, vaan siihen liittyy usein runsaasti affektiivista latausta.

3.3.2 Kieli-ideologinen näkökulma nimikiistaan

Ei ole uutta, että kieli herättää tunteita ja siitä kiistellään. Tällaisia kielen ristiriitaisuuksia voidaan tarkastella muun muassa *kieli-ideologioiden* näkökulmasta. Kieli-ideologioiden tutkimus käsittelee kieleen liittyviä uskomuksia, arvostuksia ja keskusteluja, joten sitä on mielekäästä soveltaa *Sörkan* ja *Sörkän* käyttöön liittyvään keskusteluun. (Mäntynen ym. 2012: 325.) Yhdenlainen kieli-ideologia on *standardi-ideologia*. Standardi-ideologia liitetään tavallisesti kodifioitujen normien ja kielenhuollon kautta tapahtuvaan standardisaatioon, jolla pyritään yhdenmukaistamaan kaikille yhteistä kieltä (ks. esim. Milroy 2001; Paffey 2012). Käsitettä voidaan kuitenkin soveltaa myös pienempiin valtakielen sisäisiin kieliyhteisöihin, kuten slangin puhujiin. Myös pienemmillä kieliyhteisöillä on omia yhteisiä normeja, jotka voivat olla hyvinkin paikallisia ja erottaa pieninkin piirtein kielenkäyttäjät eri normiston edustajiksi (Mäntynen ym. 2012: 332). Standardi-ideologian pohjana onkin ajatus siitä, että on olemassa ideaalikieli, johon kieliyhteisön – oli se sitten paikallinen tai kansallinen – tulee

pyrkii (Paffey 2012: 50). Tähän liittyy uskomus, että jos samalla sanalla tai rakenteella on kaksi muotoa, on vain toinen niistä oikea ja toinen näin ollen väärä, mikä näkyy vahvasti *Sörkan* ja *Sörkän* käyttöä koskevassa keskustelussa (Milroy 2001: 535–536). Slanginimikiistaan liittyviin kieli-ideologioihin päästään käsiksi tarkastelemalla aineistossa olevaa metakieltä, eli sitä, miten nimistä *Sörkka* ja *Sörkkä* puhutaan ja minkälaisia arvotuksia variantin valintaan liitetään.

Kieli-ideologisia kysymyksiä ovat muun muassa, millä kriteereillä kielenkäyttäjistä tulee jonkin tietyn kielen tai kielimuodon puhuja ja kenellä on valta kielen piirteiden säätelyyn (Mäntynen ym. 2012: 335–336). Slanginimikiistassa omaa asemaa asiantuntijana perustellaan ensisijaisesti omalla paikallisuudella eli stadilaisuudella (esimerkki 145). Auktoriteettia tavoitellaan lisää tuomalla esille oman suvun historiaa ja edeltävien stadilaisten sukupolvien määrä sekä vetoamalla aiempiin slangin puhujiin (esimerkit 145–146).

- 145) vitsi... kundi viidessä polvessa Stadilaisena. On ja kulmilta lähtöisin. Kalliosta. Torkkelinmäeltä. Munki suku. Meille on olemassa vaa *Sörkka*.. ettäs tiedät.. jos, sä hyppään johonki vitsi sparaan... niin katu mä friidu käytän pelkästään skuria...)))
- 146) Mutta kummiskin senverran että kun Ässärykmentti lähti talvisotaan Haapiksen kentsulta skodaamaan sloboja, niin Sörnäisten kaverit bamlas kotikaupungin osastaan *Sörkkänä*.

Tähän liittyy keskeisesti asennoituminen, sillä kielelliset valinnat kytkeytyvät sosiaalisiin suhteisiin, kuten identiteetin ja roolien rakentamiseen. Valinnoilla ilmennetään paitsi omaa roolia ja identiteettiä, myös asennetta muihin kielenkäyttäjiin. (Mäntynen ym. 2012: 325–327.) Nimen arvottamisessa ei näin ollen ole kyse vain nimestä itsestään, vaan myös sen tyypillisen (tai tyypillisenä pidetyn) käyttäjän ominaispiirteistä (Paffey 2012: 52). *Sörkasta* ja *Sörkästä* puhuttaessa vastakkain asettuu vahvasti helsinkiläisyys ja maalaisuus sekä alkuperäisyys ja muualta tulaisuus (esimerkit 147–148). Aina vastakkaisuutta ei ole suoraan sanallistettu, mutta tietyn nimen yhdistäminen esimerkiksi juuri helsinkiläisiin implikoi, että toisen variantin käyttäjät eivät sitä ainakaan ole (149–150).

- 147) Landelta tulleet sit lisäsivät siihen loppuun ää:n, mut alkujaan *Sörkka* on *Sörkka*.
- 148) Siitähän maaltatulleen tunnistaa Helsingissä, ettei osaa sanoa *Sörkka* vaan sanoo *Sörkkä*!
- 149) Helsinkiläinen ei ole Hesasta, eikä ole koskaan käynyt *Sörkässä*.
- 150) Stadilainen skrivaa *Sörkassa*

Havaintoja vastakkainasettelusta alkuperäisten helsinkiläisten ja ulkopaikkakuntalaisten välillä on tehty muussakin slanginimiä koskevassa tutkimuksessa. Myös *Helsingin* slangivariantit *Hesa* ja *Stadi* yhdistetään kaupunkilaisidentiteetin rakentamiseen, ja niihin liitetään usein samalla tavoin affektiivinen lataus kuin *Sörkkaan* ja *Sörkkään*. *Hesaa* pidetään muualta muuttaneiden ja maalaisten varianttina, kun taas *Stadin* katsotaan olevan syntyperäisten helsinkiläisten käyttämä muoto.

Kuitenkin molempia variantteja käyttävät sekä syntyperäiset että muualta muuttaneet helsinkiläiset. Kyse ei olekaan suoraviivaisesta kahtiajaosta, vaan identiteetin rakentamisesta variantin valinnalla. Variantti saatetaan valita sen mukaan, mihin sosiaaliseen ryhmään halutaan identifioitua. (Ainiala & Lappalainen 2010: 80–91, 100.) Myös *Sörnäisten* slanginimikiistassa nimen valinnalla halutaan ilmentää "aidon stadilaisen" identiteettiä samalla tavoin kuin *Helsingin* slangivariantin valinnalla.

Ärsyttäviä sanoja ja sanontoja koskevassa pro gradu -tutkielmassa on tutkittu kieli-ideologioiden näkökulmasta, miksi jokin tietty kielen piirre herättää ärtymystä (Koistinen 2018). Tutkimuksessa tulee esiin muun muassa intellektuaaliset syyt, eli tietyn sanan tai sanonnan käyttäjää pidetään yksinkertaisena tai vähä-älyisenä (mts. 42–44). Tämän tyyppistä argumentointia on löydetty myös tästä aineistosta melko värikkäinkin sanakääntein. Vääräksi katsotun nimen käyttöä pidetään muun muassa puhevikana ja kiistan toiseen osapuoleen viitataan pilkkanimellä *urpo* (esimerkit 151–152).

- 151) Älkää puhuko roskaa. *Sörkkä* on *Sörkkä*, kaupunginosa tai kivitalo. Kaikki muu on Pönttövuoren toukohousujen puhevikoja. Jo kielitieteellisestikin katsottuna.
- 152) Sun Söörnäinen on stadiksi sanottuna *Sörkka*, ei *Sörkkä*., - mutta Särkkä on edelleen Särkkä, ei Särkka, ellet sä urpo sitte skrivää sitäki fiduralleen, - että siitä käsin, ja hus hus tamman taakse takaisin siitä.

Samassa tutkimuksessa todetaan myös, että kielen piirteiden arvottamista huonoiksi tai hyväksi ei aina katsota tarpeelliseksi perustella. Argumentiksi riittää, että asia vain on näin. Tällöin kopulalause on tehokas tapa ilmaista ehdottomuutta, mikä näkyy myös nimikiistassa (esimerkit 151–152). (mts 21–22.) Standardi-ideologiaan perustuvalle argumentoinnille on muutoinkin tavallista vedota oletettuun yleistietoon. Tietyn muodon oikeellisuutta pidetään itsestäänselvytenä ja sen tietämistä osana yhteisön kulttuuria. Yhteisestä tiedosta osaton jää yhteisön ulkopuolelle. (Milroy 2001: 535–536.) Kiinnostavaa on se, että sekä *Sörkan* että *Sörkän* puolesta puhutaan yhteisenä varianttina, jonka jokainen todellinen yhteisön jäsen tietää (esimerkit 153–154).

- 153) Ei *Sörkkään*, vaan *Sörkkaan*. Jokainen aito stadilainen tuon tietää.
- 154) *Sörkässä* aidot sörkkäläiset puhuvat *Sörkästä* aina ä:n kera

Yhteisön rajojen veto tehdään näin yhden sanavalinnan avulla. Näkökulma on kuitenkin subjektiivinen, eikä kaikkien yhteisön jäsenten kesken jaettu.

4 Vertailu viralliseen nimeen *Sörnäinen*

Tässä luvussa tarkastelen keskeisimpiä diskursseja, jotka erottavat ja yhdistävät alueen virallisen nimen *Sörnäinen* ja slanginimien *Sörkkä* ja *Sörkka* käyttöä. Diskurssiprosodioita vertaamalla saadaan laajempi kuva *Sörkalle* ja *Sörkälle* tyypillisistä diskursseista.

Ainialan ja Jantusen (2019) tutkimushankkeessa Suomi24-korpuksesta on kerätty osakorpus myös nimen *Sörnäinen* esiintymistä konteksteineen. Esiintymiä on yhteensä 1713 eli hieman enemmän kuin kummallakaan slanginimistä. Samalla tavalla kuin *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoista, myös *Sörnäisten* aineistosta on koottu 250 keskeisimmän avainsanan lista, jonka olen saanut valmiina käyttööni. Tältä listalta olen karsinut pois virheelliset ja epäolennaiset sanat samoilla periaatteilla kuin *Sörkan* ja *Sörkän* kohdalla (ks. luku 2.2.2), minkä jälkeen tarkasteltavaksi jäi 135 avainsanaa (ks. liite 3). Nämä avainsanat olen luokitellut samalla tavalla semanttisiin ryhmiin kuin *Sörkan* ja *Sörkän* avainsanat. En käy nimeen *Sörnäinen* liittyviä diskursseja sellaisenaan systemaattisesti läpi, vaan tarkastella niitä suhteessa slanginimien diskursseihin.

Käsittelen ensin alaluvussa 4.1 niitä tekijöitä, jotka erottavat slanginimien ja virallisen nimen diskursseja, minkä jälkeen alaluvussa 4.2 luon katsauksen diskursseja yhdistäviin piirteisiin.

4.1 Diskurssien erot

Vaikka nimen *Sörnäinen* diskurssiprosodiaan kuuluu paljon samoja semanttisia preferenssejä kuin *Sörkalla* ja *Sörkällä*, on diskursseissa tiettyjä eroavaisuuksia. Kaikki avainsanojen merkitysryhmät eivät ole näillä yhtä keskeisiä. *Sörnäisten* aineistosta on lisäksi havaittavissa joitakin diskursseja, jotka *Sörkalta* ja *Sörkältä* puuttuvat. Huomattava ero diskursseissa on myös slangisanojen esiintymisissä, mikä onkin odotettavaa, kun vertaillaan slanginimien ja virallisen nimen käyttöä. Tässä luvussa käyn ensin läpi ne merkitysryhmät, jotka merkittävästi poikkeavat *Sörnäisten* aineistossa, minkä jälkeen luon katsauksen slanginimiltä puuttuviin diskursseihin. Lopuksi tarkastelen vielä eroja slangiasuisissa avainsanoissa ja niiden kautta paljastuvia eroja diskursseissa.

4.1.1 Eri merkitysryhmät keskeisiä

Sörkalla, *Sörkällä* ja *Sörnäisillä* on kaikilla avainsanoja ryhmistä ”rikos ja vankila”, ”liikenne” sekä ”ihmiset”. Kategoriat eivät kuitenkaan ole määrällisesti yhtä merkittäviä. Merkitysryhmä ”rikos ja vankila” on *Sörkan* aineistossa suurin kattaen noin kolmanneksen kaikista avainsanoista. *Sörkällä*

kategoria on toiseksi suurin kattaen neljäsosan kaikista avainsanoista. *Sörnäisillä* tähän merkitystyhmään kuuluvia sanoja on vain 12 eli alle kymmenesosa kaikista avainsanoista. Ryhmä on kolmanneksi suurin sisältäen vain kaksi sanaa enemmän kuin asumisen kategoria. Rikokseen ja vankilaan liittyvä diskurssi on näin ollen huomattavasti vähäisempää *Sörnäisten* aineistossa kuin slanginimien aineistoissa.

Taulukko 7. *Sörnäisten* avainsanat ryhmässä rikos ja vankila.
(Yhteiset avainsanat *Sörkan* kanssa alleviivattu ja *Sörkan* kanssa lihavoitu.)

Vankilasanasto:	Poliisi:	Rikokset:
<u>VANKILA</u> , <u>VANKI</u> , <u>SELLI</u> , <u>VARTIJA</u>	POLIISI , POLIISIMIES, KUULUSTELU, KUULUSTELLA	PAHOINPITELY , PAHOINPIDELLÄ , RYÖSTÖ, RYÖSTÄÄ

Merkittävä ero on myös diskurssien laadussa. Kuten luvussa 3.1.2 todettiin, vankiladiskurssi on keskeistä sekä *Sörkan* että *Sörkän* aineistoissa. Valtaosa ryhmän avainsanoista on molemmilla vankiloiden nimiä ja muuta vankilasanastoa, ja vain muutama sana liittyy oikeuslaitokseen (ks. taulukko 2 luvussa 3.1.2). *Sörnäisillä* puolestaan vankilasanasto jää verrattain vähäiseksi (ks. taulukko 7), eikä sillä ole lainkaan vankilasingina pidettäviä avainsanoja, toisin kuin *Sörkalla* ja *Sörkällä* (esim. LUSIA, KAKKU ja PAMPPU). Vankiloiden nimet ja muu vankilasingi kytkeytyvät *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoissa olennaisesti keskusteluun omakohtaisista vankilakokemuksista. Omista kokemuksista kertominen jää *Sörnäisten* aineistossa puolestaan marginaaliseksi. Vankiladiskurssille on *Sörnäisten* aineistossa tavallisempaa katsoa vankilaa ulkoa päin tuomatta ilmi omaa suhdetta vankilaelämään (esimerkit 155–156). Diskursseja erottaa myös paikannimien viittauskohde. *Sörkalla* ja *Sörkällä* viitataan vankiladiskurssissa useimmiten paikalliseen vankilaan. *Sörnäinen* sen sijaan ei viittaa yksin vankilaan, vaan toimii sanan VANKILA määrittäen (esimerkit 155–156).

- 155) *Sörnäisten vankilassa* osa **vangeista** opiskelee keskikoulun ja lukion kursseja. He tenttivät Mäkelänrinteen kouluun kaikki kokeensa.
- 156) *Sörnäisten vankilassa* Helsingissä pitkää tuomiota istuva Tapio Laakso on yksi vessattomassa **sellissä** asuvista **vangeista**. Hän joutuu käyttämään paljua päivittäin.

Rikoksiin viittaavista avainsanoista PAHOINPIDELLÄ ja PAHOINPITELY ovat *Sörnäiselle* ja *Sörkalle* yhteisiä. Sanojen käyttö on myös samantyyppistä. Ne esiintyvät sekä vankiladiskurssissa että *Sörnäisten* kaupunginosassa tapahtuneista pahoinpitelyistä kerrottaessa (esimerkit 157–158). RYÖSTÖ ja RYÖSTÄÄ sen sijaan ovat yksinomaan *Sörnäisten* avainsanoja. Ne esiintyvät enimmäkseen yhteyksissä, joissa kerrotaan *Sörnäisten* kaupunginosassa tapahtuneista ryöstöistä (esimerkki 159).

POLIISI, POLIISIMIES, KUULUSTELLA ja KUULUSTELU yhdistyvät vankiladiskurssiin ja erityisesti vankilassa tapahtuneista rikoksista uutisointiin (esimerkki 158). *Sörkan* kanssa yhteinen avainsana POLIISI esiintyy *Sörnäisten* aineistossa usein myös vankiladiskurssin ulkopuolella, jolloin se liittyy usein *Sörnäisten* kaupunginosassa tapahtuneisiin rikoksiin sekä *Sörnäisten* rantatien liikenteen valvontaan (esimerkit 159–160). Tämä poikkeaa *Sörkan* aineistosta, jossa POLIISI liittyy valtaosin vankiladiskurssiin.

- 157) Keskiviikkoyönä **pahoinpideltiin** yhteensä neljä henkilöä Hakaniemessä ja *Sörnäisissä*.
- 158) Jos tämä ei haise niin mikä sitten. "Keskusrikospoliisi tiedotti eilen vangin **pahoinpidelleen** Helsingin poliisilaitoksen ylikonstaapelin, kun **poliisimies** oli **kuulustelemassa** vankia *Sörnäisten* vankilassa. **Pahoinpitelyä** tutkitaan murhan yrityksenä. – –
- 159) Luin juuri netistä että Helsingin *Sörnäisissä* 92v miehen **ryöstäneet** vapaan liikkuvuuden akat on saatu kiinni **poliisin** toimesta.
- 160) **Poliisi** ei tiedä tarkalleen, millaiset lukemat hurjastelijoilla oli mittarissa. *Sörnäisten* rantatiellä on 50 kilometrin nopeusrajoitus.

Merkitysryhmässä ”liikenne” *Sörkalla* ja *Sörkällä* on kummallakin vain kolme avainsanaa: molemmille yhteiset METRO ja METROASEMA sekä *Sörkalla* TSÖRAA ja *Sörkällä* JUNA. *Sörnäisillä* liikenteen kategoria on sen sijaan toiseksi suurin sisältäen kaikkiaan 25 avainsanaa. Se kattaa vajaan viidenneksen kaikista *Sörnäisten* avainsanoista. Kuten taulukosta 7 nähdään, iso osa näistä on joukkoliikenteeseen liittyvää sanastoa. Lisäksi mukana on yksityisautoiluun ja ylipäättään liikenteeseen liittyviä sanoja. Kategoria poikkeaa näin merkittävästi slanginimistä, joilla liikennesanastoa on avainsanoissa hyvin suppeasti.

Taulukko 8. *Sörnäisten* avainsanat ryhmässä liikenne.
(Yhteiset avainsanat *Sörkan* kanssa alleviivattu ja *Sörkan* kanssa lihavoitu.)

Joukkoliikenne:	Autoilu:	Muut:
<u>METROASEMA</u> , <u>METRO</u> , RATIKKA, RAITIOVAUNU, BUSSI, LINJA, <u>JUNA</u> , ASEMA, PYSÄKKI, RAUTATIEASEMA, SATAMA, LIPUNTARKASTAJA, MATKUSTAJA, KULKUYHTEYS, LIIKENNEYHTEYS	AUTO, HENKILÖAUTO, MERSU, AUDI, KAISTA, ITÄVÄYLÄ	LIIKENNE, RUUHKA, RISTEYS, AJAA

Kaikille nimille yhteiset avainsanat ovat METRO ja METROASEMA. Niiden käyttö *Sörkan*, *Sörkän* ja *Sörnäisten* aineistoissa on samantyyppistä. Kuten *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoissa, myös *Sörnäisten* yhteydessä METRO ja METROASEMA ovat tavallisia sijainnin kuvauksessa (esimerkki 161). *Sörnäisten* aineistossa on lisäksi runsaasti vuokra-asuntoilmoituksia, joissa usein mainitaan

metroaseman läheisyys. Samaan asuntodiskurssiin liittyvät myös *Sörnäisten* avainsanat KULKUYHTEYS ja LIIKENNEYHTEYS, kun tarjottavan asunnon sijainnin kulkuyhteyksiä mainostetaan tai omalta asuinympäristöltä toivotaan hyviä liikenneyhteyksiä (esimerkki 162).

- 161) Nettikaupan lisäksi Helunalla on myymälä osoitteessa Torkkelinkatu 3C, Helsinki (lähellä *Sörnäisen metroasemaa*).
- 162) Vuokrattavana tupakoimattomalle, siistille ja luotettavalle naishenkilölle mukava yksiö Fleminginkadulta. **Kulkuyhteydet** loistavat, 9 ratikka keskustaan kulkee oven edestä ja *sörnäisen* sekä hakaniemen **metroasemat** ovat sopivan lähellä.

Sörnäisten avainsanat kertovat myös yksityisautoiluun liittyvästä diskurssista, joka *Sörkan* ja *Sörkän* avainsanoista puuttuu. Autoilukeskustelussa puhutaan enimmäkseen *Sörnäisten rantatiestä* ja vain vähän *Sörnäisistä* kaupunginosana. Tavallista on syyttää muita tielläliikkuja huonoista ajotavoista. Automerkit MERSU ja AUDI liitetään kaahailuun ja tieliikenneonnettomuuksiin (esimerkki 163). Tämän diskurssin puuttuminen slanginimien avainsanoista selittyy mahdollisesti sillä, että *Sörnäisten rantatiestä* ja tiellä autoilevista puhuminen ei rajoitu paikallisiin asukkaisiin.

- 163) Tänään 17.10 *Sörnäisten* Rantatiellä kaksi lasta jäi auton alle. **Audi**-mies ajoi suojatiellä lasten päälle, vaikka toinen auto oli pysähtynyt suojatien eteen. Mikä riivaa audisteja?

Merkitysryhmä ”ihmiset” on *Sörkalle* ja *Sörkälle* kolmanneksi merkittävin kategoria kattaen molemmilla noin kymmenyksen kaikista avainsanoista. *Sörnäisen* aineistossa sen sijaan ryhmään ”ihmiset” lukeutuu vain kolme avainsanaa: ROMANI, IHAKSINEN ja HANNA. Sana ROMANI liittyy muun muassa *Sörnäisissä* toimivaan liikkuvalla väestölle tarkoitettuun päiväkeskukseen sekä romanien oleskeluun alueella. HANNA selittyy keskustelulla *Sörnäisten* yhteiskoulun perustaneesta Hanna Castrenista. IHAKSINEN puolestaan viittaa KRP:n tutkinnanjohtaja Mika Ihaksiseen, joka liittyy uutiseen vankilassa tapahtuneesta pahoinpitelystä.²⁷ Ero *Sörnäisten* ja slanginimien välillä tässä merkitysryhmässä selittyy slangisanoilla. *Sörkan* ja *Sörkän* ihmiset-kategorian avainsanoista valtaosa on slangisanoja, kuten STADILAINEN, KUNDI ja JENGI. *Sörnäisten* avainsanoihin slangisanoja kuuluu verrattain vähän, kaikkiaan vain viisi sanaa (ks. luku 4.1.3).

4.1.2 Slanginimiltä puuttuvat diskurssit

Sörnäisten diskurssiprosodiaan kuuluu joitakin diskursseja, jotka *Sörkalta* ja *Sörkältä* puuttuvat. Tällaisia ovat kauppaan, uskontoon, julkisiin palveluihin ja urheiluun liittyvät diskurssit. Vaikka slanginimillä ei ole näihin merkitysryhmiin liittyviä avainsanoja, ei se välttämättä tarkoita sitä, etteikö

²⁷ <https://www.iltalehti.fi/uutiset/a/2016020521075908> (05.02.2016)

näistä aiheista *Sörkan* ja *Sörkän* kanssa puhuttaisi lainkaan. Aihepiirit eivät vain ole riittävän toistuvia aineistossa, jotta niistä nousisi avainsanoja. Merkitysryhmät ovat *Sörnäisilläkin* pieniä: kuhunkin ryhmään lukeutuu vain kolmesta viiteen avainsanaa, joista lähes kaikki liittyvät spesifeihin aiheisiin.

Merkitysryhmässä uskonto *Sörnäisten* avainsanoja ovat PATMOS, SAVENVALAJA, PAJA, MELLER ja MOSKEIJA. Viimeisintä lukuun ottamatta kaikki sanat selittyvät keskustelulla Patmos Lähetysseurasta ja sen toiminnasta. Säätiö on kristillinen avustus- ja lähetystyötä tekevä järjestö, jolla on Savenvalajan paja -niminen toimipaikka Sörnäisten rantatiellä²⁸. Leo Meller on säätiön perustaja, entinen toiminnanjohtaja ja saarnaaja, mikä selittää myös avainsanan MELLER. Viestit ovat enimmäkseen säätiötä ja sen tilaisuuksia markkinoivia, jolloin on odotettavaakin, että käytössä on tunnusmerkitön kadun virallinen nimi *Sörnäisten rantatie* slangiasuisten vastineiden sijaan (esimerkit 164–165). Avainsana MOSKEIJA puolestaan selittyy keskustelulla vuosina 2016–2017 (eli osittain aineiston tuottamisen aikoihin) vireillä olleeseen hankkeeseen rakentaa suurmoskeija Sörnäisiin²⁹ (esimerkki 166).

164) Tervetuloa **Patmos**-tilaisuuksiin **Savenvalajan pajaan** *Sörnäisten* rantatielle ja talkoisiin Haagan toimitalolle siellä sinäkin tututstut muihinkin patmoslaisiin : =)

165) Profeettallisen sanan syväopetus. Paikka: **Savenvalajan paja** (*Sörnäisten* rantatie 27 D 6 krs.) Alkaa: 18. huhtikuuta 2016 klo 18:00 Leo **Meller** TULEVAISUUS AVAUTUI JERUSALEMISSA

166) Se on nykyisin *sörnäisten* rantatiellä. Pieni palanen vanhaa 7-kerroksista talo-rumilusta, jota kaavaillaan purettavaksi tulevan **Suurmoskeijan** tieltä.

Ryhmään ”julkiset palvelut” kuuluvia avainsanoja *Sörnäisillä* on PÄIVÄKESKUS, KANSALLISARKISTO, ARKISTO ja TOIMIPISTE. Päiväkeskuksella viitataan aineistossa yksinomaan Helsingin Diakonissalaitoksen ylläpitämään liikkuvalla väestölle tarkoitettuun päiväkeskukseen, joka sijaitsee Sörnäisissä.³⁰ Päiväkeskuksen sijainnista puhuttaessa on usein maininta paitsi Sörnäisistä, myös Helsingistä (esimerkki 167). Tästä voidaan päätellä, että viestejä ei ole kohdistettu paikalliselle sisäpiirille, vaan laajemmalle. KANSALLISARKISTO ja TOIMIPISTE liittyvät aineistossa melko kiinteästi yhteen, useimmiten kolmen sanan ketjussa: *Kansallisarkiston Sörnäisten toimipiste*. Samaan diskurssiin liittyy myös pelkkä ARKISTO, joka esiintyy usein yhdyssanassa *Sota-arkisto* (esimerkki 168).

167) Helsingin *Sörnäisissä* avattu ulkomaalaisten romaanien **päiväkeskus** tulee lisäämään entisestään asunnottomien romaanien tuloa Suomeen.

28 <https://www.patmos.fi/>

29 <https://yle.fi/uutiset/3-9891586>

30 <https://www.hdl.fi/blog/2018/09/17/liikkuvan-vaeston-paivakeskus-hirundo-muutti-kantakaupunkiin/>

- 168) Valokuvia voi käydä etsimässä Helsingissä **Kansallisarkiston Sörnäisten toimipisteestä**. Tämä paikka on on enetiseltä nimeltään Sota-**arkisto**.

Urheiluun viittaavat *Sörnäisten* avainsanat COMBAT, ACADEMY, JUTSU, KRAV ja PERUSKURSSI selittyvät kaikki Sörnäisissä sijaitsevalla taistelu-, itsepuolustus- ja kamppailulajien opetukseen erikoistuneella harjoituskeskuksella Combat Academy of Finland. Aineistossa muun muassa ilmoitetaan keskuksen järjestämistä eri lajien peruskursseista (esimerkki 169).

- 169) **Krav maga - peruskurssi** alkaa Ke 17.8. klo 18.30 näytöksellä ja ilmoittautumisella. Mukana syksyn alkavat kurssit: Ju **jutsu**, thaiboxing, krav maga, kickboxing, ladythai, escrima, wing tsun, nhb, tao qigong ja junnu ju **jutsu**. Paikka: **Combat Academy** of Finland, Suvilahdenkatu 10 E (*Sörnäinen*).

Sörnäisillä on lisäksi kolme kauppakategoriaan lokeroituvaa avainsanaa: LIDL, KIOSKI ja TUKKUTORI. LIDL viittaa kauppaketjuun ja erityisesti paikalliseen myymälään. KIOSKILLA tarkoitetaan muun muassa alueen R-kioskeja. TUKKUTORI puolestaan on erilaisten myymälöiden, ravintoloiden ja muiden palvelujen keskittymä Sörnäisissä. Vaikka kaikki mainitut palvelut ovat paikallisesti toimivia ja oletettavasti paikallisten käyttämiä, ei niistä puhumiseen liity juurikaan samanlaista paikallisesta elämästä kertovaa näkökulmaa kuin esimerkiksi *Sörkan* vastaavatyypiseen avainsanaan NESTE (esimerkit 14 ja 170). Keskustelu on enimmäkseen yleisluontoista ja paikallista laajemmalle kuulijakunnalle suunnattua. Esimerkiksi LIDLISTÄ puhutaan usein yleisesti kauppaketjuna ja Sörnäisten myymälä mainitaan vain esimerkinomaisesti (esimerkki 171).

- 170) Istuttiin siinä kundien kanssa *Sörkan NESTEellä* ja vedettiin sufetta ja pullaa, pitkävetoa, ja väännettiin liigakiekkoa puhtaasti IFK:n väreissä. Siinä istuskeli raksakundeja, taksikuskeja ja voimalaitoksen jeppejä, ja sitten me.
- 171) **Lidlissä** joskus 2005-2006 aikana yleensä ei ollut kovin pitkiä jonoja. Nykyään kauhean pitkät jonot mm. *sörnäisten Lidlissä*.

Näistä esimerkeistä voidaan osaltaan nähdä, että virallinen nimi *Sörnäinen* on tavallisesti käytössä silloin, kun halutaan tavoittaa ihmisiä mahdollisimman laajasti, kuten erilaisia tilaisuuksia markkinoitaessa. Virallinen nimi näyttäisi olevan käytössä muutenkin viesteissä, joita ei ole suunnattu lähtökohtaisesti ainoastaan paikallisille. Tämä ei kuitenkaan poissulje sitä, etteikö myös slanginimiä *Sörkka* ja *Sörkkä* voitaisi käyttää samantyyppisissä yhteyksissä, eikä sitä, etteikö *Sörnäinen* olisi myös paikallisten käytössä.

4.1.3 Slangisanat ja stadilaisuusdiskurssi

Erot slangivarianttien ja virallisen nimen diskursseissa näkyvät myös slangiasuisten avainsanojen määrässä. *Sörkalla* on 19 ja *Sörkällä* 12 sellaista avainsanaa, joita voidaan pitää Stadin slangiin kuuluvina (ks. luku 3.2.1). Tällaisia ovat muun muassa STADILAINEN, DUUNI ja HIMA. Lisäksi slangivarianttien kanssa esiintyy useita vankilaslangiksi miellettyjä sanoja, kuten LINNAKUNDI ja VASIKKA (ks. luku 3.1.2). Sörnäisten avainsanoissa sen sijaan slangisanoja on yhteensä vain viisi: SÖRKKA, SÖRKKÄ, STADI, KURVI ja RATIKKA. Vankilaslangia ei Sörnäisten avainsanoissa esiinny lainkaan.

Avainsanat SÖRKKA ja SÖRKKÄ selittyvät osittain keskustelulla siitä, kumpi slanginimistä on oikea variantti (ks. luku 3.4). Slanginimikeskustelussa on tavallista, että kaikki kolme nimeä esiintyvät samassa viestissä (esimerkki 172). Virallinen nimi ja slanginimi on esitetty aineistossa myös rinnakkain selventämässä merkitystä (esimerkki 173). Joissakin tapauksissa virallista nimeä ja slanginimeä on käytetty samassa yhteydessä ilman, että niitä on eksplisiittisesti rinnastettu toisiinsa (esimerkki 174). Tästä voidaan nähdä, että yhdellä kielenkäyttäjällä voi olla käytössään useita eri nimi-variantteja, joilla on erilaisia tehtäviä (Ainiala 2005: 19–20; variaatiosta ks. esim. Lappalainen 2004).

172) Mihin loppuu Stadi ja onko *Sörnäinen Sörkkä* vai *Sörkka*?

173) Olisi kadoksissa dokumentti *Sörnäisistä* eli *Sörkän* vankilasta 1970- luvulta.

174) *Sörnäisissä* on yksi aika massiivisen kokoinen paikka Lemmikkikeskus heti metroaseman vieressä (Pengerkatu). Eli metrolla vaan *Sörkkään* ja nousu ylös ja siinä se jo melkein näkyykin.

Luvussa 3.2.1 tarkastelin slangin käytön eroja *Sörkan* ja *Sörkän* diskursseissa. Totesin, että *Sörkan* aineistossa tiettyjen slangiasuisten avainsanojen ympärillä slangin käyttö on erityisen leimallista, kun taas *Sörkän* aineistossa slangin käyttö kyseisten avainsanojen yhteydessä on vastaavasti maltillista. Yksi tällainen avainsana on STADI, joka lukeutuu myös *Sörnäisten* avainsanoihin. Samoin kuin *Sörkällä*, myös *Sörnäisten* aineistossa sanan STADI ympärillä slangin käyttö on maltillista. Tekstiyhteys on useimmiten yleiskielistä tai yleispuhekielistä. Muita slangisanoja on vain vähän, ja nekin ovat sellaisia, joiden voidaan katsoa olevan yleisesti tunnettuja, kuten *mesta* ja *rantsualue* (esimerkki 175).

Helsinkiä tarkoittavaa *Stadi* käytetään tyypillisesti kaupunkia sisältä päin katsottaessa sekä osoittamassa tietynlaista helsinkiläistä identiteettiä (Ainiala ja Jantunen 2019: 75). Tämä näkyy myös *Sörnäisten* aineistossa, jossa STADILLA viitataan usein omaan kotipaikkaan tai paikallistuntemukseen (esimerkit 175–177). STADI valikoituu mahdollisesti tästä syystä käyttöön, vaikka tekstiyhteydessä ei muita slangipiirteitä olisikaan.

- 175) Hämeentie taas on **stadin** pisin katu ja sen eteläpuolelle jää tosi monta mestaa kuten Hakaniemi, *Sörnäinen*, Verkkosaari (Kalasatama), Kyläsaari, Arabianranta (viimeinen rantojen miesten reservaatilla tällä rantsualueella).
- 176) Ikäni **stadissa** asuneena en ole kertaakaan tätä harmaata miestä nähnyt mutta juttua olen kyllä kuullut, mm. Vaasasta **stadiin** muuttanut mieheni on hänet *Sörnäisissä* nähnyt pariinkin otteeseen.
- 177) Tuli taas tänä aamuna ajettua vaihteeksi Itäväylää pitkin Pasilan suuntaan. Siinähan on yksi kaista Pasilaan/Vallilaan ja kaksi *Sörnäisten* Rantatielle kohti keskustaa ja Hakaniemeä. KAIKKIEN, jotka vähänkin **Stadissa** ovat ajaneet, pitäisi se tietää.

Stadin slangin ja slangisanojen määrittely ei ole yksiselitteistä (ks. luku 3.2.1). Slangi-ilmaukset leviävät nopeasti ympäri Suomea ja monista alkujaan slangisanoista on tullut yleissuomalaisista puhekieltä (Paunonen & Paunonen 2000: 36; Saanilahti & Nahkola 2000: 94–96). Yksi esimerkki on *Sörnäisten* avainsana RATIKKA, jota voidaan Paunosen ja Paunosen (2000) mukaan pitää nykyään jo lähes yleiskielisenä. Tämä näkyy myös *Sörnäisten* aineistossa. *Ratikan* ympäristössä ei esiinny juurikaan muita slangisanoja, eikä se poikkea esimerkiksi yleiskielisen sanan *metro* käytöstä (esimerkki 178).

Toinen yleissuomalaisen puhekielen ja slangin rajalle sijoittuva sana on KURVI, jolla viitataan Hämeentien ja Helsinginkadun risteyksen ympäristöön (Paunonen 2000). KURVI on sekä *Sörnäisten* että *Sörkan* ja *Sörkän* avainsana, ja se esiintyy kaikissa aineistoissa melko samantyyppisissä ympäristöissä. Sana ei kerää ympärilleen juurikaan muita slangisanoja. Alueella ei ole virallista nimeä, jolloin alkujaan slangipaikannimi on tullut osaksi myös yleispuhekieltä. *Sörnäisten* aineistossa KURVISTA puhutaan sekä sisältä että ulkoapäin aluetta katsottaessa (esimerkit 179–180).

- 178) Yksi vaihtoehto on myös kävellä *Sörnäisiin* ja sieltä ajaa metrolla Kamppiin. On nopeampi ja ehkä tavallaan vaivattomampi kuin **ratikka**.
- 179) Olen asunut 2006 alusta *Sörnäisten* **Kurvissa**. Turvallinen alue, ei ole ollut ongelmia.
- 180) Neuvokaa te siis minua, jotka tuon **Kurvin** alueen tunnette hyvin. Onko tuo pelkkää liioittelua vai onko siellä oikeasti tuollaista ja asuntoa olisi fiksuinta etsiä muualta? Jos kannattaa, mistä? Tuo Kallion ja *Sörnäisten* pienimpien ja halvimpien asuntojen vuokrataso on minulle tällä hetkellä aika maksimi, vaikka töissä käynkin.

Slangisanojen marginaalisuus *Sörnäisten* avainsanoissa verrattuna *Sörkan* ja *Sörkän* avainsanoihin ei kerro ainoastaan slangin käytön vähäisyydestä, vaan myös nimien diskurssiprosodioiden eroista. Keskeinen esimerkki on sekä *Sörkän* että *Sörkan* avainsanoihin lukeutuva slangisana STADILAINEN, joka paljastaa aineistosta diskurssin stadilaisuuden määrittelystä. Samaan yhteyteen kytkeytyy vahvasti *Sörkan* avainsana AITO sekä muita adjektiiveja, kuten *oikea* ja *kunnon*. *Sörkan* ja *Sörkän* yhteydessä annetaan näkemyksiä aiheista, minkälainen on *aito stadilainen*, kenelle moinen titteli kuuluu ja miten *aito stadilainen* puhuu (esimerkit 181–183). *Sörnäisten* avainsanoista

STADILAINEN (ja AITO) puuttuu, joten stadilaisuusdiskurssi on *Sörnäisillä* hyvin vähäistä. Keskustelu siitä, onko *Sörkka* vai *Sörkkä* alueen oikeaoppinen nimivariantti, näkyy myös *Sörnäisten* aineistossa, mutta sitä ei liitetä aitoon stadilaisuuteen yhtä eksplisiittisesti (esimerkit 172 ja 183).

- 181) mutta ihka oikeat **stadilaiset** eivät tarvitse moista alkeellista itsetehostusta. Tämän minä bonjasin jo silloin, kun oli snadi skidi *Sörkässä*.
- 182) **Aidossa** stadissa ei ollu lähiöitä vaan kaupunginosia. Käbis, Fredika, Meikku. Fölis. Taivis. Tölika. Gresa. Röba. Eira. Brunsa. Skatta. Kruna. Hags. Siltis. *Sörkka*. Berga. Kinga. Vasis. Alppila. Josis. Kirstari. Heruli. Valkka. Bygga. Maisuli. Koskela. Ne ovat **aitoa** stadia. Niissä födanneet voivat sanoa itseään **aidoiksi stadilaisiksi** jos tarkkoja ollaan.
- 183) Se on kyl *Sörkka* ihan niin kuin stygissa sjungataan, samoin ku Tölika **aidon stadilaisen** korvis-sa.

Olen käsitellyt slangisanojen käyttöä tarkastelemalla slangiasuisten avainsanojen esiintymisympäristöjä, koska avainsanat tarjoavat pääsyn aineistoissa toistuviin diskursseihin. Slangisanoja voi kuitenkin esiintyä muissakin yhteyksissä, kuten nähdään esimerkin 184 (luku 4.2) slanginimestä *rööperi* (Punavuori). Slangisanojen toistuminen on *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoissa kuitenkin tyypillisempää kuin *Sörnäisten* aineistossa.

4.2 Diskurssien yhteiset tekijät

Sörkan ja *Sörkän* diskurssiprosodioissa on *Sörnäisten* kanssa myös yhteisiä piirteitä. Merkittävät yhdistävät diskurssit liittyvät paikkoihin, asumiseen ja viihtyvyyteen. Käsitellen tässä luvussa *Sörnäisten* avainsanoja merkitysryhmistä ”paikka ja suunta”, ”asuminen” sekä ”ominaisuudet” niiltä osin, kun niillä on yhteneväisyyksiä *Sörkan* ja *Sörkän* kanssa.

Merkitysryhmä ”paikat ja suunnat” on kaikille nimille keskeinen. Ryhmä on sekä *Sörnäisillä* että *Sörkällä* kaikista suurin ja *Sörkalla* toiseksi suurin. Tähän kategoriaan lukeutuvia avainsanoja on *Sörnäisillä* 54 (ks. taulukko 9), mikä tarkoittaa noin 40 prosenttia kaikista *Sörnäisten* avainsanoista. Osuus on hieman isompi kuin slanginimillä, joilla molemmilla ryhmä kattaa noin kolmanneksen kaikista avainsanoista. Merkitysryhmä jakautuu edelleen alakategorioihin kaikkien nimien kohdalla hyvin samantyyppisesti. Kaikkien nimien avainsanoista löytyy kaupunkien nimiä, kaupunginosien nimiä, suunta ja sijaintia ilmaisevia sanoja sekä epämääräisiin alueisiin viittaavia sanoja. *Sörnäisten* avainsanoihin lukeutuu lisäksi joukko kadunnimiä. Slanginimien avainsanoissa kadunnimet jäävät yksittäisiksi. Näitä ovat *Sörkalle* ja *Sörkälle* yhteinen RANTATIE sekä *Sörkän* avainsana HÄMEENTIE. ”Paikat ja suunnat” -merkitysryhmään kuuluu kaikilla nimillä myös sellaisia paikkaa ilmaisevia sanoja, jotka eivät sovi mihinkään mainituista alakategorioista. Nämä on luokiteltu kohtaan muut paikat. Taulukossa 1 (luku 3.1.1) myös kadunnimet HÄMEENTIE ja RANTATIE on

luokiteltu alakategoriaan muut paikat, koska ne eivät yksittäisinä muodosta slanginimillä omaa ryhmää. Tämä poikkeaa siis taulukossa 9 käytetystä *Sörnäisten* avainsanojen luokittelusta.

Taulukko 9. *Sörnäisten* avainsanat ryhmässä paikka ja suunta.
(Yhteiset avainsanat *Sörkän* kanssa alleviivattu ja *Sörkan* kanssa lihavoitu.)

Kaupungit:	<u>HELSINKI</u> , <u>STADI</u> , ESPOO, HKI
Kaupunginosat:	<u>KALLIO</u> , <u>HAKANIEMI</u> , <u>VALLILA</u> , <u>KESKUSTA</u> , <u>MERIHAKA</u> , <u>SÖRKKÄ</u> , <u>SÖRKKA</u> , PASILA, ALPPILA, KAMPPI, KALASATAMA, ALPPIHARJU, HERMANNI, HARJU, KUMPULA, VUOSAARI, KÄPYLÄ, RUOHOLAHTI, KULOSAARI, ITÄKESKUS, KONTULA, PUNAVUORI, SOMPASAARI, ARABIANRANTA, MYLLYPURO, HERTTONIEMI, SUVILAHTI
Kadut:	<u>RANTATIE</u> , <u>HÄMEENTIE</u> , HAAPANIEMENKATU, SUVILAHDENKATU, VAASANKATU, HELSINGINKATU
Muut paikat:	<u>KAUPUNGINOSA</u> , <u>KURVI</u> , KATU, KANTAKAUPUNKI, KAUPUNKI, RAUTATIENTORI, KRS
Epämääräiset alueet:	<u>PAIKKA</u> , <u>ALUE</u> , SEUTU, KORTTELI, KESKUS
Suunta ja sijainti:	VIERESSÄ, LÄHELLÄ, SUUNTA, SIJAITA, OSOITE

Iso osa merkitysryhmän paikka ja suunta avainsanoista koostuu kaupunginosien nimistä sekä *Sörnäisillä* että *Sörkalla* ja *Sörkällä*. Molemmilla slanginimillä osuus on noin kolmasosa koko merkitysryhmästä ja *Sörnäisillä* lähes puolet. Näistä kaikille yhteisiä ovat *Sörnäisten* kaupunginosan naapurialueiden nimet KALLIO, HAKANIEMI ja VALLILLA sekä KESKUSTA, jolla viitataan enimmäkseen Helsingin keskustaan. *Sörnäisillä* ja *Sörkalla* on lisäksi yhteiset avainsanat MERIHAKA ja SÖRKKÄ sekä *Sörnäisillä* ja *Sörkällä* SÖRKKA. Näiden lisäksi slanginimillä on kaupunginosaan viittaavia avainsanoja vain SÖRNÄINEN ja HAGIS, joista jälkimmäinen on ainoastaan *Sörkan* avainsana. Kuten taulukosta 9 voidaan nähdä, *Sörnäisten* avainsanoissa sen sijaan on useita sellaisia kaupunginosien nimiä, joita *Sörkalla* ja *Sörkällä* ei ole. Tällaisia ovat esimerkiksi PASILA, ALPPILA ja KAMPPI. Tämä selittyy osittain sillä, että *Sörnäisten* avainsanojen kokonaismäärä on suurempi kuin slanginimillä.

Vaikka kaupunginosiin liittyvä diskurssi on *Sörnäisillä* hieman yleisempää kuin *Sörkalla* ja *Sörkällä*, on sen laadussa paljon yhteneviä piirteitä. Kaikkien nimien aineistoissa on tavallista eri kaupunginosista puhuttaessa käsitellä alueiden laatua, viihtyvyyttä ja tyypillisiä asukkaita (esimerkit 184–185). Kaupunginosien listaaminen on myös yleistä (esimerkit 184–186). Huomattavaa on, että *Sörnäisten* avainsanoihin lukeutuu useita sellaisia kaupunginosia, jotka ovat metroradan varrella samoin kuin Sörnäinen. Tällaisia ovat KAMPPI, KALASATAMA, VUOSAARI, RUOHOLAHTI, KULOSAARI,

ITÄKESKUS, KONTULA, MYLLYPURO, HERTTONIEMI ja HAKANIEMI³¹, joista ainoastaan viimeisin luokituu myös *Sörkan* ja *Sörkän* avainsanoihin. Vaikka metroradan varrella olevien kaupunginosien nimiä ei slanginimien avainsanoissa juurikaan ole, kuuluu metroon liittyvä diskurssi sekä *Sörnäisten* että *Sörkan* ja *Sörkän* diskurssiprosodioihin. Tämä näkyy kaikille nimille yhteisistä avainsanoista METRO ja METROASEMA (ks. luku 4.1.1).

- 184) Koko ikäni olen elänyt Helsingissä eli kohta 47 vuotta ja paljasjalkaisena stadilaisena voin sanoa, että ei ole vaarallisinta asuialuetta vaan on monta vaarallista ja nekin vaihtelevat esim. minun nuoruudessani *sörnäinen*, **kallio**, rööperi jne. mutta nykyään **pasila** ja sen lähellä oleva pikku huopalahti, töölö, haaga... — ja idässä taas ehdottomasti **kontula**, mellunmäki, **myllypuro**, **vuosaari** ja **itäkeskus**...
- 185) Oma mielipiteeni kuitenkin on, että kekusta, töölö, kaivari, ullanlinna, eira jne ovat sitä varakkaampien city aluetta. Toinen ääripää samalta seudulta onkin sitten **kallio**, *sörkkä* ja **vallila**.
- 186) Lidl Eat Away - tuotteet saatavilla 24.9. lähtien **Kampissa**, *Sörnäisissä*, **Herttoniemessä**, Konalassa, **Vuosaarella**, Lauttasaarella, Pakilassa, **Itäkeskuksessa**, Malmilla, **Kontulassa**, **Pasilassa**,
— —

Myös kadunnimiin liittyvissä diskursseissa on aineistoja yhdistäviä piirteitä. *Sörkän* avainsana HÄMEENTIE liittyy usein reittiohjeisiin tai sijainnin kuvailuun (esimerkki 187), samoin kuin slanginimille yhteinen avainsana RANTATIE³² sekä *Sörkän* että *Sörkan* aineistoissa. Samantyyppinen funktio on myös *Sörnäisten* avainsanoihin kuuluvilla kadunnimillä (esimerkit 188–189). Reittiohjeet ja sijainnin kuvailu ovat *Sörnäisten* aineistossa kuitenkin keskeisempiä kuin slanginimien aineistossa, mistä kertovat paitsi suurempi kadunnimien määrä avainsanoissa, myös suuntaa ja sijaintia kuvaavat avainsanat VIERESSÄ, LÄHELLÄ, SUUNTA, SIJAITA ja OSOITE. VIERESSÄ ja LÄHELLÄ viittaavat usein metroaseman läheisyyteen (esimerkki 189). SUUNTA kuvaa useimmiten liikettä (esim. *keskustan suuntaan*) mutta myös sijaintia (*Sörnäisten suunnalla*). *Sörkän* avainsanoissa on SUUNTAA vastaava ilmaus PÄIN, jolla on samantyyppinen tehtävä suunnan kuvaajana (esimerkki 187). *Sörkällä* on siis tältä osin hieman enemmän yhteneväisyyksiä *Sörnäisten* diskurssiprosodian kanssa kuin *Sörkällä*.

- 187) Juuri tänään menin *sörkän* ohitse bussilla ja siellä se oli ravintola Martinasta vähän matkaa keskustaan **päin**, osoite siis **Hämeentie** 17 A
- 188) Hakaniemen kauppahallin kyljestä alkaa *Sörnäisten* **rantatie**, jota kulkemalla pääsee **Haapaniemenkadun** ja *Sörnäisten* **rantatien** kulmassa sijaitsevaan Teatterikorkeakouluun. Kauppahallin toisella puolella on **Hämeentie**, jonka poikkikatu **Haapaniemenkatu** on.
- 189) Hursti jakaa ruokaa ja vaatteita keskiviikkoisin ja perjantaisin kello 12-13 **osoitteessa Helsinginkatu** 19, *Sörnäisten* metroaseman **lähellä**. Myllypurossa metroaseman **vieressä** Liikuntamyllyssä on ruokajakelu tiistaisin ja perjantaisin kello 12-13.

31 <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kartat-ja-liikenne/joukkoliikenne/metroliikenne/>

32 *Rantatie* on osa kadunnimeä, josta on aineistossa käytössä sekä virallinen variantti *Sörnäisten rantatie* että epäviralliset *Sörkan rantatie* ja *Sörkän rantatie*.

Muista paikoista kaikkia nimiä yhdistävät avainsanat KAUPUNGINOSA ja KURVI. KAUPUNGINOSA liittyy kaikissa aineistoissa usein kaupunginosien rajojen määrittelyyn ja niistä kiistelyyn sekä keskusteluun eri kaupunginosien viihtyvyydestä (esimerkit 190–191). Samoin KURVIN yhteydessä on tavallista puhua alueen viihtyvyydestä tai turvallisuudesta (esimerkki 192). Niin ikään kaikille yhteinen avainsana PAIKKA liittyy osittain samaan diskurssiin. Aluediskurssin lisäksi PAIKKAA käytetään usein myös liikkeistä puhuttaessa (esimerkki 193). *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoissa paikalla viitataan verrattain usein vankilaan toisin kuin *Sörnäisten* aineistossa. *Sörnäisten* aineistossa vankiladiskurssi on huomattavasti vähäisempää kuin *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoissa (ks. luku 4.1.1).

- 190) Voi hyvä AA-asukas Aurinkolahdesta. *Sörnäinen* on Helsingin 10. **kaupunginosa** ja Kallio 11. **kaupunginosa**. Eli ei *Sörnäinen* kata isoa osaa Kallion **kaupunginosasta**.
- 191) Helsingin kantakaupunki on täynnä värikkäitä ja elosia **kaupunginosia** Kallion lisäksi, jokaisella oma luonteensa - Punavuori, Ruoholahti, Kruna, Vallila, Eira, *Sörnäinen*, Taka-Töölö - ja mitä rakennusarkkitehtuuriin tulee niin Katajanokka on ainutlaatunen muttei nyt ehkä turistille avaudu millään tavalla.
- 192) olen täysin tosissani. talot ovat minusta viehättäviä ja ne ovat myös halpoja. tällä hetkellä **asun** helsingissä *sörnäisten* **kurvissa**, ei tämäkään seutu mikään taivas ole.
- 193) Itse kävin huoltamanssa läppärin GlobalGraph nimisessä **paikassa** joka on Helsinginkadulla *sörnäisessä*.

Paikkoihin liittyvä diskurssi kytkeytyy vahvasti asumisdiskurssiin. Sekä *Sörnäisten* että *Sörkan* ja *Sörkän* avainsanoihin lukeutuu sana ASUA, jonka yhteydessä puhutaan kaikissa aineistoissa sekä *Sörnäisten* kaupunginosassa että muissa paikoissa asumisesta (esimerkit 192 ja 194). Kaikissa aineistoissa käsitellään *Sörnäisen* ja muiden alueiden viihtyvyyttä ja turvallisuutta, mutta se on tyyppillistä erityisesti *Sörkän* ja *Sörnäisten* aineistoissa. Tähän viittaavat ominaisuudet-merkitysryhmään kuuluvat sanat RAUHALLINEN ja VIIHTYISÄ, joista edellinen on *Sörkälle* ja *Sörnäiselle* yhteinen ja jälkimmäinen vain *Sörnäisten* avainsana. *Sörkän* aineistossa on tavallisempaa, että *Sörnäisten* kaupunginosa esitetään epävihtyisänä tai rauhattomana, kun taas *Sörnäisten* aineistossa kaupunginosaa kuvataan tasapuolisesti sekä rauhalliseksi että rauhattomaksi tai epävihtyisäksi (esimerkit 194–195). *Sörkan* avainsanat ominaisuudet-merkitysryhmässä (SNADI, KOVA ja AITO) viittaavat kokonaan toisenlaisiin diskursseihin, kuten koviin vankiloihin ja aitoon stadilaisuuteen.

- 194) Oon ite **asunut** nyt viitisen vuotta *Sörnäisissä* ja ei ole kyllä mitään valittamista. Noita ihme kauhutarinoita ja haukkuja kuulee lähinnä niiltä, jotka eivät täällä **asu**. Tuntematon pelottaa, jne. *Sörnäisistä* tekee **rauhallisen** jo se, ettei täällä juurikaan ole baareja. Pari hassua vain. Lisäksi esim. oma tyttöystäväni on pitänyt tätä aluetta aina turvallisena jo senkin takia, että täällä on käytännössä kelloonympäri joku kadulla.
- 195) Kuka keksisi tempun jolla saataisiin *Sörnäisistä* **vihtyisämpi**.

Kuten taulukosta 10 voidaan nähdä, asumisen kategorioissa *Sörnäisillä* painottuu erityisesti asuntomarkkinoihin liittyvä diskurssi. Aineistossa on runsaasti vuokra-asuntoilmoituksia (esimerkki 196), mikä näkyy muun muassa avainsanoissa VUOKRATA, KALUSTAA (usein käytössä partisiippi-muoto *kalustettu*), ASUNTO ja KAKSIO. Asumisen kategoriaan on luokiteltu myös ilmaisu M, joka viittaa neliömetreihin.

Taulukko 10. *Sörnäisten* avainsanat ryhmissä asuminen ja ominaisuudet.
(Yhteiset avainsanat *Sörkän* kanssa alleviivattu ja *Sörkan* kanssa lihavoitu.)

Asuminen:	Ominaisuudet:
<u>ASUA</u> , <u>ASUNTO</u> , KAKSIO , YKSIÖ, ASUNTOLA, VUOKRA, KALUSTAA, ASUMISOIKEUS, VUOKRATA, M	<u>RAUHALLINEN</u> , VIIHTYISÄ

Asuntomarkkinoista puhutaan myös *Sörkän* aineistossa avainsanojen ASUA ja ASUNTO yhteydessä. Ominaisuudet-kategorian avainsanat kytkeytyvät *Sörkällä* ja *Sörnäisillä* asumisdiskurssiin, kun mainostetaan esimerkiksi rauhallista taloyhtiötä tai *Sörnäisten* aineistossa viihtyisää asuntoa (esimerkki 196). Vuokra-asuntoilmoitukset ovat kuitenkin tavallisempia *Sörnäisten* aineistossa kuin *Sörkän* aineistossa. On luonnollista, että asuntoilmoituksissa käytetään mieluummin kaupunginosan virallista nimeä kuin slanginimeä.

- 196) **Vuokrataan viihtyisä kalustettu yksiö** kalliosta lyhytaikaisesti esim. kuukaudeksi (ajankohta sovittavissa, muutto mahd. vaikka heti). Neliöitä on n. 30. Sijainti erinomainen, kävelymatka esim. *Sörnäisten* metroasemalle alle 5 min, samoin kurviin josta hyvät liikenneyhteydet kaikkialle.

5 Lopuksi

Olen tässä tutkielmassani tarkastellut *Sörkan* ja *Sörkän* diskurssiprosodioita ja niiden keskinäisiä eroja hyödyntäen korpusavusteista diskurssintutkimusta. Tutkimukseni perusteella voidaan sanoa, että diskurssiprosodiat ovat pitkälti hyvin samanlaisia, mutta pieniä eroja löytyy diskurssien laadussa ja slangisanojen käytössä. Molemmille nimille erityisen keskeisiä ovat paikkoihin liittyvä diskurssi sekä vankiladiskurssi. Tavallisia ovat myös asumiseen, liikenteeseen ja stadilaisuuteen liittyvät diskurssit.

Avainsanojen jakautumisesta merkitysryhmiin nähdään, että ”paikat ja suunnat” on *Sörkälle* merkittävin ja ”rikos ja vankila” toiseksi merkittävin semanttinen kategoria. *Sörkälle* puolestaan merkittävin semanttinen ryhmä on ”rikos ja vankila” ja toiseksi merkittävin ”paikat ja suunnat”. Erot

näiden kahden kategorian avainsanojen määrissä ovat verrattain pienet. On myös huomioitava, että pelkkä avainsanojen määrien vertailu ei anna täydellistä kuvaa diskurssien laajuudesta. En ole tässä tutkimuksessa juurikaan huomionut avainsanojen frekvenssejä tai avainsanaisuusarvoja. Tutkimukseni perusteella ei voida siis vetää johtopäätöstä, että *Sörkka* olisi ensisijainen nimi paikkadiskurssissa ja *Sörkkä* vankiladiskurssissa, vaan molemmat nimet ovat aktiivisessa käytössä molemmissa diskursseissa.

Olen tutkimuksessani syventänyt kuvaa *Sörkan* ja *Sörkän* diskurssiprosodioista vertaamalla niitä virallisen nimen *Sörnäinen* diskurssiprosodiaan. Vertailu osoittaa, että paikkoihin, asumiseen ja viihtyvyyteen liittyvät diskurssit ovat melko samantyyppisiä virallisella nimellä ja slanginimillä. ”Paikat ja suunnat” -merkitysryhmä on merkittävä kaikilla nimillä. Iso osa paikkadiskurssista kytkeytyy muiden kaupunginosien nimien ympärille niin *Sörkalla*, *Sörkällä* kuin *Sörnäisilläkin*. Vaikka kaupunginosasta ja sen viihtyvyydestä puhutaan kaikkien nimien aineistoissa, on alueen rauhallisuuden, viihtyvyyden ja turvallisuuden kommentointi tavallisinta *Sörnäisten* ja *Sörkän* aineistoissa.

Sörnäisiin verratessa nähdään, että slanginimillä on erityinen tehtävä vankiladiskurssissa. *Sörnäisillä* vankiladiskurssia on huomattavasti vähemmän kuin *Sörkalla* ja *Sörkällä*, ja se on laadultaan sellaista, että vankilaa katsotaan joko ulkopäin tai ei tuoda lainkaan ilmi omaa suhdetta vankilaan. Tämä poikkeaa merkittävästi slanginimien vankiladiskurssista, jossa oman vankilakokemuksen esiin tuominen on tavallista. Ero näkyy myös vankilaslangiksi katsottavien avainsanojen määrässä. *Sörkalla* ja *Sörkällä* on niitä runsaasti, mutta *Sörnäisillä* ei lainkaan. Sen sijaan liikennediskurssissa ja erityisesti yksityisautoiluun liittyvässä diskurssissa *Sörnäinen* on huomattavasti slanginimiä laajemmin käytössä.

Sörnäinen näyttäisi esiintyvän *Sörkkaa* ja *Sörkkää* useammin sellaisissa yhteyksissä, joissa viesti on selkeästi kohdistettu paikallista yhteisöä laajemmalle. Tällaisia tapauksia ovat muun muassa julkisesta tilaisuudesta ilmoittaminen, vuokra-asuntoilmoitukset ja julkisen palvelun sijainnin kuvaaminen. Sen sijaan *Sörnäisten* aineistossa ei juurikaan ole sellaista paikallisuutta korostavaa diskurssia, jota on nähtävissä *Sörkan* ja *Sörkän* aineistoissa slangisanojen ja tiettyjen paikkojen yhteydessä.

Semanttisten ryhmien lisäksi olen tarkastellut *Sörkan* ja *Sörkän* yhteydessä käytettävää slangisanastoa. Sekä *Sörkan* että *Sörkän* aineistossa slangisanoja esiintyy melko paljon, mutta niiden laadussa on jonkin verran eroa. *Sörkän* kanssa käytettävät slangisanat ovat maltillista ja yleisesti ymmärrettäviä, kun taas *Sörkan* yhteydessä esiintyy enemmän sellaisia slangisanoja, jotka ovat leimallisesti juuri Stadin slangia.

Aineistossa käyty runsas keskustelu siitä, kumpi slanginimistä on oikeampi tai ”stadilaisempi”, on tarjonnut myös kansanonomastisen ja kieli-ideologisen näkökulman *Sörkan* ja *Sörkän* käytön

tarkasteluun. Tutkimukseni osoittaa, että myös slangiin voidaan suhtautua kuin standardikieleen, jossa on oikeita ja vääriä muotoja. Sekä *Sörkkaa* että *Sörkkää* puolustetaan aidon stadilaisen varianttina ja toisen muodon käyttämistä pidetään maalaisena.

Tutkimukseni tuloksia tarkasteltaessa on syytä kiinnittää huomioita muutamaan seikkaan. En ole tässä tutkimuksessa huomionut avainsanojen avainsanaisuusarvoja ja frekvenssitkin vain muutamassa tapauksessa. Kaikki käsittelemäni avainsanat eivät ole keskenään aineistossa yhtä merkittäviä. Esimerkiksi ”ihmiset”-merkitysryhmä on avainsanojen määriä vertailtaessa suhteellisen suuri. Monilla ihmistarkoitteisilla avainsanoilla on kuitenkin aineistossa melko pieni frekvenssi ja niiden avainsanaisuus perustuu kyseisten sanojen vähäisyyteen referenssikorpuksessa.

Toinen seikka, joka on syytä huomioida semanttisten merkitysryhmien kokojen vertailussa, on luokittelun subjektiivisuus. Monet avainsanat sopisivat merkityksensä perusteella kahteen eri kategoriaan. Tällaisia tapauksia ovat muun muassa sellaiset kaupungin nimet, joilla viitataan sekä kaupunkiin että kyseisen kaupungin vankilaan (KERAVA, VANTAA), ihmistarkoitteiset sanat, jotka liittyvät myös toiseen kategoriaan (VANKI, VARTIJA), sekä sanat, joilla on kaksi täysin toisistaan erillistä merkitystä (ISTUA, HESARI). Olen pyrkinyt luokittelemaan sanat aineistosta nousseiden merkitysten perusteella, mutta edellä mainituissa rajatapauksissa luokittelun olisi voinut tehdä toisinkin, jolloin avainsanojen suhteellinen jakautuminen merkitysryhmiin olisi jonkin verran erilainen. Yksittäisten sanojen luokitseminen eri kategorioihin ei kuitenkaan vaikuttaisi merkittävästi kokonaiskuvaan eri diskurssien merkittävydestä.

Suomi24-keskustelualueelta kerätty aineistoni on melko yksipuolinen suhteessa lukuisiin digitaalisiin ympäristöihin, joissa nimiä *Sörkka* ja *Sörkkä* mahdollisesti käytetään. Tutkimusta olisi kiinnostava jatkaa laajentamalla sitä muihin digitaalisiin aineistoihin ja eri sosiaalisessa mediassa käytettyihin *Sörnäisten* slanginimiin. Aineiston rajallisuudesta huolimatta tutkimukseni antaa kuvan *Sörkan* ja *Sörkän* käytöstä autenttisessa kielenkäyttötilanteessa.

Lähteet

- AINIALA, TERHI 2005: Tutkimuskohteena kaupunkinimistö. Teoksessa Ainiala T. (toim.) *Kaupungin nimet. Kymmenen kirjoitusta kaupunkinimistöstä*. Helsinki: SKS.
- AINIALA, TERHI, SAARELMA, MINNA & SJÖBLOM, PAULA 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: SKS.
- AINIALA, TERHI & LAPPALAINEN, HANNA 2010: Miten Helsingistä puhutaan? *Virittäjä* 1, 71–107.
- AINIALA, TERHI & HALONEN, MIA 2011: Somalialaistaustaiset nuoret nimistönkäyttäjinä Itä-Helsingissä. *Virittäjä* 115, 193–220.
- AINIALA, TERHI 2013: Stadi and Hesa: Helsinki slang names as commercial names. Paula Sjöblom, Terhi Ainiala ja Ulla Hakala (toim.), *Names and cultures in a commercial environment*, 173–184. Cambridge: Cambridge Scholars Publishing.
- AINIALA, TERHI 2014: Identifying Places and Discussing Names: the Use of Toponyms in a Conversation. Teoksessa B. Schnabel-Le Corre, & J. Löfström (toim.) *Challenges in Synchronic Toponymy / Défis de la toponymie synchronique*, 33–45. Narr Francke Attempto Verlag.
- AINIALA, TERHI & LAPPALAINEN, HANNA 2017: Orienting to norms: variability in the use of names for Helsinki. Terhi Ainiala ja Jan-Ola Östman (toim.): *Socio-onomastics. The pragmatics of names*, 129–153. Amsterdam: John Benjamins.
- AINIALA, TERHI & JANTUNEN, JARMO 2019: Korpusonomastinen tutkimus slanginimistä Hesa ja Stadi digitaalisissa diskursseissa. *Sananjalka* 61(61), 57–79.
<https://doi.org/10.30673/sja.80312>
- ALLER MEDIA OY 2014: *Suomi 24 -korpus (2016H2)* [tekstikorpus]. Kielipankki. Saatavilla: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:lb-2017021506>
- BAKER, PAUL 2006: *Using corpora in discourse analysis*. London: Continuum.
- BIBER, D., CONRAD, S. & REPPEN, R. 1998: *Corpus Linguistics: Investigating Language Structure and Use*. Cambridge: CUP.
- BIBER, D. & JONES, J. 2005: Merging corpus linguistic and discourse analytic research goals: discourse units in biology research articles. *Corpus Linguistics and Linguistics Theory*, 1–2, 151–182.
- DUGUID, ALISON 2010: Newspaper discourse informalisation: a diachronic comparison from keywords. *Corpora* 5 (2), 109–138.
- ESKELINEN, RIIKKA 2006: Helsingin Kallion asukkaiden nimimaisemia. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- FICHMAN, PNINA 2016: *Online trolling and its perpetrators: under the cyberbridge*. Lanham: Rowman & Littlefield.
- Fono-äänitietokanta*: <http://www.fono.fi/KappaleHakutulos.aspx?kappale=niin+gimis+on+stadi> viitattu 20.11.2019.

<http://www.fono.fi/KappaleHakutulos.aspx?kappale=katupoikien+laulu> viitattu 26.03.2020.

- HARINEN, OLLI, LINDGREN, GÖRAN & NORDBERG, ERKKI 2010: *Talvisodan Ässä-rykmentti*. WSOY.
- HARVEY, KEVIN & HUNT, DANIEL 2015: Health Communication and Corpus Linguistics: Using Corpus Tools to Analyse Eating Disorder Discourse Online. Teoksessa Baker, P. & McEnery T. (toim.) *Corpora and discourse studies. Integrating discourse and corpora* s. 134–154. Houndmills: Palgrave Macmillan.
- HIRVONEN, LAURA 2015: Mut muuten mä oon tykänny Sörkäst, mun mielest se on paras kivitalo. Huomioita 2010-luvun vankilaslangista ja sen funktioista. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- HOEY, MICHAEL 2005: *Lexical priming. A new theory of words and language*. London: Routledge.
- JANTUNEN, JARMO 2004: *Synonymia ja käännössuomi. Korpusnäkökulma samamerkityksisyyden kontekstuaalisuuteen ja käännöskielen leksikaalisiin erityispiirteisiin*. Joensuun yliopisto.
- JANTUNEN, JARMO 2018a: Homot ja heterot suomi24:ssä: analyysi digitaalisista diskursseista. *Puhe ja kieli* (1), 3–22.
- JANTUNEN JARMO 2018b: Korpusavusteinen diskurssintutkimus (CADS): Analyysiesimerkki homouden ja heterouden digitaalisista diskursseista. *AFinLA-E: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia* (11), 20–44.
- KOISTINEN, EMMA 2018: Ärsyttävyyden kieli-ideologisuus: purismi ja standardi-ideologia ärsyttävien sanojen ja sanontojen taustalla. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja*. 2018. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus. URN:NBN:fi:kotus-201433. Verkkojulkaisu HTML. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 6.6.2018. Viitattu 10.3.2020.
- LAGUS, KRISTA, PANTZAR, MIKA, RUCKENSTEIN, MINNA & YLISIURUA, MARJORIIKKA 2016: *Suomi24. Muodonantoa aineistolle*. Helsingin yliopiston valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisu 10. Helsingin yliopisto.
- LAPPALAINEN, HANNA 2004: *Variaatio ja sen funktiot*. Helsinki: SKS.
- LEECH, GEOFFREY 2000: Grammars of spoken English. New outcomes of corpus-oriented research. *Language Learning*, 50 (4), 675–724.
- LEHTO, LIISA-MARIA 2018: *Korpusavusteinen diskurssianalyysi japaninsuomalaisten kielipuheesta*. Väitöskirja. Oulun yliopisto.
- LIPSONEN, LEO 1990: *Vankilaslangin sanakirja*. Helsinki: VAPK-kustannus.
- META-SHARE 2016: *The Suomi24 Corpus*. Saatavilla: <http://urn.fi/urn:nbn:fi:lb-2017021506>
- MILROY, JAMES 2001: Language ideologies and the consequences of standardization. *Journal of Sociolinguistics* 5(4), 530–555.
- MÄNTYNEN, ANNE, HALONEN, MIA, PIETIKÄINEN, SARI & SOLIN, ANNA 2012: Kieli-ideologioiden teoriaa ja käytäntöä. *Virittäjä* 116, 325–348.

- NEUVONEN, JENNI 2015: Sporalla stadilaiset skujaa. Joukkoliikennevälineiden slanginimitykset. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- PAFFEY, DARREN 2012: *Language Ideologies and the Globalization of 'Standard' Spanish*. Lontoo & New York: Bloomsbury Academic.
- PARTINGTON, A. 2004: Corpora and discourse: A most congruous beast. Teoksessa A. Partington, J. Morley & L. Haarman (toim.) *Corpora and Discourse*. Bern: Peter Lang, s. 11–20.
- PARTINGTON, A., DUGUID, A. & TAYLOR, C. 2013: *Patterns and meanings in discourse. Theory and practice in corpus-assisted discourse studies (CADS)*. Amsterdam: John Benjamins.
- PAUNONEN, HEIKKI & PAUNONEN, MARJATTA 2000: *Tsennaaks Stadii, bonjaaks slangii. Stadin slangin suursanakirja*. Helsinki: WSOY.
- PAUNONEN, HEIKKI 2006a: *Synonymia Helsingin slangissa*. Virittäjä 3/2006, 336–364.
- PAUNONEN, HEIKKI 2006b: Vähemmistökielestä varioivaksi valtakieleksi. Teoksessa K. Juusela & K. Nisula (toim.) *Helsinki kieliyhteisönä*. Helsingin yliopiston suomen kielen ja kotimaisen kirjallisuuden laitos, 13–99.
- PAUNONEN, HEIKKI, AINIALA, TERHI & VUOLTEENAHO, JANI 2009: Industrial urbanization, working-class lads and slang toponyms in early twentieth-century Helsinki. *Urban history* 36 (3), 449–472.
- PAUNONEN, HEIKKI 2010: *Stadin mestat: Ikkunoita Helsingin ja sen asukkaiden historiaan ja nykyisyyteen* (osat 1 & 2). Helsinki: Edico Oy.
- PIPER, ALISON 2000: Some have credit cards and others have giro cheques. ‘Individuals’ and ‘people’ as lifelong learners in late modernity. *Discourse & Society* 11 (4), 515–542.
- ROSENBERG, KAISA 2011: Pääkaupunkiseudulla asuvien slangikäsitteitä. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- SAANILAHTI, MARJA & NAHKOLA, KARI 2000: Suomalainen slangi kielellisenä ja sosiaalisena ilmiönä. *Sananjalka*, 42(1), 87–114.
- SUOMALAINEN, ELINA 2015: Paikannimien käytön erot syntyperäisillä helsinkiläisillä ja muualta muuttaneilla: tutkimusalueena Helsingin Kallio. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- TURUNEN, EEVA 2011: Itiksestä Steissille ja Kessoilta Kaivariin: itähelsinkiläisten nuorten mestat Stadissa. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- VIERTO, ERIKA 2014: Voiksä stikkaa mulle stidit ku mullon stendari bänks? havaintoja syntyperäisten helsinkiläisnuorten slanginkäytöstä. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
- ÄDEL, A. & REPPEN, R. 2008: The challenges of different settings. An overview. Teoksessa A. Ädel & R. Reppen (toim.) *Corpora and discourse: the challenges of different settings*. Amsterdam: John Benjamins, 1–6.

LIITE 1. *Sörkan* avainsanat

Sörkan avainsanat merkittävyyssjärjestyksessä, esiintymien lukumäärät ja avainsanaisuusarvot (AA, laskettu log-likelihood-testillä).

Avainsana	Määrä	AA	Avainsana	Määrä	AA	Avainsana	Määrä	AA
1. vankila	209	1206,5	33. kakku	22	93,1	65. vasikka	10	44,1
2. vanki	125	699,7	34. kaupunginosa	18	91,4	66. vaasa	12	44
3. stadi	103	558,6*	35. tuomio	36	91,4	67. murha	16	43,8
4. kallio	94	547,7	36. luku	68	90,8	68. talo	47	40,7
5. sörkkä	62	457,9	37. sukeva	13	88,8	69. halonen	14	40,
6. vartija	88	454,8	38. nakkari	12	88,6	70. sisään	25	39,8
7. lusia	68	442,9	39. siellä	125	86,8	71. kulli	10	39,1
8. helsinki	127	400,4	40. hagi	15	81,2*	72. kaksio	11	38,9
9. kakola	37	273,2	41. mieliä	15	77,6	73. pahoinpitely	13	38,5
10. pamppu	39	249,1	42. vanginvartija	11	74,4	74. nokka	16	38
11. slangi	35	232,9	43. hesa	10	73,8	75. makkara	13	37,5
12. selli	31	208,8	44. snagari	10	73,8	76. muuri	10	37,4
13. tsöraa	28	206,8	45. kova	65	71,7	77. loma	26	37,3
14. sörnäinen	25	176,2	46. poliisi	56	71,3	78. aito	22	35,9
15. istua	78	171,5	47. rikollinen	30	70,2	79. katu	21	35,5
16. keskusta	56	167,5	48. kontusuo	10	67,2	80. hima	11	35,1
17. kundi	35	165,9	49. rykmentti	11	66,8	81. siviili	17	34,5*
18. stadilainen	26	164,9	50. asua	75	66,8	82. portti	14	33,5
19. hakaniemi	24	163,2	51. kulma	22	66,3	83. vapautua	14	33,5
20. linna	40	161	52. mustalainen	14	65,3	84. maine	16	31,9
21. rantatie	21	155,1	53. osasto	27	63,2	85. hesari	12	31,8
22. metroasema	21	141,6	54. duuni	20	58,2	86. paikka	90	31,7
23. kurvi	20	126,3	55. siel	17	56,8	87. huume	19	30,6
24. kerava	21	116,6	56. vantaa	17	56,2	88. viel	12	30,6
25. lande	18	115,9	57. klo	30	55,4	89. käytävä	11	30,1
26. riihimäki	20	112,2	58. pahoinpidellä	15	55	90. kari	14	29,4
27. riksu	27	110,8*	59. kk	48	54,7	91. jätkä	15	29,2
28. metro	25	110,3	60. tappo	12	53,4	92. vai	95	26,7
29. keskusvankila	14	103,4	61. toveri	13	50,1	93. laulu	14	23,9
30. merihaka	14	103,4	62. sä	96	46,7	94. päästä	97	23
31. vallila	16	98,3	63. mesta	11	46,6	95. neste	11	23
32. snadi	15	94,7	64. jengi	15	45			

* Avainsanaisuusarvossa on heittoa, koska automaattinen lemmatisointi ei tunnistanut kaikkia sijamuotoja samaksi sanaksi. Taulukossa eri sijamuodoissa olevien sanojen lukumäärät on laskettu perusmuodon kanssa yhteen.

LIITE 2. Sörkän avainsanat

Sörkän avainsanat merkittävyysjärjestyksessä, esiintymien lukumäärät ja avainsanaisuusarvot (AA, laskettu log-likelihood-testillä).

Avainsana	Määrä	AA	Avainsana	Määrä	AA	Avainsana	Määrä	AA
1. vankila	127	732,8	22. linna	31	128,8	43. jätkä	21	62,1
2. kallio	67	403	23. lande	18	125,5	44. alue	46	61,3
3. mie (myö)	71	301,4	24. slangi	18	121,9	45. kaupunginosa	12	60,9
4. kollaa	39	299,6	25. sörnäinen	16	119,2	46. paikka	91	60,2
5. sörkka	64	285,1*	26. metroasema	16	114,3	47. hovioikeus	13	58,5
6. vanki	49	244	27. tuomio	37	113,6	48. hämeentie	12	57,9*
7. stadi	50	241,4*	28. osasto	34	108,6	49. kulma	18	57,4
8. lusia	31	200,4	29. siellä	112	101,7	50. luku	47	56,9
9. sälli	29	185,7	30. nakki	18	100,9	51. keskusta	21	40
10. tiällä	25	183,8	31. sukeva	13	95,8	52. vantaa	12	39
11. pamppu	26	172,1	32. kurvi	14	92	53. sinne	51	37,6
12. kerava	27	171,1	33. hesa	56	89,4*	54. sika	17	36,5
13. istua	68	166,6	34. selli	13	87,6	55. kakku	10	35,4
14. helsinki	64	150,3*	35. keskustalainen	14	82,4	56. päin	29	34,8
15. asua	92	145,4	36. riihimäki	14	82,4	57. jengi	11	33
16. hakaniemi	20	145,1	37. snägäri	19	80,3*	58. itä	16	28,8
17. rantatie	18	142,6	38. riksu	18	79,2*	59. liitto	23	27,9
18. kakola	17	134,7	39. vallilla	12	77,2	60. sulkea	16	23,1
19. stadilainen	20	133,6	40. rykmentti	11	72,7	61. asunto	34	20,9
20. vartija	31	131,9	41. kundi	16	66,1	62. juna	12	20,5
21. metro	26	129,8	42. linnakundi	10	65,3	63. rauhallinen	13	20,3

* Avainsanaisuusarvossa on heittoa, koska automaattinen lemmatisointi ei tunnistanut kaikkia sijamuotoja samaksi sanaksi. Taulukossa eri sijamuodoissa olevien sanojen lukumäärät on laskettu perusmuodon kanssa yhteen.

LIITE 3. Sörnäisten avainsanat

Sörnäisten avainsanat merkittävyysjärjestyksessä, esiintymien lukumäärät ja avainsanaisuusarvot (AA, laskettu log-likelihood-testillä).

Avainsana	Määrä	AA	Avainsana	Määrä	AA	Avainsana	Määrä	AA
1. helsinki	548	2407,9*	46. patmos	23	131,9	91. krav	12	65,7
2. kallio	298	1782,4	47. asema	63	128,0	92. päiväkeskus	12	65,7
3. rantatie	235	1576,7	48. sörkkä	19	127,5	93. selli	12	65,7
4. metroasema	146	958,5	49. hämeentie	61	120,8*	94. ilmoittautua	18	64,1
5. hakaniemi	106	691,4	50. ruoholahti	21	119,2	95. herttoniemi	22	63,9*
6. metro	113	613,36	51. rykmentti	20	116,6	96. asumisoikeus	12	62,8
7. alue	197	497,8	52. bussi	47	116,0	97. kortteli	12	62,8
8. vankila	109	479,4	53. m	85	115,0	98. meller	11	62,8
9. vallila	76	478,4	54. kulosaari	18	113,0	99. kioski	16	61,6
10. sijaita	93	375,4	55. arkisto	26	112,9	100. keskus	19	60,7
11. klo	99	304,7	56. kaista	29	110,0	101. suvilahti	10	60,5
12. kaupunginosa	55	303,6	57. itäkeskus	20	109,5	102. sörkkä	17	60,4
13. pasila	49	287,1	58. paikka	169	108,6	103. ry	18	59,4
14. alppila	40	259,0	59. asuntola	21	107,3	104. peruskurssi	12	58,0
15. poliisi	126	242,3	60. pysäkki	24	101,8	105. satama	19	56,9
16. keskusta	75	211,5	61. krs	17	101,4	106. moskeija	10	56,4
17. asua	153	209,5	62. merihaka	15	100,6	107. viihtyisä	14	56,1
18. kamppi	35	205,0	63. pahoinpitely	28	97,6	108. vuokrata	25	55,9
19. yksiö	43	195,3	64. kontula	17	97,4	109. kello	33	55,0
20. kansallisarkisto	29	194,6	65. vuokra	55	95,4	110. lidl	14	54,8
21. ihaksinen	28	187,9	66. punavuori	14	93,9	111. torstai	18	54,6
22. toimipiste	31	179,3	67. kaupunki	77	92,1	112. seutu	26	54,1
23. asunto	121	175,0	68. academy	17	90,8	113. helsinginkatu	22	53,7*
24. kalasatama	28	173,3	69. paja	19	88,8	114. mm	67	53,5
25. kantakaupunki	27	172,6	70. haapaniemenkatu	13	87,2	115. kuulustella	11	52,2
26. vanki	46	171,1	71. lähellä	49	83,3	116. linja	36	51,4
27. alppiharju	25	167,7	72. risteys	24	81,9	117. ryöstö	12	50,9
28. kurvi	28	164,0	73. slangi	15	81,4	118. liikenneyhteys	10	50,6
29. hermanni	29	162,9	74. jutsu	12	80,5	119. pahoinpidellä	16	50,0
30. auto	178	161,5	75. tukkutori	12	80,5	120. juna	26	48,8
31. harju	23	154,3	76. osoite	43	75,9	121. espoo	17	48,1
32. katu	58	154,2	77. kuulustelu	17	75,6	122. mersu	16	47,8
33. combat	25	153,6	78. kalustaa	14	75,1	123. vamma	21	47,6
34. stadi	37	151,0	79. sompasaari	11	73,8	124. vapautua	20	47,0
35. itäväylä	22	147,6	80. suvilahdenkatu	11	73,8	125. saapua	27	46,6
36. kulkuyhteys	26	147,4	81. vaasankatu	11	73,8	126. romani	14	46,5
37. ratikka	27	144,1	82. ruuhka	21	72,9	127. vartija	19	45,1
38. liikenne	58	142,6	83. poliisimies	14	72,4	128. muassa	17	44,4
39. raitiovaunu	24	142,4	84. henkilöauto	20	72,0	129. hanna	11	42,8
40. kaksio	32	139,9	85. lipuntarkastaja	13	72,0	130. ryöstää	15	42,7
41. kumpula	22	139,4	86. savenvalaja	12	69,2	131. audi	13	42,6
42. ajaa	132	135,9	87. arabianranta	10	67,1	132. rauhallinen	26	42,0
43. vieressä	45	135,0	88. myllypuro	10	67,1	133. rautatieasema	10	41,4
44. vuosaari	28	133,3	89. rautatienatori	10	67,1	134. matkustaja	19	41,0
45. käpylä	21	132,8	90. suunta	55	67,0	135. hki	12	40,4

* Avainsanaisuusarvossa on heittoa, koska automaattinen lemmatisointi ei tunnistanut kaikkia sijamuotoja samaksi sanaksi. Taulukossa eri sijamuodoissa olevien sanojen lukumäärät on laskettu perusmuodon kanssa yhteen.